

**UCHWAŁA NR III/43/2024
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 27 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielsku-Białej w 2023 roku**

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2023 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Dorota Piegzik-Izydorczyk

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2023 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie	8
1.1. Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2023 roku	9
1.2. Realizacja budżetu MOPS	13
1.2.1. Budżet MOPS w latach 2021-2023	13
1.2.2. Realizacja dochodów w roku 2023	18
2. Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej.....	20
2.1. Pomoc finansowa	20
2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	20
2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze i fundusz alimentacyjny	22
2.1.3. Dodatek osłonowy, węglowy i dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	22
2.1.4. Dodatki mieszkaniowe	22
2.1.5. Dodatek elektryczny i refundacja podatku VAT od paliw gazowych	22
2.1.6. Stypendia szkolne	22
2.2. Pomoc środowiskowa	23
2.2.1. Zadania pracowników socjalnych	24
2.2.2. Mieszkania Treningowe i Wspomagane	26
2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 oraz Podprogram 2021 plus	28
2.2.4. Program osłonowy Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023	28
2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne	29
3. Pomoc specjalistyczna	33
3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki	33
3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych.....	33
3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	33
3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych	33
3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki	33
3.1.5. Asystent rodziny	33

3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	34
3.2.1. Domy pomocy społecznej.....	34
3.2.2. Ośrodki wsparcia	37
3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych	37
3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	40
4. Programy oraz Projekty.....	45
4.1. Programy profilaktyczne	45
4.1.1. Realizacja zadań ze środków finansowych z <i>Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023 w roku 2023</i>	45
4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy domowej <i>Niebieskie Karty</i>	45
4.2. Programy i projekty aktywizacyjne	47
4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych	47
4.3. Programy integracyjne	50
4.3.1. Program p.n.: <i>Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych</i>	50
4.3.2. Program p.n.: <i>Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej</i>	50
4.3.3. <i>Program działalności Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej Wzgórze Kreatywności przy ul. Wzgórze 14</i>	53
4.4. Programy opiekuńcze	53
4.4.1. Program p.n.: <i>Gielda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej</i>	53
4.4.2. Resortowy Program MRiPS p.n.: <i>Opieka Wytchnieniowa – edycja 2023</i>	54
4.4.3. Program p.n.: <i>Czyste Powietrze</i>	55
4.4.4. Program osłonowy p.n.: <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023</i>	56
4.4.5. Program MRiPS p.n.: <i>Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2023</i>	56
4.4.6. Program p.n.: <i>Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej– edycja 2023</i>	56
4.5. Pozostałe Projekty	56
4.5.1. Projekt p.n.: <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej</i>	56
4.5.2. Projekt p.n.: <i>Infokiosk dla osób niepełnosprawnych</i>	58
4.5.3. Projekt p.n.: <i>Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz.1</i>	58
4.5.4. Projekt p.n.: <i>Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz. 2</i>	58
4.5.5. Projekt p.n.: <i>Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz. 3</i>	59
4.5.6. Projekt grantowy p.n.: <i>Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych</i>	60

4.5.7. Projekt p.n.: <i>Gościnne Bielsko-Biała. Program integracji dla społeczności ukraińskiej</i>	61
4.5.8. Projekt p.n.: <i>Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej</i>	62
4.5.9. Projekt p.n.: <i>Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej</i>	63
4.6. Inne Programy	64
5. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, fundusz alimentacyjny	67
5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka	67
5.2. Świadczenie wychowawcze.....	72
5.3. Fundusz alimentacyjny	72
6. Dodatek osłonowy, węglowy i dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	75
6.1. Dodatek osłonowy	75
6.2. Dodatek węglowy	75
6.3. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	75
7. Świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy	77
8. Dodatki mieszkaniowe	79
9. Dodatek elektryczny, refundacja podatku VAT od paliw gazowych	81
9.1. Dodatek elektryczny	81
9.2. Refundacja podatku VAT od paliw gazowych	81
10. Stypendia szkolne	83
11. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	85
12. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	90
13. Windykacja należności	93
14. Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS	96
14.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji	96
15. Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka	99
15.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa	99
15.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole	99
15.1.2. Ochrona danych osobowych	100
15.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ	101
15.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej	101
15.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy	102
15.3. Roboty remontowe	104

15.4. Zamówienia publiczne.....	105
16. Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej i polityki społecznej realizowane przez MOPS w 2024 roku	108
17. Zakończenie	113

Informacje wstępne

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej działa na mocy *Uchwały Nr XIII/52/90 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.10.1990 r. (z późn. zm.)*, w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 9 ust. 1 *Ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym*.

W roku 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- Ustawy o pomocy społecznej;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem*;
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawy o prawie energetycznym;
- Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy o finansach publicznych;
- Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy prawo upadłościowe;
- Ustawy o pracownikach samorządowych;
- Ustawy o rachunkowości;
- Ustawy prawo zamówień publicznych;
- Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- Ustawy Kodeks cywilny;
- Ustawy Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy Kodeks pracy;
- Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- Ustawa o dodatku osłonowym;
- Ustawa o dodatku węglowym;
- Ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw;
- Ustawa o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw;

- Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- Ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej;
- Ustawa o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **144.694.370,12 zł** (2022 r. – **229.977.022,36 zł**; 2021 r. – **280.155.692,28 zł**). W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **24.862** wnioski, przeprowadzono **9.499** wywiadów środowiskowych, wydano **32.331** decyzji, sporządzono **802** protokoły z wywiadów przeprowadzonych na podstawie ustawy o dodatku węglowym oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw oraz **1.278** informacji dotyczących przyznania prawa do dodatku osłonowego, węglowego i dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła. Szczegółowo dane przedstawia Tabela 1. Ze wsparcia udzielanego na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* skorzystały **1.892** środowiska, a łączna ilość osób w rodzinach, do których trafiła pomoc to **3.321**.

Tabela 1: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej – ujęcie ilościowe w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Korespondencja przychodząca do MOPS	26.245	32.264	28.756
2.	Przyjęte wnioski	50.639	47.698	24.862
3.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	8.430	9.379	9.499
4.	Wydane decyzje	50.809	32.539	32.331
5.	Wydane orzeczenia	3.288	3.621	4.386
6.	Wydane zaświadczenia o korzystaniu z pomocy	298	144	151
7.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakty socjalne	295	382	337

Jednym z nadrzędnych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu wymaga współpracy i zaangażowania w cały proces zarówno samych zainteresowanych jak również instytucji i przedstawicieli władz lokalnych, dzięki czemu podejmowane działania mają charakter kompleksowy, spójny – możliwie najbardziej optymalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, mając na uwadze właśnie takie wytyczne, organizował działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów własnych, ale również na zasadzie partnerstwa z różnorodnymi organizacjami i instytucjami. Podejmował działania profilaktyczne, aktywizacyjne, opiekuńcze i integracyjne na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponadto pozyskiwał środki z różnorodnych programów rządowych i funduszy strukturalnych, by w sposób najbardziej całościowy i profesjonalny wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu ich życiowych trudności i w ich usamodzielnianiu.

1.1 Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2023 r.

- Realizacja *Programu rozwoju rodzinnych domów pomocy* na rok 2023 – Moduł I – dofinansowanie kosztów ponoszonych przez gminę w związku z osobami skierowanymi do Rodzinnego Domu Pomocy przed 01.01.2022 r. (MOPS dofinansował koszty pobytu 3 osób przebywających w Rodzinnym Domu Pomocy).
- Realizacja programu *Opieka wytchnieniowa – edycja 2023* ze środków Funduszu Solidarnościowego otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu MRiPS.
- Przygotowanie do realizacji usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich, z uwagi na wprowadzenie tej formy pomocy do *Ustawy o pomocy społecznej* (od 01.11.2023 r.).
- Utworzenie nowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych tj. Klubu Seniora przy ul. Stawowej 29, w zadaniu p.n.: *Deinstytucjonalizacja usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach projektu grantowego p.n.: *Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, jest współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Realizacja z MRiPS *Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025* (edycja 2023). Moduł 2 – Zapewnienie funkcjonowania Placówek Senior+ dotyczy Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62, Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13, Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20.
- Nawiązanie współpracy z Fundacją Edukacji Pozaformalnej w Bielsku-Białej w ramach projektu *Europejska Akademia Seniora – rozwój kompetencji cyfrowych, technologicznych i zdrowotnych poprzez wymianę doświadczeń i mobilność Erasmus+*.
- Kontynuacja współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym *Serce dla Serca* przy Parafii Św. Trójcy w Bielsku Białej, Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* w Bielsku-Białej oraz Książnicą Beskidzką.
- Nawiązanie współpracy z III LO im. S. Żeromskiego w Bielsku-Białej w celu realizacji Projektu *Druga młodość – w każdym ciele młody duch*.
- Realizacja zadania p.n.: *Deinstytucjonalizacja usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach projektu grantowego p.n.: *Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych* (na podstawie umowy nr 8/2022 o powierzenie Grantu z dn. 12.10.2022 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym) – opracowanie *Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Miasta Bielska-Białej do roku 2026*.
- Realizacja Programu MRiPS p.n.: *Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2023* mającego na celu zapewnienie usługi wsparcia dla seniorów w wieku 65 lat i więcej poprzez świadczenie usług w zakresie określonym w programie, wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie miasta Bielska-Białej (Moduł I – usługi wsparcia z zaangażowaniem wolontariuszy; Moduł II – wyposażenie mieszkańców miasta Bielska-Białej w tzw. „opaski bezpieczeństwa”, świadczące usługi opieki na odległość wraz z elektronicznym całodobowym monitoringiem sygnałów alarmowych).
- Kontynuowanie realizacji zadań publicznych Miasta Bielska-Białej zleconych od marca 2022 r. Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej *Być Razem* z Cieszyina p.n.: *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Schronisko dla Osób Bezdomnych i Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi oraz Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Noclegownia*.

- Udział w patrolach miejsc niemieszkalnych (organizowanych wraz ze Strażą Miejską i Policją), w których przebywały osoby bezdomne.
- Kontynuowanie współpracy z Regionalnym Kongresem Kobiet Podbeskidzia oraz Fundacją Strefa Kobiet w ramach kampanii *16 dni Przeciw Przemocy ze względu na Płeć*.
- Udział w Konferencji przeciwko przemocy p.n.: *ODWAŻNI BB*.
- Współpraca z Kuratorium Oświaty w Katowicach w zakresie zapewnienia uczestnictwa w koloniach letnich dzieciom pochodzącym z rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych m.in. z powodu problemów zdrowotnych.
- Kontynuowanie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach porozumienia zawartego na potrzeby realizacji projektu *Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 plus*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- Kontynuowanie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas.
- Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. z Centrum Integracji Społecznej, BSA *Teatr Grodzki*, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Śląską Fundacją *Błękitny Krzyż*, Związkiem Kawalerów Maltańskich.
- Podejmowanie działań na rzecz profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych w ramach zawartego porozumienia dotyczącego współpracy z Państwową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską, Urzędem Miejskim, Kuratorium Oświaty w Katowicach, Śląskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Fundacją Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień *Nadzieja*.
- Wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie w ramach programu *Czyste powietrze*.
- Realizacja dodatku elektrycznego przysługującego odbiorcy energii elektrycznej, gdy główne źródło ogrzewania jest zasilane energią elektryczną, służące ochronie odbiorców energii elektrycznej.
- Realizacja zadania dotyczącego refundacji podatku VAT od opłaconej faktury paliw gazowych, przysługująca za gaz wykorzystywany do ogrzewania mieszkania.
- Na bieżąco dostosowywanie działań Zespołu Windykacji do zmian ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (w 2023 r. doszło do 15 zmian ustawy).
- Modyfikacja i dostosowywanie do bieżących potrzeb programów komputerowych tj. *Familia*, *FundAL*, *Rejestr Opłat*, *Konta* w celu sprawnej realizacji zadań.
- Kontynuacja od 2019 r. pisemnej akcji informacyjnej dla dłużników z pieczy zastępczej o stanie zadłużenia oraz możliwości skorzystania z ulg w spłacie należności wymagalnych.
- Kontynuacja kierowania wniosków o dokonywanie potrąceń nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego z bieżąco wypłacanego świadczenia wychowawczego w związku ze zmianą *Ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw* i wyznaczeniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku Centrum Obsługi Świadczeń dla Rodziny, jako jednostki przyznającej i wypłacającej świadczenie wychowawcze.
- Zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 *ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* poprzez m.in. zapewnienie doraźnego zakwaterowania w obiekcie przy ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej oraz wyżywienia, środków czystości, higieny osobistej i innych produktów dla osób tam zakwaterowanych (od dn. 27.02.2022 r.); wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę z przeznaczeniem na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe; świadczenia dla podmiotów, w szczególności osób

fizycznych, które zapewniają zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy; objęcie wsparciem i nadzorem opiekunów tymczasowych; prowadzenie ewidencji małoletnich, którzy przybyli na terytorium Polski bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi lub przed przybyciem byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy; występowanie do ZUS o ustalenie prawa do świadczenia 500+ oraz *Dobry Start*; ustalanie prawa do świadczeń rodzinnych i opiekuńczych dla obywateli Ukrainy; realizacja zadania polegająca na ustalaniu prawa do świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy.

- Realizacja projektu p.n.: *Gościnne Bielsko-Biała. Program integracji dla społeczności ukraińskiej*, który uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu ofert pn.: *Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023* realizowanego w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025 przez MRiPS.
- Realizacja projektów p.n.: *Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz. 1, 2, 3* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.10. Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – tryb nadzwyczajny.
- Realizacja projektu p.n.: *Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej* w ramach poddziałania 9.1.7 Regionalne wsparcie integracyjne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – tryb nadzwyczajny, na podstawie Umowy ramowej o partnerstwie w realizacji Projektu p.n.: *Razem z nami* zawartej w dniu 17.11.2022 r. pomiędzy Liderem Partnerstwa a Partnerami Projektu.
- Realizacja zadania publicznego p.n.: *Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej* zleconego na podstawie otwartego konkursu ofert w ramach Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025. Edycja 2023 ogłoszonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

1.2 Realizacja budżetu MOPS

1.2.1 Budżet MOPS w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Środki wydatkowane w 2021 roku /w zł./	Środki wydatkowane w 2022 roku /w zł./	Środki wydatkowane w 2023 roku /w zł./
Ogółem:	280 155 692,28	229 977 022,36	144 694 370,12
Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze			
koszty pobytu dzieci urodzonych w Bielsku-Białej, pozbawionych opieki i wychowania rodziców oraz umieszczonych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, które wymagają stałej opieki medycznej i rehabilitacyjnej ze względu na stan zdrowia	118 965,12	157 526,51	185 612,80
w tym:			
Środki własne	118 965,12	157 526,51	185 612,80
Zwalczanie narkomanii			
wydatki dotyczą zadań realizowanych na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii	2 449,47	0,00	0,00
w tym:			
Środki własne	2 449,47	0,00	0,00
Przeciwdziałanie alkoholizmowi			
wydatki dotyczą zadań realizowanych na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023	190 734,57	204 900,66	225 112,00
w tym:			
Środki własne	190 734,57	204 900,66	225 112,00
Pozostała działalność			
wydatki związane z wydawaniem przez gminę decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe	27 653,84	38 286,85	41 093,32
w tym:			
Środki z dotacji	27 653,84	38 286,85	41 093,32
Domy Pomocy Społecznej			
wydatki dotyczą pokrycia kosztów utrzymania mieszkańców Bielska-Białej przebywających w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	5 865 567,42	6 375 839,80	7 754 312,59
w tym:			
Środki własne	5 865 567,42	6 375 839,80	7 754 312,59
Ośrodki Wsparcia			
wydatki dotyczą prowadzenia bieżącej działalności: Schroniska dla Osób Bezdomnych, Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Noclegowni (do lutego 2022 r., od marca 2022 r. Ośrodki prowadzone przez NGO), Domów Dziennego Pobytu, Klubów Seniora	3 551 267,80	2 300 307,46	1 992 535,30
w tym:			
Środki własne	3 551 267,80	2 300 307,46	1 992 535,30
Środki z dotacji	0,00	0,00	0,00

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wydatki dotyczą zadań realizowanych na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	53 788,00	10 927,48	9 897,98
w tym:			
Środki własne	42 790,00	1 028,36	0,00
Środki z dotacji	10 998,00	9 899,12	9 897,98
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej wydatki dotyczą opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	159 402,90	181 026,02	174 163,28
w tym:			
Środki własne			
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń	1 423,06	267,55	0,00
Środki z dotacji	157 979,84	180 758,47	174 163,28
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wydatki dotyczą wypłaty zasiłków celowych (na żywność, opał, leki, sprawienie pogrzebu), okresowych, realizacji Miejskiego Programu Związanego ze Zmianą Systemu Ogrzewania	1 238 610,19	1 109 498,85	858 447,44
w tym:			
Środki własne	902 843,95	683 815,52	479 656,44
Środki z dotacji	335 766,24	425 683,33	378 791,00
Zasiłki stałe wydatki dotyczą wypłaty zasiłków stałych	1 848 690,59	2 122 579,63	2 005 308,15
w tym:			
Środki własne			
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń	17 059,33	15 182,80	16 484,89
Środki z dotacji	1 831 631,26	2 107 396,83	1 988 823,26
Dodatki mieszkaniowe wydatki dotyczą wypłaty dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, dopłat do czynszu dla najemców, którzy utracili dochody w wyniku pandemii COVID-19	4 452 599,64	5 063 453,72	6 354 643,32
w tym:			
Środki własne	4 254 100,93	5 032 569,22	6 354 643,32
Środki z dotacji	198 498,71	30 884,50	0,00
Ośrodki Pomocy Społecznej wydatki dotyczą bieżącej działalności MOPS, wypłaty wynagrodzenia dla opiekuna prawnego, kuratora dla osoby ubezwłasnowolnionej	19 386 062,97	21 537 769,53	23 114 636,13
w tym:			
Środki własne	17 362 617,83	19 448 387,89	21 058 307,43
Środki z dotacji	2 023 445,14	2 089 381,64	2 056 328,70
Mieszkania Treningowe i Wspomagane (wcześniej Chronione) wydatki dotyczą bieżącej działalności 7 mieszkań treningowych i wspomaganych	928 793,67	924 747,02	1 051 791,82

w tym:			
Środki własne	928 793,67	924 747,02	1 051 791,82
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze			
wydatki dotyczą świadczenia usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 608 536,35	1 973 011,26	2 194 075,44
w tym:			
Środki własne	1 429 861,35	1 811 150,26	1 992 690,49
Środki z dotacji	178 675,00	161 861,00	201 384,95
Pomoc w zakresie dożywiania			
wydatki dotyczą realizacji programu <i>Posilek w szkole i w domu</i>	1 420 070,20	1 656 598,14	1 820 030,89
w tym:			
Środki własne	580 070,20	696 598,14	771 782,89
Środki z dotacji	840 000,00	960 000,00	1 048 248,00
Pomoc dla cudzoziemców			
wydatki dotyczą wypłaty świadczeń dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Polsce statut uchodźcy – objętych indywidualnym programem integracji		191 132,80	126 179,00
w tym:			
Środki własne		0,00	0,00
Środki z dotacji		191 132,80	126 179,00
Pozostała działalność			
wydatki dotyczą: realizacji <i>Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych</i> , działalności Klubu Integracji Społecznej, realizacji <i>Programu Senior+</i> , Program <i>Korpus Wsparcia Seniorów</i>	3 231 336,50	10 339 434,86	5 551 976,08
w tym:			
Środki własne	2 991 128,21	4 226 066,25	5 200 331,81
Środki z dotacji	240 208,29	6 113 368,61	351 644,27
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych			
wydatki dotyczą dofinansowania do zadań realizowanych z PFRON (zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego)	250 000,00	250 000,00	250 000,00
w tym:			
Środki własne	250 000,00	250 000,00	250 000,00
Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności			
wydatki dotyczą funkcjonowania Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	959 163,65	1 155 130,64	1 381 534,72
w tym:			
Środki własne	30 531,65	117 731,64	249 969,72
Środki z dotacji	928 632,00	1 037 399,00	1 131 565,00
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym			
wydatki dotyczą wypłat stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	132 289,73	103 872,46	62 368,55
w tym:			
Środki własne	39 168,73	20 845,91	12 501,01
Środki z dotacji	93 121,00	83 026,55	49 867,54
Świadczenia wychowawcze			
wydatki dotyczą wypłat świadczeń wychowawczych oraz kosztów obsługi zadania w ramach realizacji programu <i>Rodzina 500+</i>	171 809 245,46	70 519 601,29	84 755,01

w tym:			
Środki własne			
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń	141 277,58	76 381,02	84 755,01
Środki z dotacji	171 667 967,88	70 443 220,27	0,00
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego			
46 818 610,87	50 137 565,26	55 610 872,49	
wydatki dotyczą wypłat świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, kosztów obsługi zadania oraz wypłat świadczeń w ramach realizacji <i>Programu Rodzina Plus</i>			
w tym:			
Środki własne	1 903 785,91	2 227 232,18	2 317 090,91
Środki z dotacji	44 914 824,96	47 910 333,08	53 293 781,58
Wspieranie Rodziny			
605 641,99	711 902,99	704 557,34	
wydatki dotyczą kosztów zatrudnienia asystentów rodziny zgodnie z <i>Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> , realizacja programu <i>Asystent rodziny</i>			
w tym:			
Środki własne	585 441,99	688 302,99	601 355,49
Środki z dotacji	20 200,00	23 600,00	103 201,85
Rodziny Zastępcze			
7 981 088,79	7 761 517,24	8 171 461,26	
wydatki dotyczą kosztów zatrudnienia koordynatorów pieczy zastępczej, wypłat świadczeń dla rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych, rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka, pogotowia rodzinnego, wypłat świadczeń dla wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych – zgodnie z <i>Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> oraz wypłat dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego w ramach realizacji programu <i>Rodzina 500+</i>			
w tym:			
Środki własne	6 634 528,67	7 219 344,97	7 932 641,26
Środki z dotacji	1 346 560,12	542 172,27	238 820,00
Placówki opiekuńczo-wychowawcze			
1 108 653,93	807 404,13	563 179,43	
wydatki dotyczą kosztów wypłat świadczeń dla wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – zgodnie z <i>Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> oraz wypłat dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego w ramach realizacji programu <i>Rodzina 500+</i>			
w tym:			
Środki własne	734 305,44	653 874,45	563 179,43
Środki z dotacji	374 348,49	153 529,68	0,00
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne			
522 668,24	682 177,55	958 598,73	
wydatki dotyczą opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna			
w tym:			
Środki własne (zwroty do Wojewody)	110,24	608,18	7 104,43
Środki z dotacji	522 558,00	681 569,37	951 494,30
Fundusz Przeciwdziałania COVID	0,00	17 473 734,15	3 703 856,83

W tym:			
Dodatek węglowy	0,00	15 645 780,00	2 385 292,38
Dodatek – pozostałe źródła dla gospodarstw domowych	0,00	1 511 130,00	633 447,65
Dodatek elektryczny	0,00	0,00	542 640,00
Dodatek gazowy	0,00	0,00	142 476,80
Korpus Wsparcia Seniorów (w 2023 r. finansowany z budżetu Wojewody)	0,00	316 824,15	0,00
Fundusz Pomocy	0,00	19 884 482,62	7 445 514,21
w tym:			
Wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy(...)	0,00	17 184 664,00	5 496 240,00
Świadczenie jednorazowe 300 zł	0,00	2 151 180,00	246 942,00
Świadczenia rodzinne	0,00	431 815,69	1 539 347,01
Świadczenie z pomocy społecznej – zasiłki okresowe	0,00	1371,45	5 761,37
Świadczenie z pomocy społecznej – zasiłki celowe	0,00	0,00	900,00
Świadczenie z pomocy społecznej – zasiłki stałe	0,00	0,00	4 589,78
Świadczenie z pomocy społecznej – sprawienie pogrzebu	0,00	2800,00	0,00
Świadczenie z pomocy społecznej – zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży	0,00	43 491,40	22 090,20
Realizacja zadań przez miejskie/powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności na rzecz obywateli z Ukrainy	0,00	16 045,48	28 817,00
Realizacja zadań na podstawie Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tj. wydatki dotyczące pobytu dzieci – obywateli Ukrainy umieszczonych w pieczy zastępczej	0,00	33 213,43	91 308,13
Stypendia dla uczniów	0,00	19 901,17	9 518,72
Fundusz Solidarnościowy		515 477,38	2 319 562,54
w tym:			
Program Opieka wytchnieniowa	171 030,53	330 101,42	415 353,78
realizacja programu dotyczy świadczenia opieki wytchnieniowej (pobyt dzienny oraz całodobowy)			
Program Asystent osobisty osoby Niepełnosprawnej	0,00	185 375,96	1 904 208,76
Projekty			
Projekt Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała na prawach Powiatu cz.1,2,3	51 674,21	0,00	1 216 815,00
Projekt Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej	0,00	0,00	120 000,00
Projekt Miejskie Centrum Usług Społecznościowych	531 244,85	0,00	0,00
Projekt Infokiosk dla osób niepełnosprawnych	39 696,27	10 303,68	0,00
Projekt Gościnne Bielsko-Biała. Program integracji dla społeczności ukraińskiej	0,00	197 546,45	715 882,60

Projekt Deinstytucjonalizacja usług społecznych w Bielsku-Białej	0,00	71 008,35	1 465 791,65
Aktywny Samorząd, Moduł III, Moduł IV	757 435,70	762 071,58	678 690,92
Fundusz PFRON	4 332 718,83	4 746 186,00	5 297 778,00

1.2.2 Realizacja dochodów w roku 2023

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie /w zł./
1.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	27 886,61
2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	946 579,44
4.	Odpłatność za pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi	175 686,22
5.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	36 495,25
6.	Dochody z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej	405 460,89
7.	Dochody z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków celowych, okresowych	55 391,59
8.	Dochody z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków stałych	16 484,89
9.	Odpłatność za usługi opiekuńcze	796 597,78
10.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych	51 063,94
11.	Dochody z tytułu zwrotów nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych, energetycznych, osłonowych	10 453,56
12.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	28 980,01
13.	Dochody pozostałe (sprzedaż makulatury, zwroty kosztów upomnienia, grzywny i inne kary pieniężne, zwroty opłat sądowych, zwroty za media uregulowane przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz Śląską Fundację Błękitny Krzyż)	285 116,68
14.	Dochody z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy materialnej dla uczniów	42,66
15.	Dochody z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wypłaconego na podstawie <i>Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci</i>	84 755,01
16.	Dochody z tytułu rozliczenia za media za rok 2022 (Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności)	297,30
17.	Dochody z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia zdrowotne	7 104,43
18.	Dochody z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wypłaconych w ramach programu <i>Posilek w szkole i w domu</i>	149,12
19.	Odpłatności za pobyt w Klubach Seniora oraz Domach Dziennego Pobytu	144 156,42
21.	Dochody z tytułu zapewnienia schronienia matkom z dziećmi i kobietom w ciąży w Domu Matki i Dziecka Caritas	1 518,10
22.	Dochody z tytułu zorganizowania miejsc zakwaterowania, organizacji żywienia, zapewnienia opieki socjalnej i psychologicznej dla ludności uchodźczej z Ukrainy	1 780 312,00
	Dochody z tytułu nienależnie pobranych świadczeń za zorganizowania miejsc zakwaterowania, organizacji żywienia, zapewnienia opieki socjalnej i psychologicznej dla ludności uchodźczej z Ukrainy	25 000,00
23.	Dochody należne jst. z tytułu zadań zleconych – Fundusz alimentacyjny 40%, zaliczka alimentacyjna 50%	545 378,17
24.	Dochody należne jst. z tytułu zadań zleconych – Specjalistyczne usługi opiekuńcze	2 103,24
25.	Dochody należne jst. z tytułu zadań zleconych – Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności 5%	1 536,00
RAZEM:		5 428 549,31

Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej

2. POMOC ŚRODOWISKOWA I ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają na celu udzielenie wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej*, w oparciu o którą funkcjonuje tutaj Ośrodek, możliwe do wykorzystania są dwie formy udzielania pomocy.

Pierwsza, to świadczenia pieniężne, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł. lub osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, pomimo przekroczonego dochodu może zostać przyznana pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego, a także zasiłku okresowego, zasiłku celowego lub pomoc rzeczowa pod warunkiem zwrotu części lub całości udzielonego zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Dруга forma, to świadczenia niepieniężne, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie. Grupa świadczeń niepieniężnych, to także pomoc dla osób usamodzielnianych (m.in. opuszczających młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym, to również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i wsparcie w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

2.1. Pomoc finansowa

2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana przez MOPS w Bielsku-Białej, jest jednym z elementów pomocy udzielanej klientom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej oraz wspieraniu ich w procesie usamodzielniania i reintegracji ze środowiskiem.

Tabela 2: Zadania własne gminy, realizowane w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2021-2023

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Ilość osób w rodzinach		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Schronienie /Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Schronisko dla Osób Bezdomnych i Noclegownia/	279 ³	359 ⁶	407 ⁶	279 ⁵	359 ⁷	407 ⁷
2.	Usługi opiekuńcze	402	429	425	480	511	503
3.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków z tyt. zdarzenia losowego ¹	1	1	2	5	1	3
4.	Zasiłki celowe /opał, odzież, żywność, leki bilety MK, sprawienie pogrzebu.../ ¹	1.046	952	796	1.881	1.680	1.315

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Ilość osób w rodzinach		
5.	Zasiłki okresowe ¹	494	530	437	798	861	670
6.	Zasiłki stałe (dla osób niezdolnych do pracy, które nie nabyły uprawnień do świadczeń z ZUS)	406	406	405	472	473	450

¹ Zasiłki, świadczenia przyznane decyzją administracyjną – wypłata następuje po uprawomocnieniu decyzji.

² Podana wartość zawiera liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (83 osoby), liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (35 osób) oraz liczbę osób w rodzinach, którym udzielono schronienia w Noclegowni (161 osób).

³ Podana wartość zawiera liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (83 osoby), liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (35 osób) oraz liczbę osób w rodzinach, którym udzielono schronienia w Noclegowni (161 osób).

⁴ Podana wartość zawiera liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (93 osoby), liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (32 osoby) oraz liczbę osób, którym udzielono schronienia w Noclegowni oraz w miejscach interwencyjnego schronienia dla kobiet (301 osób), przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia.

⁵ Podana wartość zawiera liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (93 osoby), liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (32 osoby) oraz liczbę osób w rodzinach, którym udzielono schronienia w Noclegowni oraz w miejscach interwencyjnego schronienia dla kobiet (301 osób), przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia.

⁶ Podana wartość zawiera liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (107 osoby), liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (34 osoby) oraz liczbę osób, którym udzielono schronienia w Noclegowni oraz w miejscach interwencyjnego schronienia dla kobiet (367 osób), przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia.

⁷ Podana wartość zawiera liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (107 osoby), liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (34 osoby) oraz liczbę osób w rodzinach, którym udzielono schronienia w Noclegowni oraz w miejscach interwencyjnego schronienia dla kobiet (367 osób), przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia.

Tabela 3: Zadania obligatoryjne i fakultatywne zlecone gminie w latach 2021-2023

1. Zadania obligatoryjne							
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Ilość osób w rodzinach		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	26	27	32	-	-	-
1.1.1	Wynagrodzenie należne kuratorowi z tytułu sprawowania kurateli przyznane przez sąd	4	4	4	-	-	-
1.2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	351	356	371	407	417	412
1.2.1	Finansowanie kosztów związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, <i>art. 8 Ustawy o pomocy społecznej zgodnie z art. 7 ust.4 Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych</i>	220	282	206	-	-	-
2. Zadania fakultatywne							
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Ilość osób w rodzinach		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	63	61	56	97	86	95

W 2023 r. jednorazowa pomocą w wysokości 300 zł. objęto również 807 obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju przybyli legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łączna wysokość przyznanej pomocy wyniosła 242.100,00 zł. Pomoc ta była przyznawana na utrzymanie, a w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze i fundusz alimentacyjny

Opisano w rozdziale nr 5;

2.1.3. Dodatek osłonowy, węglowy i dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła

Opisano w rozdziale nr 6;

2.1.4. Dodatki mieszkaniowe

Opisano w rozdziale nr 8;

2.1.5. Dodatek elektryczny i refundacja podatku VAT od paliw gazowych

Opisano w rozdziale nr 9;

2.1.6. Stypendia szkolne

Opisano w rozdziale nr 10;

2.2. Pomoc środowiskowa

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest nie tylko udzielanie wsparcia w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osób potrzebujących, ale również niedopuszczenie do jej powstania. Świadczenia z pomocy społecznej to zróżnicowane formy wsparcia systemowego, określane na podstawie zdiagnozowanej przyczyny powstania trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 4: Powody przyznawania pomocy w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2021-2023

l.p.	Struktura świadczeniobiorców	Ilość rodzin*		
		2021	2022	2023
1.	Ubóstwo	903	813	786
2.	Sieroctwo	4	2	0
3.	Bezdomność	208	224	213
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	130	128	108
4.1.	Wielodzietność	69	47	42
5.	Bezrobocie	334	309	256
6.	Niepełnosprawność	1.137	1.204	1.181
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	1.776	1.721	1.627
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	303	315	305
8.1	Rodziny niepełne	204	209	207
8.2	Rodziny wielodzietne	69	83	83
9.	Przemoc w rodzinie	52	45	46
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	407	396	364
12.	Narkomania	13	21	19
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	51	57	51
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	2	7	8
16.	Zdarzenie losowe	1	1	3
17.	Sytuacja kryzysowa	3	3	1
18.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

* wartości nie sumują się – jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów

Tabela 5: Ilość osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną MOPS w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość osób, którym przyznano świadczenia			Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach		
		Lata								
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2.387	1.876	1.711	1.992	1.535	1.402	3.218	2.639	2.258
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych*	63	61	56	61	59	55	97	86	95

3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych**	2.346	1.839	1.664	1.953	1.500	1.358	3.153	2.587	2.176
----	---	-------	-------	--------------	-------	-------	--------------	-------	-------	--------------

* zadania zlecone to m.in.: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie świadczeń, udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

** zadania własne to m.in.: organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, pracy socjalnej, przyznawania i wypłacania zasiłków oraz opłacania składek ubezpieczeniowych, działania w zakresie opracowywania i realizacji strategii, zapewnienia podstaw egzystencji.

Powyższa tabela obrazuje niewielką tendencję spadkową ilości osób objętych pomocą w ramach zadań zleconych, tj. finansowanych z budżetu wojewody. Niewątpliwie spowodowane jest to niskim kryterium dochodowym w stosunku do wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych w 2023 r. oraz wysokości wynagrodzenia minimalnego. W przypadku pomocy udzielanej w ramach zadań własnych, czyli finansowanych z budżetu gminy, nastąpił spadek ilości osób i rodzin objętych pomocą.

2.2.1. Zadania pracowników socjalnych

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego było przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych i realizowanie pracy socjalnej rozumianej, jako wzmacnianie osób i rodzin w uzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, rozwijanie poczucia godności osobistej, a także dbanie o zabezpieczenie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji podstawowych warunków do życia poprzez zapewnienie im pomocy finansowej i rzeczowej. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały charakter bardzo zróżnicowany, i były dostosowane do indywidualnej sytuacji osób i rodzin, zgłaszających się w celu uzyskania różnorodnych form pomocy.

Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni wykorzystywali kontrakt socjalny. W 2023 r. pracownicy socjalni Działu Pomocy Środowiskowej zawarli łącznie 319 kontraktów socjalnych. Jasne określenie celu i sprecyzowanie działań dało możliwość uwidocznienia zmian w sytuacji życiowej strony od momentu zawarcia kontraktu socjalnego do czasu osiągnięcia zamierzonego celu. Kontrakty socjalne dotyczyły znacznej grupy klientów, którzy od wielu lat korzystają ze świadczeń tut. Ośrodka i nie chcą samodzielnie egzystować lub nie wierzą, że mogą podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji życiowej. Rolą pracownika socjalnego było takie zmotywowanie osoby/rodziny, aby aktywnie planowała kolejne działania zmierzające do osiągnięcia celu, a nie tylko wykazała wolę współpracy. Kontrakt socjalny jest narzędziem, które pozwala jasno określić procedury postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (tj. przyznania, ograniczania lub odmowy świadczeń). W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni motywowali klientów do podjęcia działań w kierunku rozwiązania swoich problemów. Dwóch pracowników socjalnych realizowało pracę socjalną z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pod kątem powrotu dzieci pod opiekę rodziców.

W 2023 r. w związku z działaniami wojennymi toczącymi się na terenie Ukrainy pracownicy socjalni przyjmowali wnioski od obywateli Ukrainy na wypłatę jednorazowych świadczeń finansowych, ponadto w ramach pracy socjalnej informowali o możliwych formach wsparcia oraz o zasadach ich uzyskania na terenie Polski, kierowali obywateli Ukrainy do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej w Bielsku-Białej, informowali o możliwości uczestnictwa w realizowanych na terenie miasta Bielsko-Biała programach skierowanych do osób, które w związku z wojną zostały zmuszone do opuszczenia terytorium Ukrainy, przedstawiali oferty pracy. Natomiast w przypadku stwierdzenia trudnej sytuacji materialno-bytowej udzielali tej grupie osób wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Ponadto w ramach realizacji przepisów ustawy o dodatku węglowym oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady środowiskowe u osób ubiegających się o przyznanie świadczeń

finansowych wynikających z ww. ustaw oraz sporządzali protokoły z przeprowadzonych wywiadów (w 732 lokalizacjach).

W 2023 r. dzięki współpracy z Kuratorium Oświaty w Katowicach 6 dzieci z rodzin borykających się z problemami finansowymi i zdrowotnymi skorzystało z wypoczynku letniego w Poddąbiu.

Działania realizowane przez pracowników socjalnych:

- Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom/rodzinom, w tym obywatelom Ukrainy, którzy opuścili swój kraj w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy;
- Powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku;
- Rozpoznawanie możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i kierowanie do zakładów pracy chronionej, które dysponują wolnymi etatami pracy;
- Pozyskiwanie sprzętu rehabilitacyjnego, do czasu uzyskania środków na jego zakup z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do dziennych i całodobowych Ośrodków Wsparcia;
- Informowanie o możliwości uczestnictwa w zajęciach odbywających się w placówkach samopomocowych oraz placówkach dla osób starszych;
- Podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych;
- Ustalanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb, w tym obywatelom Ukrainy, którzy opuścili swój kraj w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy;
- Wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych w tym m.in. realizacja programu *Opieka wychnieniowa* ze środków Funduszu Solidarnościowego otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia gorącego posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół i przedszkoli, w tym dzieciom obywateli Ukrainy, którzy opuścili swój kraj w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy;
- Podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną;

- Współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami świetlic środowiskowych;
- Współpraca z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas przy ul. Ks. Stanisława Brzóska 3 w Bielsku-Białej;
- Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci;
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury *Niebieskie Karty*;
- Zobowiązanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Kierowanie osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym do prac społecznie użytecznych;
- Wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w ramach Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem, w tym obywateli Ukrainy, którzy opuścili swój kraj w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy;
- Motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia (przedstawianie ofert pracy, pozyskiwanie informacji o wolnych etatach oraz zakładów na terenie miasta), w tym obywateli Ukrainy, którzy opuścili swój kraj w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy;
- Współpraca z Radami Osiedli i zespołami charytatywnymi;
- Współpraca ze Strażą Miejską i dzielnicowymi Komisariatów Komendy Miejskiej Policji;
- Informowanie i motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych i niepełnosprawnych o możliwości podjęcia pracy w Spółdzielni socjalnej *Synergia*;
- Podejmowanie działań w kierunku powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych na rzecz obywateli Afganistanu, posiadających status uchodźcy oraz obywateli Białorusi, którzy uzyskali ochronę uzupełniającą

W 2023 r. pracownicy socjalni objęli pomocą łącznie 7 środowisk, w tym 2 rodziny i 1 osobę samotną pochodzenia afgańskiego (łącznie 16 osób, w tym 11 dzieci) oraz 1 rodzinę i 3 osoby samotne pochodzenia białoruskiego (łącznie 8 osób, w tym 3 dzieci). Działania na rzecz wymienionych środowisk w szczególności dotyczyły:

- Pomocy w złożeniu wniosków o świadczenia rodzinne, przyznane świadczenia – 4 rodziny;
- Pomocy w złożeniu wniosków o świadczenie wychowawcze, przyznane świadczenia – 4 rodziny;
- Pomocy w złożeniu wniosków o kapitał rodzicielski, przyznane świadczenia – 1 rodzina;
- Ustalenia i przekazania dodatkowej oferty nauki języka polskiego – 5 Afgańczyków, 2 Białorusinów;
- Przekazania ofert wynajmu lokalu – 1 Białorusin;
- Wsparcia w kontaktach z placówkami edukacyjnymi – 2 rodziny;
- Wsparcia przy poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia – 1 Białorusin;
- Prowadzenia postępowań w związku ze złożonymi wnioskami o pomoc w ramach Indywidualnego Programu Integracji – 3 Białorusinów;
- Pomocy w integracji ze środowiskiem lokalnym, według zgłaszanych potrzeb;
- Kontakt i systematycznej współpracy z wolontariuszami Towarzystwa Przyjaciół Bielska-Białej i Podbeskidzia, wspierającymi uchodźców mieszkających na terenie miasta Bielska-Białej.

2.2.2. Mieszkania Treningowe i Wspomagane

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej prowadzi 7 mieszkań (4 treningowe i 3 wspomagane). Do 31 października 2023 r. mieszkania te funkcjonowały pod nazwą „mieszkań

chronionych” i w zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone były jako „mieszkania chronione treningowe” lub „mieszkania chronione wspierane”. Od 01.11.2023 r. Ustawodawca nazwę „mieszkania chronione” zastąpił nazwą „mieszkania treningowe i wspomagane”.

Mieszkania te przeznaczone są dla osób pełnoletnich (w szczególności z zaburzeniami psychicznymi, bezdomnych, opuszczających pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy), które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki.

Pomoc w formie mieszkalnictwa treningowego i wspomagane to jedna z form pomocy społecznej przygotowująca przy wsparciu specjalistów (asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun, pracownik socjalny, psycholog) osoby tam przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierająca je w codziennym funkcjonowaniu.

Podstawą przyznania wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany jest decyzja, wydawana po dokonaniu ustaleń między podmiotem prowadzącym mieszkanie treningowe lub wspomagane oraz osobą ubiegającą się o pobyt w tym mieszkaniu zwanych kontraktem mieszkaniowym. Kontrakt mieszkaniowy ma formę pisemną i obejmuje cel pobytu, okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonego wsparcia, odpłatność osoby korzystającej ze wsparcia, poziom partycypacji w kosztach udzielonego wsparcia przez podmiot kierujący do tej formy wsparcia, uprawnienia osoby korzystającej ze wsparcia, sposób zgłaszania planowanej nieobecności w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, zobowiązanie się osoby ubiegającej się o pobyt w mieszkaniu treningowym lub wspomagany do przestrzegania regulaminu pobytu, zasady i sposób realizacji programu usamodzielniania osoby korzystającej ze wsparcia, a w przypadku, gdy stan osoby wskazuje na brak możliwości usamodzielnienia, programu usamodzielnienia nie sporządza się.

W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

W mieszkaniu wspomagany świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Wsparcie w mieszkaniach treningowych i wspomaganych zapewnia pracownik socjalny, opiekun mieszkania, asystent osoby niepełnosprawnej i inni specjaliści w zależności od indywidualnych potrzeb osoby wymagającej pomocy.

W 2023 r. z 39 miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych skorzystało łącznie 35 osób.

Wsparcie dla osób korzystających z pomocy w formie mieszkań treningowych i wspomaganych

- Monitorowanie pobytu osób korzystających ze wsparcia w mieszkaniach treningowych i wspomaganych;
- Udzielanie mieszkańcom wsparcia mającego na celu naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności osób z uwzględnieniem niepełnosprawności i ograniczeń wiekowych - zgodnie z zawartym kontraktem mieszkaniowym;
- Realizacja kontaktów społecznych, zagospodarowanie czasu wolnego, w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym;
- Pomoc osobom z niepełnosprawnością, osobom w podeszłym wieku lub przewlekle chorym w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i funkcjonowaniu, w tym: w przemieszczaniu się, utrzymaniu higieny osobistej, ubieraniu się, praniu i sprzątaniu, zakupów i przygotowaniu posiłków, załatwianiu spraw osobistych i urzędowych;
- Pomoc w realizacji kontaktów społecznych przez umożliwienie osobie utrzymywania więzi rodzinnych;

- Współpraca i wspieranie podopiecznych w rozwiązywaniu ich problemów, w szczególności udzielanie pomocy i wskazanie sposobów załatwienia bieżących spraw codziennych, osobistych i urzędowych;
- Współpraca i wspieranie podopiecznych w zakresie integracji społecznej, edukacyjnej, zawodowej;
- Mediacje konfliktów między mieszkańcami, rozwiązywanie konfliktów interpersonalnych i rozwijanie autonomii decyzyjnej osób korzystających ze wsparcia;
- Aktywizowanie mieszkańców do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej;
- Nauka i rozwijanie umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego oraz efektywnego zarządzania finansami;
- Kontrola przestrzegania praw i obowiązków przez użytkowników mieszkań chronionych;
- Współpraca z pracownikiem socjalnym, innymi specjalistami i instytucjami na rzecz prawidłowego procesu usamodzielniania osób przebywających w mieszkaniach ich readaptacji i powrotu do środowiska.

2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 plus

Na przestrzeni roku 2023 kontynuowano realizację *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 plus* (PO PŻ). Program miał na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polegał na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* na lata 2019-2023. Rolą pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest kwalifikowanie osób/rodzin do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorem na terenie miasta Bielsko-Biała są organizacje partnerskie – lokalne programu. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową objęte zostały osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 *Ustawy o pomocy społecznej*, których dochód nie przekracza określonego poziomu, ustalonego procentowo w stosunku do dochodu uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poziom kryteriów dochodowych dotyczących Podprogramu 2021 plus określił minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i wynosił 235% kryterium dochodowego tj. 1.823,60 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.410,00 zł dla osoby w rodzinie. Ogółem w 2023 r. wydano 324 skierowania dla 721 osób (w tym dla 210 obywateli Ukrainy, którzy opuścili Ukrainę w związku z działaniami wojennymi).

2.2.4. Program osłonowy Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023

Jedną z form pomocy, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest finansowanie świadczeń w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Świadczenia te, zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* oraz z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr III/20/2018 z dnia 18.12.2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania przyznawane są celem:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywnościowych.

Program *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* jest programem wieloletnim, realizowanym w latach 2019-2023. Ma on na celu wsparcie gmin w realizacji zadania obowiązkowego, jakim jest pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację tego Programu gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział jej środków własnych wynosi nie mniej niż 40% przewidzianych kosztów realizacji. W 2023 r. na realizację pomocy w formie dożywiania MOPS wydatkował ogółem kwotę

1.804.805 zł. Ośrodek wykonuje to zadanie w sposób ciągły, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci realizujących obowiązek szkolny, ponieważ mogą one korzystać z tej formy pomocy przez cały rok szkolny, który nie pokrywa się z rokiem budżetowym.

Z programu wieloletniego *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* mogą korzystać osoby i rodziny, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w *Ustawie o pomocy społecznej*. I tak, u osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 1.164 zł, a np. w rodzinie 4-osobowej – 3.600 zł. Natomiast pomoc w formie gorącego posiłku jest świadczeniem rzeczowym i przysługuje bez względu na dochód osobom, które własnym staraniem nie są w stanie go samodzielnie przygotować.

W okresie sprawozdawczym pomocą wynikającą z rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* objęto:

- 332 dzieci od 1 roku życia do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej – na podstawie decyzji administracyjnej;
- 1.170 osób – pomoc w formie zasiłku celowego na żywność.

Wnioski o dożywianie dzieci składane są w tut. Ośrodku przez rodziców oraz pedagogów. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 333 dzieci.

2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 *Ustawy o pomocy społecznej*) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2023 r. usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, a były jej pozbawione, przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorców, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb danej osoby i mogło obejmować swoim zakresem: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację, oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przyznawane były również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. W tym przypadku kierowano się przede wszystkim zasadą subsydiarności, zgodnie z którą udzielana pomoc była wsparciem, a nie wyręczaniem w opiece nad potrzebującym członkiem rodziny. Działanie to miało na celu zmobilizowanie rodziny i jej zintegrowanie, inicjowanie nowych przedsięwzięć na rzecz osoby potrzebującej pomocy, wzmacnianie więzi emocjonalnej.

Tabela 6: Ilość osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych w latach 2021-2023

Rok	Ilość osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych		
	osoby, które nie ukończyły 60 r.ż.	osoby starsze (60 lat i więcej)	ogółem (suma kol. 2 i kol. 3)
2021	31	374	405 <i>w tym: 181 osób samotnych, 224 osoby posiadające rodzinę</i>
2022	26	407	433* <i>w tym: 198 osób samotnych, 235 osób posiadających rodzinę</i>
2023	23	402	425 <i>w tym: 185 osób samotnych, 240 osób posiadających rodzinę</i>

* w 2022 r. 429 osobom przyznano decyzją świadczenie w formie usług opiekuńczych. 4 osoby, które objęto wsparciem zgodnie z art. 50 a ustawy o pomocy społecznej, tj. w trybie pilnym (objęcie pomocą następuje niezwłocznie po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, natomiast decyzja o przyznaniu usług może zostać wydana po rozpoczęciu ich rzeczywistego świadczenia, nie później niż w terminie 10 dni od rozpoczęcia świadczenia usług), zmarły przed wydaniem decyzji administracyjnej.

W roku 2023 pomocą w formie usług opiekuńczych objęto także rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielane wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunów zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz przez podmiot zewnętrzny, z którym zawarto umowę dotyczącą realizacji zadania na 2023 r. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki, tzn. realizację usług w godzinach wieczornych, nocnych oraz w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Łączenie form pomocy zapewniło osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

W 2023 r. wszystkie osoby, zgłaszające się do ośrodka, które spełniały przesłanki zawarte w ustawie o pomocy społecznej, o których mowa w art.50 ust.1, ust.2, tzn. osoby, które z powodu wieku choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, a były jej pozbawione, lub gdy rodzina takiej pomocy zapewnić nie mogła, taką pomoc otrzymały.

Tabela 7: Ilość zrealizowanych świadczeń opiekuńczych w latach 2021-2023

Rok	Ilość świadczeń*
2021	93.942
2022	99.927
2023	100.037

* za świadczenie przyjmuje się 1 godzinę zegarową realizacji usługi

W 2023 r. odnotowano nieznaczny wzrost ilości wypracowanych świadczeń usług opiekuńczych w porównaniu do lat ubiegłych. Na każdą osobę objętą usługami opiekuńczymi przypadało średnio 235 świadczeń i jest to liczba zbliżona do lat ubiegłych (w 2021 r. – 232 świadczenia, w 2022 r. – 231 świadczeń).

Od 01.11.2023 r., do zadań własnych gminy należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 2a Ustawy o pomocy społecznej). Jest to nowa, nieobligatoryjna forma świadczenia usług opiekuńczych, polegająca na udzielaniu wsparcia osobom wymagającym pomocy, przez osoby z najbliższego otoczenia. W 2023 r. żadna osoba nie skorzystała z tej formy wsparcia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust.1 pkt 3 *Ustawy o pomocy społecznej*).

Ośrodek organizował powyższe świadczenie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych*, w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była realizowana przez podmioty zewnętrzne, z którymi po przeprowadzeniu postępowania, w oparciu o ustawę *Prawo zamówień publicznych*, zawarto umowy na realizację zadania w 2023 r.

Tabela 8: Ilość osób objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2021-2023

Rok	Ilość osób objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi		
	osoby, które nie ukończyły 60 roku życia	osoby starsze (60 lat i więcej)	ogółem (suma kol. 2 i kol. 3)
2021	29	34	63 <i>w tym: 20 osób samotnych, 43 osoby posiadające rodzinę</i>
2022	24	37	61 <i>w tym: 22 osoby samotne, 39 osób posiadających rodzinę</i>
2023	30	26	56 <i>w tym: 16 osób samotnych, 40 osób posiadających rodzinę</i>

Przyznane świadczenie miało na celu nabycie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, wspieranie, motywowanie i asystowanie w codziennych czynnościach.

W 2023 r., tak jak w latach ubiegłych, wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto wszystkich wnioskujących, wymagających tej formy pomocy, spełniających przesłanki zawarte w *Ustawie o pomocy społecznej*, tj. zgodnie z art. 50 ust.1, ust.2.

Tabela 9: Ilość zrealizowanych świadczeń specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2021-2023

Rok	Ilość świadczeń*
2021	3.573
2022	2.992
2023	3.001

* za świadczenie przyjmuje się 1 godzinę zegarową realizacji usługi

W 2023 r. na każdą osobę objętą wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przypadają średnio 54 świadczenia i jest to liczba większa w porównaniu do roku ubiegłego (w 2021 r. – 57 świadczeń, w 2022 r. – 49 świadczeń). W każdym przypadku ilość przyznanych świadczeń specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami była zgodna ze złożonym wnioskiem.

Pomoc specjalistyczna

3. POMOC SPECJALISTYCZNA

3.1 Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki

3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr LXIX/1554/2024 z dn. 19.03.2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr LXIX/1554/2024 z dn. 19.03.2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr LXIX/1554/2024 z dn. 19.03.2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr LXIX/1554/2024 z dn. 19.03.2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.5. Asystent rodziny

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr LXIX/1554/2024 z dn. 19.03.2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*).

3.2 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

3.2.1. Domy pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej (DPS) mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych (art. 54 *Ustawy o pomocy społecznej*). Równocześnie realizował zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy.

W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS, umieszczenie i ustalenie odpłatności za pobyt w DPS realizuje Dział Domów Pomocy Społecznej, Mieszkań Treningowych i Wspomaganych.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1.234 wnioski, z czego: 210 stanowiły wnioski osób starszych i/lub niepełnosprawnych o umieszczenie w DPS, 81 wnioski o przyznanie wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, a pozostałe 943 wnioski dotyczyły ustalania odpłatności dla osób umieszczonych w DPS oraz dla osób zobowiązanych do współfinansowania w kosztach ich pobytu, a także osób korzystających z mieszkań treningowych lub wspomaganych. Pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 958 wywiadów środowiskowych, udzielili 428 porad i informacji.

Wnioski osób ubiegających się o skierowanie i umieszczenie w DPS, o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty rozpatrywała powołana do tego Komisja Kwalifikująca.

Na terenie Bielska-Białej funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej (prowadzone przez Miasto Bielsko-Biala) o łącznej liczbie 222 miejsc, z czego 134 miejsca przeznaczone są dla osób w podeszłym wieku, 73 dla osób przewlekle somatycznie chorych, a 15 dla osób niepełnosprawnych fizycznie.

Tabela 10: Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej: typ, ilość miejsc, średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w latach 2021-2023

l.p.	Nazwa DPS/Adres	Ilość miejsc	Typ Domu	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w DPS /w zł./		
				2021	2022	2023
1.	DPS Dom Nauczyciela ul. Pocztowa 14a	92	dla osób w podeszłym wieku (K/M)*	4.335,00	4.499,00	5.367,00
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	57	(42 miejsca) dla osób w podeszłym wieku (15 miejsc) dla osób niepełnosprawnych fizycznie (K/M)	4.886,00	5.327,00	6.445,00
3.	DPS dla Przewlekle Chorych ul. Olimpijska 11	48	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	6.142,00	6.414,00	7.759,00
4.	DPS Hospicjum Aleja Armii Krajowej 181	25	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	6.712,73	6.953,00	9.302,00

* (K) – kobiety

* (M) – mężczyźni

Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca DPS, co roku jest aktualizowany przez Prezydenta Miasta i ogłaszany w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później, niż do końca marca danego roku. Tabela nr 10 przedstawia dynamikę wzrostu ww. kosztów w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Białą na przestrzeni ostatnich trzech lat. W 2023 r. znacząco zwiększyły się koszty utrzymania we wszystkich Domach Pomocy Społecznej w odniesieniu do roku 2022. Wzrost ten kształtował się na poziomie około 1.000,00 zł, natomiast w jednym przypadku wyniósł on 2.349,00 zł. Koszty w DPS na terenie innych powiatów, w których zostali umieszczeni mieszkańcy Bielska-Białej kształtowały się w roku 2023 od 3.800,00 zł (Rodzinny Dom Pomocy) do 8.064,00 zł (miesięcznie).

Tabela 11: Osoby skierowane i umieszczone w DPS według typów placówek w latach 2021-2023

l.p.	Typy placówek	Ilość mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS						Ilość osób* umieszczonych w DPS					
		prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty			prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Dla osób w podeszłym wieku	28	26	29	0	1	0	23 (1)	27 (5)	32 (8)	0	0	0
2.	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	26	31	37	1	0	4	27	25 (2)	33	1	0	4
3.	Dla osób przewlekle psychicznie chorych	0	0	0	7	21	10	0	0	0	7	18	9
4.	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	7	2	6	0	0	0	3	3	5
5.	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	4	3	3	0	0	0	4	3	2	0	0	0
6.	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
7.	Dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Pobyty okresowe – turnusy dla chorych na SM	0	0	0	2	2	6	0	0	0	2	1	4
9.	Rodzinny Dom Pomocy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Ogółem:	58	60	69	18	27	27	54 (1)	55 (7)	67 (8)	13	22	24

* dotyczy zarówno mieszkańców Bielska-Białej, jak również innych gmin; wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza gminy Bielsko-Biała

Tabela 11 wskazuje na wzrost liczby osób kierowanych do DPS w odniesieniu do roku 2021 oraz 2022, w których z tej formy pomocy skorzystało odpowiednio 58 i 60 osób. Zmniejszenie liczby osób kierowanych do DPS w roku 2021 spowodowane było sytuacją epidemiczną w kraju i związanymi z tym obawami osób, które ubiegały się o skierowanie do Domu Pomocy Społecznej. Wiele spośród nich zrezygnowało z ubiegania się o tę formę pomocy z powodu wprowadzenia zakazów odwiedzin w DPS i obawami przed zarażeniem. W roku 2023 obserwujemy spadek ilości osób kierowanych do DPS przeznaczonego dla osób przewlekle psychicznie chorych w odniesieniu do roku 2022 (21 osób), przy jednoczesnym wzroście ilości osób kierowanych do DPS przeznaczonego dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w porównaniu do roku 2022 (2 osoby). W roku 2023 większym zainteresowaniem cieszyły się również pobyty okresowe – turnusy dla chorych na stwardnienie rozsiane, na które skierowano 6 osób, a w latach 2021 oraz 2022 były to łącznie 4 osoby. W stosunku do lat ubiegłych wzrosła również liczba osób umieszczanych w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Białą. Dodatkowo w roku 2022 zauważalny był znaczący wzrost liczby osób umieszczonych

z terenów innych gmin w naszych Domach w odniesieniu do roku 2021, w którym do naszego Domu została przyjęta tylko 1 osoba z innej gminy. Natomiast w roku 2023 ilość mieszkańców z innych gmin przyjętych do naszych DPS utrzymuje się na tym samym poziomie, co w roku 2022.

Wśród mieszkańców Bielska-Białej skierowanych i przyjętych w 2023 r. do DPS 10 osób było bezdomnych. Dla porównania w roku 2022 liczba ta wynosiła 9, a w roku 2021 – 8. Przed przyjęciem do DPS pomocą w formie usług opiekuńczych objęte były 23 osoby, natomiast 41 osób przyjętych zostało po pobycie w innych placówkach np. oddziały szpitalne, inne DPS-y, schroniska dla osób bezdomnych i noclegownie.

W 2023 r. w Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Białą przebywały łącznie 274 osoby, w tym: 244 mieszkańców Bielska-Białej oraz 30 mieszkańców z innych gmin. Natomiast w 50 Domach położonych poza naszym miastem, na terenie 31 powiatów przebywało łącznie 178 mieszkańców Bielska-Białej. A zatem pomocą w formie pobytu w Domu Pomocy Społecznej w roku 2023 objętych zostało łącznie 422 mieszkańców Bielska-Białej.

Na 178 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS na terenie innych powiatów 100 przebywało w DPS przeznaczonych dla osób przewlekle psychicznie chorych, 50 w DPS przeznaczonych dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. W DPS przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku przebywało 6 mieszkańców Bielska-Białej, 10 w DPS dla przewlekle somatycznie chorych, 4 w DPS dla niepełnosprawnych fizycznie, 4 w Rodzinnym Domu Pomocy. Ponadto 4 osoby skorzystały z pobytu okresowego w Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR).

W DPS położonych na terenie innych powiatów umieszczane są przede wszystkim osoby przewlekle psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie z uwagi na brak tego typu placówek na terenie miasta oraz osoby w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore, tylko w przypadku braku wolnych miejsc w naszych Domach i jeśli rodzina obok mieszkańca w całości ponosi koszty pobytu.

Średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS na terenie Bielska-Białej wyniósł w 2023 r. od 0 do maksymalnie 2 miesięcy, natomiast w DPS na terenie innych powiatów większość mieszkańców Bielska-Białej przyjmowana była w terminie do maksymalnie 3 miesięcy. W nielicznych przypadkach czas oczekiwania na przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej wynosił od 3 do maksymalnie 19 miesięcy. Sytuacja ta dotyczyła głównie osób ubiegających się o skierowanie do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku, w którym czas oczekiwania uzależniony jest od stanu zdrowia osoby przyjmowanej (im cięższy stan zdrowia tym dłuższy czas oczekiwania na przyjęcie). Między innymi na dzień 31.12.2023 r. 1 osoba oczekiwała do DPS przeznaczonego dla osób przewlekle psychicznie chorych, 4 do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla osób Chorych na SM w Dąbku oraz 1 dla osób w podeszłym wieku.

Na dzień 31.12.2023 r. w Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Białą było 6 wolnych miejsc i tak, w:

- DPS dla Osób Starszych przy ul. Żywieckiej 15 – brak wolnych miejsc, brak osób oczekujących;
- DPS *Dom Nauczyciela* przy ul. Pocztowej 14a – 5 wolnych miejsc, 2 osoby oczekujące;
- DPS dla Przewlekle Chorych przy ul. Olimpijskiej 11 – brak wolnych miejsc, 4 osoby oczekujące;
- DPS *Hospicjum* przy Alejach Armii Krajowej 181 – 1 wolne miejsce, 1 osoba oczekująca.

Ilość wolnych miejsc w ww. Domach w roku 2023 w porównaniu do lat ubiegłych, tj. 2021 oraz 2022 zmniejszyła się, a ilość zgonów w Domach Pomocy Społecznej ustabilizowała. Dla porównania w 2021 r. odeszło 44 mieszkańców (37 zmarło; 7 opuściło Domy z innych powodów), w 2022 r. 57 mieszkańców (47 zmarło; 10 opuściło Domy z innych powodów), a w 2023 r. 59 osób (46 zmarło, 13 opuściło Domy z innych powodów).

W 2023 r. Gmina Bielsko-Białą poniosła odpłatność za pobyt 171 mieszkańców Bielska-Białej przebywających na terenie innych powiatów. Pozostałe 7 osób pokrywało swój pobyt w całości z własnych dochodów.

3.2.2. Ośrodki wsparcia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wydaje decyzje kierujące oraz ustalające odpłatność do ośrodków wsparcia, w tym również decyzje pobytowe do Domu Matki i Dziecka Caritas przy ul. Ks. Stanisława Brzóska 3 w Bielsku Białej. W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. z pobytu w placówce skorzystało 11 osób w tym 5 matek oraz 6 dzieci.

Wydawano również decyzje administracyjne do Środowiskowego Domu Samopomocy *Podkowa*. W okresie sprawozdawczym wydano 266 decyzji dla osób, które korzystały z Ośrodka.

3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania własne gminy w zakresie wsparcia osób starszych (art. 51 *Ustawy o pomocy społecznej*). W 2023 r. funkcjonowały następujące Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych:

- 1) Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych przy ul. Sterniczej 8A;
- 2) Dzienny Dom Senior+ przy ul. Partyzantów 62;
- 3) Klub Samopomocy *Przystań* przy ul. Piastowskiej 86;
- 4) Klub Samopomocy *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D;
- 5) Klub Senior+ przy ul. Jesionowej 13;
- 6) Klub Senior+ przy ul. Jutrzenki 20;
- 7) Klub Seniora *SIXT Wam* przy ul. Mickiewicza 24;
- 8) Klub Seniora przy ul. Stawowej 29.

Tabela 12: Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych funkcjonujące w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających ze wsparcia w latach 2021-2023		
			2021	2022	2023
1.	Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych ul. Sternicza 8A	40	46	47	50
2.	Dzienny Dom Senior+ ul. Partyzantów 62	30	37	34	40
3.	Klub Samopomocy <i>Przystań</i> ul. Piastowska 86	50	52	56	52
4.	Klub Samopomocy <i>Klub Seniora</i> ul. Komorowicka 336D	50	51	38	39
5.	Klub Senior+ ul. Jesionowa 13	30	30	36	36
6.	Klub Senior+ ul. Jutrzenki 20	30	36	37	34
7.	Klubie Seniora <i>SIXT Wam</i> ul. Mickiewicza 24	20	21	23	24
8	Klub Seniora przy ul. Stawowej 29	30	-	-	33
9.	Suma (wiersze 1-8)	250	273	271	308

Cele i zadania Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych

Celem głównym Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest wsparcie dzienne Seniorów, podejmowanie działań podtrzymujących aktywność osób starszych i niepełnosprawnych oraz sprzyjanie integracji międzypokoleniowej. Do celów szczegółowych należy m.in. podtrzymywanie aktywności psychofizycznej, wsparcie psychologiczne, nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, zapobieganie osamotnieniu, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wykorzystania czasu wolnego oraz udział w imprezach o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i profilaktycznym.

Zadaniem Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest w szczególności:

- Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do utrzymania i zwiększania aktywności osób starszych, w tym promowanie działalności dziennych form wsparcia;
- Zapewnienie różnorodnej oferty usług przeznaczonych dla Seniorów m.in. socjalnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalno-oświatowych, a także zapewnienie wsparcia pracownika socjalnego i psychologa;
- Podejmowanie działań polepszających funkcjonowanie psychofizyczne Seniorów poprzez działania terapeutyczne oraz ogólnousprawniające formy terapii zajęciowej;
- Prowadzenie wielowymiarowej aktywizacji społecznej osób starszych zapewniającej wzmacnianie kondycji i niedopuszczenie do pogłębiania się dysfunkcji, poprzez diagnozę indywidualnych potrzeb i możliwości Seniorów;
- Zaspokajanie potrzeb towarzyskich poprzez umożliwianie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych dedykowanych Seniorom;
- Propagowanie ruchu samopomocy pośród osób starszych;
- Prowadzenie działalności informacyjnej dla Seniorów;
- Budowanie pozytywnego wizerunku społecznego osób starszych;
- Współpraca z miejskimi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w celu zwiększenia oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz aktywizującej Seniorów;
- Wnioskowanie o środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych na cele związane z aktywizacją i integracją osób starszych.

Usługi zrealizowane w Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych

W Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych realizowano systematycznie zgodnie z planem pracy Ośrodków następujące usługi:

- Socjalne obejmujące m.in. zapewnienie ciepłego posiłku, zapewnienie usługi transportowej (tj. dowóz z miejsca zamieszkania Seniora do Domów Dziennych i z powrotem), trening umiejętności społecznych;
- Edukacyjne obejmujące m.in. organizację wykładów oraz warsztatów zwiększających wiedzę o współczesnym świecie, rozwoju technologicznym, o zagrożeniach związanych z wiekiem oraz z zakresu edukacji prozdrowotnej i cyfrowej;
- Kulturalno-oświatowe obejmujące m.in. uczestnictwo seniorów w kulturze, wspieranie ich edukacji kulturalnej i artystycznej, organizację uroczystości okolicznościowych i integracyjnych, wyjścia do kina, teatru, na koncerty;
- Sportowo-rekreacyjne obejmujące m.in. organizację zajęć ruchowych, zajęć z kinezyterapii z fizjoterapeutą, spacerów, nordic walking;
- Aktywizujące społecznie obejmujące m.in. budowanie lokalnego partnerstwa, współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i z placówkami oświatowymi (integracja międzypokoleniowa); budowanie sieci relacji międzyludzkich i rozwijanie idei samopomocy; organizację działań integracyjnych pomiędzy Ośrodkami Wsparcia dla Osób Starszych - wspólne bale, wydarzenia kulturalne, wyjścia do kina, na spacer, na wycieczki, wspólne warsztaty, spotkania plenerowe;

- Terapię zajęciową obejmującą rozwój zainteresowań, prowadzenie różnorodnych kółek i form terapii zajęciowej z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji i potrzeb seniorów, m.in. arteterapię, ergoterapię, filмотerapię, biblioterapię, muzykoterapię, ludoterapię, choreoterapię, hortiterapię;
- Wsparcie psychologa obejmujące organizację warsztatów o charakterze wspierającym i edukacyjnym; zajęć indywidualnych i grupowych m.in. ćwiczenia umiejętności społecznych i emocjonalnych, ćwiczenia mające na celu stymulowanie procesów poznawczych, głównie funkcji językowych, ale również uwagi czy pamięci, relaksację – obniżenie napięcia emocjonalnego, lęku, ćwiczenia kontroli nieprzyjemnych emocji, ćwiczenia motywacyjne;
- Wsparcie pracownika socjalnego obejmujące poradnictwo socjalne i świadczenie pracy socjalnej m.in. pomoc w załatwianiu podopiecznym spraw urzędowych, pomoc w staraniach o ustalenie stopnia niepełnosprawności, w zakresie rozwiązywania trudnych spraw życiowych m.in. kontakt z opiekunami podopiecznych, z instytucjami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi.

Udział Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych w programach/projektach

- 1) *Program Wieloletni Senior+ na lata 2021-2025 (edycja 2023)* z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej – zrealizowano zadania w ramach Modułu II: Zapewnienie funkcjonowania placówek Senior+ dotyczy:
 - Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62;
 - Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13;
 - Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20.

W ww. placówkach w ramach Programu zrealizowano usługi socjalne, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej/kinezyterapii, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, terapię zajęciową.
- 2) *Program AKTYWNI+ (edycja 2023)* z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej – Projekt p.n.: *Wszyscy razem czyli Aktywni+* i projekt p.n.: *Upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych* realizowany w ramach współpracy partnerskiej ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym *Serce dla Serca* w Bielsku-Białej dotyczy Klubu Samopomocy *Przystan* przy ul. Piastowskiej 86, Klubu Samopomocy *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D, Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczej 8A. Zrealizowano warsztaty teatralno-muzyczne, plastyczne, rękodzieła, sportowe, z etyki, fotografii, porady prawne, zajęcia z zakresu zdrowia i rehabilitacji, wyjścia na basen oraz wycieczki do: Torunia, Lichenia, Rajczy, Turzy, Pierśca, a także warsztatowe wyjazdy do Lalik oraz obozy sportowe nad morzem – Niechorze;
- 3) *Program ERASMUS+* projekt p.n.: *Europejska Akademia Seniora – rozwój kompetencji cyfrowych, technologicznych i zdrowotnych poprzez wymianę doświadczeń i mobilność Erasmus+* w ramach współpracy partnerskiej z Fundacją Edukacji Pozaformalnej w Bielsku-Białej (uczestnictwo 17 Podopiecznych OWOS w warsztatach edukacyjnych i 3 dniowym wyjeździe do Ostrawy/Czechy).
- 4) Projekt p.n.: *Druga młodość – w każdym ciele młody duch* w ramach współpracy z III LO im. S. Żeromskiego w Bielsku-Białej (nagrywano wywiady i podcasty z Seniorami, odbyły się warsztaty komputerowe, aerobic, zumba, turniej gier planszowych, koncerty, spotkania i rozmowy międzypokoleniowe).
- 5) Program p.n.: *Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2023* chętni Uczestnicy OWOS otrzymali tzw. „opaski bezpieczeństwa”, których celem było zapewnienie wsparcia i zwiększenie bezpieczeństwa Seniorów.

Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, firmami oraz organizacjami działającymi na rzecz osób starszych

- Fundacja Aktywności Społecznej *Złote Łany* – organizacja pomocy żywnościowej i spotkań integracyjnych dla Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20;
- Stowarzyszenie Komorowice – organizacja kiermaszu świątecznego;

- Urząd Miejski w Bielsku-Białej (udział Seniorów w imprezach towarzyszącym obchodom: 50-te Urodziny Malucha, Dni Bielska-Białej i Dni Seniora; w konkursach i galach *Aktywny Senior 2023* i *Sukces nie zna barier* oraz konkursie artystycznym *Senior - Sceny z życia i z podróży - Z „Maluchem” 126p w tle*);
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Stanisława Szumca w Bielsku-Białej - warsztaty edukacyjne;
- Szkoła Podstawowa nr 36 oraz Szkoła Podstawowa nr 23 w Bielsku-Białej - współpraca międzypokoleniowa z DDP ul. Sternicza 8A;
- Szkoła Podstawowa nr 29 w Bielsku-Białej - współpraca międzypokoleniowa z KS *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D;
- Szkoła Podstawowa nr 30 w Bielsku-Białej - współpraca międzypokoleniowa z KS *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D;
- Przedszkole nr 55 w Bielsku-Białej - współpraca międzypokoleniowa z DDP ul. Sternicza 8A;
- Przedszkole nr 4 w Bielsku-Białej – współpraca międzypokoleniowa z placówkami OWOS;
- Przedszkole nr 40 w Bielsku-Białej – współpraca międzypokoleniowa z KS *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D;
- Stowarzyszenie *Hajstra* – współpraca międzypokoleniowa - Świetlica Środowiskowa *STER* z Podopiecznymi Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczej 8A; Świetlica Środowiskowa *Kraina Narnii* z Podopiecznymi Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62; Świetlica Środowiskowa *Pod Aniołami* z Uczestnikami KS *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D; Świetlica Środowiskowa *Nad Dachami* z Uczestnikami Klubu Seniora przy ul. Stawowej 29;
- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne *Ulica Kreatywna* - Placówka Wsparcia Dziennego *SIXT Wam* z Uczestnikami Klub Seniora *SIXT Wam* przy ul. Mickiewicza 24;
- Bielskie Centrum Kultury im. Marii Koterbskiej - organizacja koncertów i wydarzeń;
- Dom Kultury im. Wiktorii Kubisz – organizacja wydarzeń kulturalnych;
- Dom Kultury w Komorowicach – współpraca z KS *Klub Seniora* przy ul. Komorowickiej 336D;
- Dom Kultury w Wapienicy - organizacja wydarzeń kulturalnych;
- Książnica Beskidzka z filiami – organizacja wydarzeń kulturalnych i warsztatów edukacyjnych;
- Centrum Seniora - organizacja seansów filmowych, wydarzeń, zajęć z biblioterapii;
- Centrum Edukacji Ekologicznej *Ekosynteza* – warsztaty edukacyjne;
- Biuro Wystaw Artystycznych (BWA) – uczestnictwo w wystawach artystycznych i warsztatach;
- Klub Gaja – Seniorzy z Klubu *SIXT Wam* wzięli udział w projekcie p.n.: *Tajemniczy Ogród-Cmentarz Żydowski*.

3.3 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

W świetle przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, bezdomność jest jedną z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt 8 cytowanej ustawy). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Od marca 2022 r. zadanie związane z zapewnieniem schronienia osobom bezdomnym z terenu gminy zlecone zostało przez Miasto Bielsko-Biała Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej *Być Razem* z Cieszyna (na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych z zakresu polityki społecznej w trybie otwartego konkursu ofert wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji w latach 2022-2024

p.n.: *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Schronisko dla Osób Bezdomnych i Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi oraz Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Noclegownia*).

Fundacja *Być Razem* realizuje zadanie w zakresie udzielania schronienia poprzez prowadzenie placówek różniących się standardem usług w nich świadczonych tj. w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A, która dysponuje 50 miejscami (tylko dla mężczyzn), w Schronisku dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 przeznaczonym dla 55 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn) i w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi dla 15 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn). Ponadto na terenie Schroniska dla Osób Bezdomnych wyodrębniono miejsca w celu zapewnienia schronienia interwencyjnego (doraźnego) bezdomnym kobietom na zasadach obowiązujących w Noclegowni.

Tabela 13: Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi oraz w Noclegowni w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych ogółem	83	93	107
	w tym:			
	- rodzin	0	0	0
	- osób samotnych,	83	93	107
	w tym:			
	- kobiet	23	22	29
	- mężczyzn	60	71	78
2.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi ogółem			
	w tym:	35	32	34
	- kobiet	6	10	7
	- mężczyzn	29	22	27
3.	Nocleg w Noclegowni dla mężczyzn ogółem	161	248	317
4.	Nocleg dla kobiet w ramach interwencyjnego schronienia na zasadach obowiązujących w Noclegowni	34	53	50

Ogółem w 2023 r. ze schronienia we wszystkich placówkach dla osób bezdomnych prowadzonych przez Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej *Być Razem* skorzystało 407 osób (przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia).

Formy wsparcia osób dotkniętych bezdomnością: pomoc w formie usług aktywizacyjnych

W okresie sprawozdawczym na terenie Schroniska dla Osób Bezdomnych, Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi oraz w Noclegowni Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej *Być Razem* zapewniała różne formy usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców poprzez m.in.:

- Zorganizowanie w Noclegowni spotkań świątecznych – w okresie świąt Wielkanocnych zorganizowane zostały zajęcia aktywizacyjne w obszarze obchodzenia świąt tj. malowanie pisanek wielkanocnych i warsztaty kulinarne. Przy współpracy ze *Wspólnotą Miłość i Łaska Chrystusa* przygotowano i rozdano paczki świąteczne dla osób przebywających w placówce. Również w okresie Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano warsztaty kulinarne, wspólnie z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej oraz *Wspólnotą Miłość i Łaska Chrystusa* zorganizowano spotkania świąteczne a także rozdano paczki świąteczne dla 56 osób.

- Zorganizowanie w Schronisku dla Osób Bezdomnych oraz w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi spotkań świątecznych – w okresie Świąt Wielkanocnych oraz Świąt Bożego Narodzenia przeprowadzone zostały zajęcia aktywizacyjne w obszarze obchodzenia świąt. Wspólnie ze *Wspólnotą Miłość i Łaska Chrystusa*, Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej zorganizowano spotkania świąteczne oraz rozdano paczki świąteczne dla 67 osób przebywających w tym czasie w placówkach;
- Pomoc prawna w postaci doradztwa, przygotowania niezbędnych dokumentów, wniosków lub pism procesowych – 4 osoby;
- Pomoc psychologiczna w postaci doradztwa, spotkań terapeutycznych dotyczących uzależnień – 25 osób;
- Udział w zajęciach grupowych mających na celu naukę pracy w grupie, poprawę komunikacji, nawiązanie prawidłowych relacji międzyludzkich, poprawę percepcji, motoryki rąk, poszerzenie wiedzy, złamanie rutyny dnia czy naukę nowych czynności. Mieszkańcy brali udział w warsztatach kulinarnych – przygotowanie potraw i ciast, w zajęciach z zakresu uprawy, przetwórstwa i spożywania kawy, przygotowywanie sałatki obiadowej oraz wspólne spożywanie posiłków przez mieszkańców objętych usługami opiekuńczymi – 15 osób;
- Wykłady historyczne odbywające się cyklicznie raz w miesiącu – 10 osób;
- Warsztaty z art-terapii: robótki ręczne (haft), tworzenia marzanny, konfekcjonowanie, zajęcia z zakresu terapii zajęciowej – 13 osób;
- Warsztaty florystyczne – przygotowanie ozdób świątecznych i wiosennych – 10 osób;
- Przelamywanie codziennej rutyny – wspólne czytanie prasy i omówienie przeczytanych treści, nauka poprawnego formułowania myśli oraz dyskusji – 7 osób;
- Zajęcia kulturalne – wyjazd do Stowarzyszenie *Betlejem* w Jaworznie – 23 osoby, wyjazd do Ogrodów Kapias w Goczałkowicach Zdroju – 3 osoby.

W zakresie zapewnienia pomocy w formie schronienia MOPS współdziałał ze Śląską Fundacją *Błękitny Krzyż* z siedzibą przy ul. Mostowej 1 w Bielsku-Białej, której powierzono w 2023 r. w ramach współpracy Miasta Bielska-Białej z organizacjami pozarządowymi realizację zadania publicznego z zakresu polityki społecznej p.n.: *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej w szczególności z powodu bezdomności i ubóstwa – prowadzenie działań readaptacyjnych*. W ramach tego przedsięwzięcia Fundacja prowadzi Ośrodek Readaptacyjny przy ul. Bystrzańskiej 55, w którym zabezpieczono 10 miejsc noclegowych wraz z całodziennym wyżywieniem dla osób w kryzysie bezdomności i dotkniętych wykluczeniem społecznym – mieszkańców Bielska-Białej. Na przestrzeni 2023 r. w zajęciach organizowanych w Ośrodku Readaptacyjnym uczestniczyło 14 mieszkańców naszego miasta z grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania aktywizujące zmierzające do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej osób w kryzysie bezdomności

Realizując w 2023 r. ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom w kryzysie bezdomności pracownicy socjalni Zespołu ds. Bezdomności korzystali z narzędzia, jakim jest prowadzenie pracy socjalnej. W roku sprawozdawczym pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny prowadzono z 174 osobami w kryzysie bezdomności objętymi pomocą instytucjonalną. Wobec osób w kryzysie bezdomności MOPS we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy podejmował działania zmierzające do ich powrotu lub wejście na otwarty rynek pracy. Osoby w kryzysie bezdomności pozostające bez pracy aktywizowano między innymi poprzez: zatrudnienie na podstawie umów zleceń (2 osoby) bądź w pracach społecznie użytecznych do 10 h tygodniowo w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych (1 osoba). Ponadto 1 osoba uczestniczyła w zajęciach Klubu Integracji Społecznej MOPS, natomiast 13 osób zostało skierowanych do Centrum Integracji Społecznej, prowadzonego przez BSA *Teatr Grodzki* w Bielsku-Białej.

Zapewnienie gorącego posiłku

Posiłki wydawane były przez Koło Bielskiego Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, które realizowało zadanie własne gminy Bielsko-Biała z zakresu polityki społecznej p.n.: *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej w szczególności z powodu bezdomności i ubóstwa – posiłki i kąpiel*. Posiłki były przygotowywane i wydawane w Kuchni Społecznej przy ul. Legionów 16 od poniedziałku do soboty.

Osoby w kryzysie bezdomności otrzymywały również nieodpłatnie pieczywo i wyroby cukiernicze w Banku Chleba przy ul. Krasińskiego 10 prowadzonym przez Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach realizacji zadania publicznego p.n.: *Prowadzenie Banku Chleba dla najuboższych mieszkańców Bielska-Białej* zleconego w trybie otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu polityki społecznej przez podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego w 2023 r.

Zabezpieczenie pomocy medycznej i sanitarnej

W przypadku osób w kryzysie bezdomności nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej podejmował działania mające na celu potwierdzenie tym osobom prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o przepisy *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Na przestrzeni 2023 r. w oparciu o przepisy powyższej ustawy zapewniono dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej 84 osobom w kryzysie bezdomności.

Osoby potrzebujące, w tym osoby w kryzysie bezdomności, często skrajnie zaniedbane pod względem higieniczno-sanitarnym, mogły korzystać z kąpiei i środków higienicznych w Łazni Publicznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Legionów 17 w Bielsku-Białej, prowadzonej przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, któremu zlecono realizację wyżej wymienionego zadania.

Przyznawanie świadczeń

MOPS w Bielsku-Białej, udzielał wsparcia finansowego osobom w kryzysie bezdomności w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży, pokrycie kosztów wykonania zdjęć do dokumentów potwierdzających tożsamość, częściowe pokrycie kosztów remontu lokali mieszkalnych, a także pobytu i usług w domu pomocy społecznej, mieszkaniu treningowym czy wspomagającym oraz w postaci pracy socjalnej.

Działania informacyjne, patrolowanie skupisk osób w kryzysie bezdomności w miejscach publicznych i Niemieszkalnych

Tutejszy Ośrodek organizował także pomoc osobom w kryzysie bezdomności, przebywającym w miejscach publicznych i Niemieszkalnych, takich jak dworce komunikacji autobusowej i kolejowej, altany, piwnice, wiaty, pustostany, klatki schodowe itp. Miejsca pobytu osób w kryzysie bezdomności patrolowane były w ciągu dnia oraz w godzinach wieczornych i nocnych przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Bezdomności MOPS oraz strażników Straży Miejskiej lub funkcjonariuszy Policji. Łącznie w 2023 r. miało miejsce 36 patroli (21 dziennych i 15 nocnych), w trakcie których 5 osób zostało przewiezionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej, 3 osoby udało się przekonać do skorzystania z pomocy w formie schronienia, w dwóch przypadkach konieczne było wezwanie zespołu ratownictwa medycznego i w wyniku podjętych działań 2 osoby zostały przewiezione do szpitala, natomiast 1 osoba nie wyraziła zgody na hospitalizację. Podczas organizowanych patroli rozdawano osobom w kryzysie bezdomności ulotki z informacją o dostępnych formach pomocy. Ponadto Straż Miejska proponowała skorzystanie z gorącej herbaty. Na terenie miasta rozwieszone zostały także stosowne plakaty informujące o alarmowych numerach telefonów, gdzie można dzwonić w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia osób w kryzysie bezdomności.

Programy oraz Projekty

4. PROGRAMY ORAZ PROJEKTY

4.1 Programy profilaktyczne

4.1.1. Realizacja zadań ze środków finansowych z *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023* w roku 2023

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 2023 r. środki przyznane z *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023* na:

- Finansowanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- Finansowanie grupy terapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- Finansowanie szkoleń i superwizji działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w 2023 r. odbyło się 10 konsultacji, w których uczestniczyło 36 pracowników MOPS);
- Szkolenie wyjazdowe dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielsku-Białej, grup diagnostyczno-pomocowych oraz przedstawicieli Bielskiej Policji (w dniach 12-13.09.2023 r.), w którym udział wzięły 23 osoby. Temat szkolenia: *Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej. Komunikacja i współpraca w zespole*;
- Szkolenie dla pracowników socjalnych/koordynatorów grup roboczych (w dniach 9-10.05.2023 r.) p.n.: *Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie. Superwizja działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzonych przez pracowników socjalnych/koordynatorów grup roboczych wobec osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*. W szkoleniu udział wzięło 7 osób;
- W dniach 6-7.12.2023 r. odbyło się wyjazdowe szkolenie dla członków Grup Diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielsku-Białej p.n.: *Prawne i psychologiczne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej. Interwencja wobec przemocy domowej*. W szkoleniu wzięło udział 59 osób.

4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy domowej *Niebieskie Karty*

Pracownicy socjalni do spraw przemocy przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają formularze *Niebieska Karta – A*, monitorują sytuację osób/rodzin w związku z występującą przemocą oraz w rodzinach zagrożonych problemem przemocy. Przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Prowadzą również indywidualne konsultacje z osobami doznającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup diagnostyczno-pomocowych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/rodzin z doświadczeniem przemocy.

Praca socjalna z osobami i rodzinami uwikłanymi w przemoc

W 2023 r. pracownicy socjalni Zespołu Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy Domowej (ZPU) objęli wsparciem ogółem 381 środowisk (w 2022 r. 361 środowisk), w których prowadzili działania w ramach procedury *Niebieskie Karty*. Ponadto w związku ze zmianą przepisów prawa od czerwca 2023 r. Zespół

Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej powołał 40 grup diagnostyczno-pomocowych w związku z otrzymaniem zgłoszeń dotyczących podejrzenia występowania przemocy domowej.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni ZPU objęli pomocą w formie pracy socjalnej 448 środowisk (w 2022 r. 395), odbyli 804 wizyty w środowiskach, w których występuje problem przemocy (w tym 70 interwencji), a także objęli pomocą 264 osoby w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego) – odbyło się 349 konsultacji.

Procedura Niebieskie Karty

Ustawowym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielsku-Białej jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów należących do sfery pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, prokuratury oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

W dniu 31.07.2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, odbyło się pierwsze posiedzenie nowego Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego przez Prezydenta Miasta Bielska-Białej, podczas którego wybrano Przewodniczącego, Zastępcę i Sekretarza Zespołu. Obecnie w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielsku-Białej wchodzi 18 członków, będących przedstawicielami bielskich placówek pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej), Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, a także Komendy Miejskiej Policji, Sądu Rejonowego, Prokuratury Okręgowej, bielskiej oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych: Śląskiej Fundacji *Błękitny Krzyż* i Stowarzyszenia *Hajstra*. W 2023 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 286 formularzy *Niebieska Karta – A* (w tym sporządzonych przez MOPS – 89) w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej. Natomiast przedstawiciele instytucji działających na rzecz osób/rodzin z problemem przemocy pracowali w formule grup diagnostyczno-pomocowych – odbyło się 1.099 posiedzeń.

Tabela 14: Działania pracowników socjalnych ZPU w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Ilość środowisk nowych	212	198	225
2.	Liczba wizyt w środowisku	309 1.936 monitoringów w formie zdalnej*	502 2.109 monitoringów w formie zdalnej	804
3.	Liczba konsultacji	294	344	349
4.	Liczba <i>Niebieskich Kart A</i>	282	262	286
5.	Liczba posiedzeń (spotkań) grup roboczych	1.149	1.032	1.099

* telefonicznie oraz za pośrednictwem komunikatora internetowego SKYPE

Pozostałe działania realizowane przez pracowników ZPU

Pracownicy socjalni ZPU udzielali konsultacji pracownikom socjalnym i asystentom rodziny Działu Pomocy Środowiskowej, koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej a także przedstawicielom instytucji tj: oświaty, ochrony zdrowia, Policji w zakresie posługiwania się *Niebieską Kartą* w diagnozowaniu problemu

przemocy, przygotowywali i aktualizowali materiały informacyjne, ofertę lokalnych instytucji pomocowych oraz wzory pism sądowych. Pracownicy ZPU koordynowali pracę wszystkich grup diagnostyczno-pomocowych.

W 2023 r. Zespół Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy Domowej prowadził rekrutację osób do *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową*. Do udziału w programie przystąpiło 8 mężczyzn, ukończyły go 3 osoby. Program realizowany był w tut. Ośrodku w okresie od 20.09.2023 r. do 14.12.2023 r.

Ponadto ZPU organizował grupę wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. W 2023 r. odbyło się 37 spotkań grupowych oraz 32 godziny konsultacji indywidualnych z uczestnikami programu. W okresie sprawozdawczym udział w zajęciach wzięły 22 kobiety.

W 2023 r. MOPS zorganizował grupę terapeutyczną dla osób doznających przemocy domowej, w której uczestniczyło 26 kobiet. Odbyło się 38 spotkań grupowych oraz 45 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami Programu.

W związku z koniecznością realizowania zadania wynikającego z *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023 rok* p.n.: *Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową*, w okresie sprawozdawczym MOPS opracował i wdrożył do realizacji ww. Program. Głównym założeniem Programu jest zmiana wzorców zachowań osób stosujących przemoc domową. Oferta jest skierowana do osób stosujących przemoc domową, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa w Programie i podpiszą kontrakt, w którym zaakceptują zasady uczestnictwa w zajęciach. Program miał charakter sesji indywidualnych (10 godzin na 1 uczestnika). Realizatorami Programu byli pracownicy socjalni Zespołu Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy Domowej w MOPS. Do programu przystąpiły 3 osoby, które ukończyły realizację programu.

W 2023 r. MOPS we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym kontynuował współpracę z Regionalnym Kongresem Kobiet Podbeskidzia oraz Fundacją Strefa Kobiet w ramach kampanii *16 dni Przeciw Przemocy ze względu na Płeć*.

16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć to międzynarodowa kampania poświęcona wspieraniu i koordynacji wszelkich działań na rzecz zlikwidowania przemocy wobec kobiet na poziomie lokalnym, państwowym i międzynarodowym (odbywa się w dniach od 25.11 do 10.12). Obie daty są symboliczne – 25 listopada to Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy Wobec Kobiet, a 10 grudnia to Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka. Akcja *ODWAŻNI BB!* została zainaugurowana dn. 8.11.2023 r. w bielskim Ratuszu. W ramach akcji odbyła się również Konferencja poświęcona przemocy w ochronie zdrowia. Zorganizowano prelekcję skierowaną do rodziców p.n.: *Jak wspierać swoje dziecko – bezpieczne relacje*. Przeprowadzono również cykl warsztatów profilowanych dla różnych grup odbiorców: młodzieży, kobiet, osób starszych, osób z niepełnosprawnością. Zwieńczeniem akcji *ODWAŻNI BB!* był pomarańczowy marsz przeciwko przemocy.

4.2. Programy i projekty aktywizacyjne

4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych

Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych realizowano w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/570/2008 z dn. 22.02.2008 r. w sprawie ustalenia Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych* adresowanego do bezrobotnych klientów MOPS w Bielsku-Białej oraz w oparciu o *Ustawę z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* i *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21.12.2017 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*.

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych zgłoszonych do udziału w nim przez pracowników socjalnych MOPS i wykonywaniu przez nie różnorodnych prac porządkowych na rzecz gminy.

Zakres prac do wykonywania w danym roku wskazuje Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego, natomiast organizacją i obsługą administracyjną zadania, monitorowaniem prawidłowego wykonania prac, a także udostępnieniem niezbędnych narzędzi, sprzętu, odzieży ochronnej i roboczej osobom je wykonującym zajmują się pracownicy Działu Administracyjnego i Obsługi Prac Społecznie Użytecznych. Do podstawowych celów Gminnego Programu należy:

- Udzielenie pomocy z zakresu aktywizacji zawodowej poprzez stworzenie możliwości zatrudnienia w ramach umowy zlecenia, robót publicznych, prac w wymiarze do 10 godzin w tygodniu;
- Tworzenie warunków powrotu do pełnienia roli społecznej pracownika;
- Zapewnienie osobie zatrudnionej oraz rodzinie możliwości pozyskania własnych środków finansowych, wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem;
- Ocena funkcjonowania zawodowego osób zatrudnianych w ramach realizacji warunków umowy oraz planowanie długoterminowej pracy socjalnej w zakresie stwierdzonych deficytów w tym obszarze funkcjonowania;
- Przygotowanie osób zatrudnianych do wymagań stawianych przez pracodawców na rynku pracy.

Formy realizacji Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w 2023 roku

- Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin/tyg. – realizowane były w okresie od 03.04.2023 r. do 30.11.2023 r. przez osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Polegały na patrolowym sprzątaniu ulic, chodników i innych pracach porządkowych na terenie miasta oraz pracach porządkowo-gospodarskich w miejskich placówkach pomocy społecznej. Do wymienionych prac skierowanych przez pracowników socjalnych zostało 69 osób, z czego Urząd Pracy wydał 22 skierowania. Kwota świadczenia wypłacanego za przepracowanie jednej godziny wynosiła 10,90 zł;
- Prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym – zawarto 329 umów, które realizowane były w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Zleceniom podlegało wykonanie różnorodnych prac porządkowych na terenie miasta, wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej oraz prace na terenie innych jednostek. Stawka we wszystkich umowach za wykonanie zleconych prac w pełnym zakresie zawieranych do 30.06.2023 r. wynosiła 22,80 zł brutto za godzinę, a od 01.07.2023 r. 23,50 zł;
- Roboty publiczne na okres 6 – miesięczny – realizowane były w okresie od 08.05.2023 r. do 30.11.2023 r., a osoby zatrudnione wykonywały prace porządkowe na terenie miasta; w ramach robót publicznych stworzono 29 miejsc pracy dla osób skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Specyfika wykonywanych prac przez osoby bezrobotne

- Sprzątanie patrolowe – prace czystościowo-porządkowe na wyznaczonych chodnikach wzdłuż ulic, na placach, w centrach dzielnic i innych miejscach wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej tj. zamykanie, zbieranie papierów, plewienie, grabienie, usuwanie nielegalnych plakatów i ogłoszeń etc.;
- W okresie zimowym – odśnieżanie, skuwanie lodu i posypywanie piaskiem wskazanych chodników, odśnieżanie chodników w centrach dużych dzielnic miasta w systemie codziennym, odśnieżanie parkingów miejskich – przydzielonych MOPS Operatem Zimowym;
- Utrzymywanie w czystości miejskich terenów zielonych tj. koszenie traw, cięcie żywopłotu, czyszczenie krawężników, gracowanie ciągów pieszych po okresie zimowym;
- Czyszczenie rowów przydrożnych i dorzeczy rzek tj. wycinka samosiewów, oczyszczanie, koszenie, udrażnianie oraz likwidacja dzikich wysypisk;
- Prace porządkowe wykonywane na terenach innych jednostek miasta, na podstawie odrębnych zleceń, za zgodą Prezydenta Miasta lub jego Zastępców (w 2023 r. dotyczy Straży Miejskiej);

- Różnorodne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane w gminnych placówkach pomocy społecznej na terenie miasta w zależności od zaistniałych potrzeb tj.: budynki siedziby MOPS;
- Prace magazynowe polegające na rozładunku,
- Pomoc dzieciom w bezpiecznym przejściu przez jezdnię wokół wskazanych szkół w trakcie trwania roku szkolnego w rejonie:
 - Szkoły Podstawowej nr 9 (ul. Piłsudskiego 47);
 - Szkoły Podstawowej nr 13 (ul. Lipnicka 226);
 - Szkoły Podstawowej nr 20 (ul. Lenartowicza 17);
 - Szkoły Podstawowej nr 23 (ul. Karpacka 150);
 - Szkoły Podstawowej nr 24 (ul. Żywiecka 239);
 - Szkoły Podstawowej nr 27 (na terenie ronda Hulanka przy ul. Cieszyńskiej);
 - Szkoły Podstawowej nr 33 (ul. Łagodna 26);
- Prace remontowo-budowlane.

Efekty realizowanego Programu

- Społeczna użyteczność wykonywanych prac na rzecz miasta, poprawa wizerunku Centrum oraz większych dzielnic miasta pod względem porządkowym;
- Możliwość ujawnienia problemów i deficytów osobowościowych bądź uzależnieniowych występujących u beneficjentów pomocy społecznej;
- Możliwość uzyskania uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych lub do emerytury, po wypracowaniu przez osoby objęte Programem, wymaganego odrębnymi przepisami stażu pracy;
- Kuratorzy Sądowi mogą kierować osoby do prac porządkowo-gospodarczych (celem odpracowania kary).

Tabela 15: Ilość osób zatrudnionych w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2021-2023 (z podziałem na płeć: K – kobiety; M – mężczyźni) oraz ilość osób w ramach odpracowania kary.

l.p.	Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób w 2021			Ilość osób w 2022			Ilość osób w 2023		
		Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
1.	W pracach w wymiarze 10 godzin/tyg.	28	12	16	21	7	14	20	10	10
2.	Na umowę zlecenia	77	22	55	71	21	50	64	20	44
3.	W ramach robót publicznych	30	7	23	30	8	22	29	8	21
4.	W ramach odpracowania zasądzonej kary	24	3	21	28	4	24	4	0	4
5.	Razem:	159	44	115	150	40	110	117	38	79

4.3. Programy integracyjne

4.3.1. Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych*

Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* (DON) realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne nr DPU-020.21.2016 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dnia 08.06.2016 r. Głównym celem programu jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami oraz ich integracja ze społeczeństwem.

Cele programu

- 1) wsparcie osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia;
- 2) wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta.

Formy realizacji programu

- Dyżury Doradcy ds. Osób Niepełnosprawnych – prowadzone cyklicznie w każdy wtorek i środę w godz. od 9.00 do 13.00 w siedzibie Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórze 14. Doradztwa udzielono łącznie 296 osobom, w tym w formie indywidualnych konsultacji stacjonarnych 90 osobom, telefonicznych – 203, w miejscu zamieszkania – 2, elektronicznych – 1. Udzielano informacji o uprawnieniach i ulgach, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom z niepełnosprawnościami, które dzięki temu wsparciu będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy stanowiące przyczynę trudnej sytuacji życiowej;
- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami poprzez kontakty telefoniczne oraz osobiste, w celu rozwiązywania problemów zgłaszanych przez osoby z niepełnosprawnościami oraz stała wymiana informacji i doświadczeń z Doradcami Osób Niepełnosprawnych działającymi na terenie Bielska-Białej, a także pracującymi w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach. W 2023 r. Doradca prowadził również spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin: w Szkole Podstawowej „Słoneczna Kraina”, w Zakładzie Aktywności Zawodowej Stowarzyszenia *Teatr Grodzki*, w Dziennym Ośrodku Psychiatrycznym Bielskiego Centrum Psychiatrii, w BCK podczas *Dnia Otwartego dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych* oraz w Książnicy Beskidzkiej podczas zorganizowanego przez ZUS: *Dnia Osób z Niepełnosprawnościami*. DON pomagał także w wypełnianiu zeznań podatkowych PIT osobom z niepełnosprawnościami. Poprzez kontakt telefoniczny z organizacjami i instytucjami oraz przychodniami rodzinnymi i specjalistycznymi promował punkt doradztwa, informując o pracy DON;
- Konsultacje z pracownikami socjalnymi MOPS i prawnikiem;
- Udzielanie pracownikom MOPS bieżących informacji dotyczących praw osób z niepełnosprawnościami oraz istotnych wydarzeń w środowisku lokalnym, podejmowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

4.3.2 Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej* (KIS) realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne nr MOPS.DPP.020.49.2021 Dyrektora MOPS

w Bielsku-Białej z dn. 9.12.2021 r., a wcześniej Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU-0161/5/2013 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.02.2013 r.

Działania KIS prowadzone były w siedzibie Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórze 14, a także poza siedzibą, na terenie miasta, gdzie realizowano kursy i szkolenia oraz zajęcia związane z rozwojem alternatywnych form czasu wolnego. Na przestrzeni 2023 r. wsparciem KIS objęte zostały 53 osoby, w tym:

- 10 osób w ramach realizacji programu aktywizacji społeczno-zawodowej;
- 23 obywateli Ukrainy – osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dn. 24.02.2022 r. i uczestniczyły w projekcie pn.: *Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej*;
- 20 uczestników zadania publicznego pn.: *Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej* (zleconego na podstawie otwartego konkursu ofert w ramach Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025. Edycja 2023 ogłoszonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej).

Podjęmowane działania

Działalność Klubu ma na celu reintegrację zawodową i społeczną osób, zakwalifikowanych do udziału w zajęciach KIS, m.in. poprzez działania diagnostyczne, terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe.

Proces diagnostyczny zmierzał przede wszystkim do ustalenia preferencji zawodowych i potrzeb szkoleniowych uczestników (tzw. *Diagnoza Potencjału Zawodowego*), ale też zbadania ich potencjału w funkcjonowaniu społecznym (tzw. *Diagnoza Potencjału Społecznego*). Efektem końcowym *Diagnozy Potencjału Zawodowego* było utworzenie *Indywidualnego Planu Działania* dla każdego z Uczestników. Proces diagnostyczny realizowano poprzez: (1) Wywiad wstępny; (2) Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta; (3) Kwestionariusz zasobów; (4) Skala Samooceny SES; (5) Kwestionariusz Kompetencji Społecznych; (6) Budowanie Indywidualnych Planów Działania/doradztwo zawodowe.

Działania terapeutyczne realizowane przez KIS to:

- 1) Rozmowa wspierająco-doradcza (7) – wsparcie i doradztwo w różnych obszarach, w zależności od indywidualnych potrzeb uczestników, mające na celu poprawę funkcjonowania w społeczeństwie i radzenia sobie w życiu codziennym.
- 2) Spotkania z psychologiem (8) – indywidualne poradnictwo i wsparcie psychologiczne, dzięki któremu możliwa była zmiana w obszarze psychospołecznym i zwiększenie potencjału osobowościowego uczestników.

Działania edukacyjno-pomocowe obejmowały indywidualne spotkania zmierzające do nabycia przez Klienta nowej wiedzy i umiejętności pomocnych w procesie reintegracji społecznej i zawodowej oraz rozwoju zainteresowań i nabycia umiejętności wykorzystywania czasu wolnego.

Formy działań to:

- 1) Pomoc w poszukiwaniu pracy (9) – celem zajęć było nabycie praktycznych umiejętności koniecznych do skutecznego poruszania się na rynku pracy takich jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, radzenie sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukanie ofert pracy przez Internet.
- 2) Poradnictwo socjalne (9) – poradnictwo i pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji rodzinnej, finansowej, zdrowotnej, zawodowej lub mieszkaniowej.
- 3) Kursy i szkolenia (10) – zorganizowano kurs na Prawo jazdy kat. B oraz kurs komputerowy przygotowujący do egzaminu certyfikowanego ECDL z elementami WORD, EXEL zakończony egzaminami zewnętrznymi z certyfikatem.
- 4) Spotkania z ekspertem (11) – spotkania indywidualne i grupowe z ekspertami z zakresu poradnictwa obywatelskiego, przedsiębiorczości, kreowania wizerunku.
- 5) Poradnictwo prawne (12) – spotkania indywidualne i grupowe z radcą prawnym, omawiane zagadnienia miały na celu m.in. przygotowanie młodych ludzi do wejścia na rynek pracy bądź założenia własnej działalności gospodarczej oraz wsparcie w zakresie indywidualnych potrzeb.

- 6) Organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego (13), sprzyjających rozwojowi zainteresowań i nabywaniu nowych umiejętności (spotkania z terapeutą zajęciowym, specjalistą rozwoju zainteresowań, kreowania wizerunku, warsztaty savoir-vivre, wyjścia do kina, na siłownię, basen, udział w wycieczkach i zajęciach integracyjnych w plenerze).

Ponadto w ramach projektu pn.: *Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej* realizowano wsparcie w formie usług Asystenta Integracji, mające na celu poprawę funkcjonowania uczestników projektu w społeczności lokalnej poprzez niwelowanie barier językowych, kulturowych, społecznych itp. Z tej formy wsparcia skorzystały 23 osoby.

Tabela 16: Działania realizowane przez KIS w 2023 r.

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania diagnostyczne	Diagnoza potencjału społecznego Uczestników	1.	Wywiad wstępny – rekrutacyjny	53
	Diagnoza potencjału zawodowego Uczestników	2.	Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta	53
		3.	Kwestionariusz zasobów	18
		4.	Skala Samooceny SES	10
		5.	Kwestionariusz Kompetencji Społecznych	10
	Budowanie indywidualnych planów działania/doradztwo zawodowe	6.	Budowanie Indywidualnych Planów Działania	37
Działania terapeutyczne	Indywidualne: rozmowy wspierająco-doradcze	7.	Rozmowa wspierająco-doradcza	53
	Spotkania z psychologiem	8.	Indywidualne spotkania	41
Działania edukacyjno-pomocowe	Poradnictwo socjalne Pomoc w poszukiwaniu pracy	9.	Indywidualne spotkania	53
	Kursy i szkolenia	10.	Zajęcia teoretyczne i praktyczne	27
	Spotkania z Ekspertem	11.	Spotkania indywidualne i grupowe z ekspertami	28
	Poradnictwo prawne	12.	Spotkania indywidualne i grupowe z radcą prawnym	10
	Rozwój zainteresowań, alternatywne formy spędzania czasu wolnego	13.	Spotkania indywidualne i grupowe ze specjalistami, karnety na usługi rekreacyjne i kulturalne, zorganizowane wycieczki	41

4.3.3. Program działalności Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej „Wzgórze Kreatywności” przy ul. Wzgórze 14

Informacje wstępne

Program działalności Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej „Wzgórze Kreatywności”, przy ul. Wzgórze 14 realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr MOPS.DPP.020.48.2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej z dn. 01.12.2022 r. Celem głównym Programu jest wzrost dostępności i integracja usług społecznych profilowanych na zaspokojenie potrzeb osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałanie opiece instytucjonalnej w Bielsku-Białej.

Cele operacyjne Programu

- 1) Promowanie idei wolontariatu oraz świadczenie usług wolontarystycznych na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo w środowisku zamieszkania.
- 2) Rozwój teleopieki, jako alternatywnej formy wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych.
- 3) Rozwój sieci asystentów osobistych osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.
- 4) Upowszechnienie i koordynacja samopomocy sąsiedzkiej nad niesamodzielnymi seniorami i osobami niepełnosprawnymi.
- 5) Informowanie i doradztwo osób niepełnosprawnych i seniorów w zakresie ich praw i systemu wsparcia, w tym przy użyciu nowoczesnych technologii, jak: infokiosk, live chat.
- 6) Rozwój potencjału osób z niepełnosprawnościami i aktywne włączanie ich w życie lokalnej społeczności.
- 7) Reintegracja zawodowa i społeczna osób biernych zawodowo, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych, młodych, kobiet oraz osób niepełnosprawnych.
- 8) Tworzenie grup samopomocowych dla różnorodnych osób z niepełnosprawnościami.
- 9) Monitorowanie zapotrzebowania na określone typy usług społecznych oraz wdrażanie ich do realizacji w ramach Programu.

Program będzie realizowany bezterminowo. Miasto Bielsko-Biała przekazało w trwały zarząd Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej kamienicę, przy ul. Wzgórze 14 z przeznaczeniem na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych.

4.4. Programy opiekuńcze

4.4.1. Program p.n.: *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Program p.n.: *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* (GW) realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU.020.27.2019 Dyrektora MOPS w B-B z dn. 27.05.2019 r. Celem głównym Programu jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących.

Cele szczegółowe

- 1) Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami w celu diagnozowania potrzeb środowiska lokalnego oraz rekrutacji wolontariuszy.
- 2) Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy.
- 3) Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- 4) Podejmowanie innych działań mających na celu wymianę doświadczeń w dziedzinie wolontariatu oraz wymianę dobrych praktyk.

Realizowane zadania

W ramach promocji idei wolontariatu przeprowadzono rekrutację wolontariuszy wśród uczniów szkół podstawowych oraz szkół średnich na terenie Bielska-Białej. Organizowano spotkania z pedagogami, wychowawcami, uczniami, podczas których przedstawiana była oferta Giełdy Wolontariatu, rozdawano ulotki i rozwieszano plakaty, zamieszczano również informacje na stronie internetowej i Facebook'u MOPS. Promocja wolontariatu objęła także organizacje pozarządowe z terenu miasta.

Prowadzona promocja idei wolontariatu umożliwiła stworzenie bazy danych wolontariuszy oraz odbiorców ich pracy. Zawarto z wolontariuszami 66 Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na okres dłuższy niż 30 dni. Łącznie świadczenia wolontarystyczne wykonywało 87 wolontariuszy z tego:

- 1) Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 62 wolontariuszy – pomoc była świadczona w miejscu zamieszkania podopiecznych (rozmowy wspierające, organizowanie czasu wolnego), jak również poza miejscem zamieszkania (spacery, wspólne zakupy). Z pomocy wolontariuszy skorzystało 40 osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2) Pomoc na rzecz dzieci świadczyło 32 wolontariuszy – była to przede wszystkim pomoc w nauce i wspólne odrabianie zadań domowych. Z pomocy wolontariuszy skorzystało 34 dzieci.
- 3) Pomoc w realizacji innych zadań MOPS - wsparcie na rzecz osób, które przekroczyły granicę polsko-ukraińską nie wcześniej niż 24.02.2022 r. (znajdujące się na ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej) – 1 osoba.

Wśród wolontariuszy najliczniejsze grupy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 13-24 lata (62 osoby) oraz 25-50 lat (19 osób); 6 wolontariuszy to osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

4.4.2. Resortowy Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej p.n.: *Opieka wytchnieniowa – edycja 2023*, finansowany z państwowego funduszu celowego p.n.: Fundusz Solidarnościowy.

Informacje wstępne

Program pn.: *Opieka wytchnieniowa – edycja 2023* realizowany przez MOPS w Bielsku-Białej stanowił kontynuację Programu *Opieka wytchnieniowa – edycja 2020, 2021 i 2022*. Źródłem finansowania Programu były środki z państwowego funduszu celowego p.n.: Fundusz Solidarnościowy, którego głównym celem jest wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Cele programu

Głównym celem Programu jest:

1. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem

niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

2. Wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.

Formy i zasady realizacji programu

Program jest realizowany w dwóch formach:

- 1) Świadczenie usług opieki wytchnieniowej **w ramach pobytu dziennego** w:
 - a) miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością,
 - b) ośrodka wsparcia,
 - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub Realizatora Programu, spełniającym kryteria dostępności, które otrzyma pozytywną opinię gminy,
 - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej przez gminę lub powiat uchwały,
 - e) w przypadku braku możliwości realizacji opieki wytchnieniowej w miejscach, o których mowa lit. a-d, istnieje możliwość realizowania opieki wytchnieniowej w centrum opiekuńczo-mieszkalnym (COM), w przypadku posiadania wolnych miejsc.
- 2) Świadczenie usług opieki wytchnieniowej **w ramach pobytu całodobowego** w:
 - a) ośrodka wsparcia,
 - b) w ośrodku/placówce wpisanej do rejestru właściwego wojewody zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym,
 - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub Realizatora Programu, spełniającym kryteria dostępności, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu,
 - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej uchwały przez gminę lub powiat,
 - e) w przypadku braku możliwości realizacji opieki wytchnieniowej w miejscach, o których mowa lit. a-d, istnieje możliwość realizowania opieki wytchnieniowej w centrum opiekuńczo-mieszkalnym (COM), w przypadku posiadania wolnych miejsc.
- 3) W ramach Programu ustalono, że w danym roku kalendarzowym limity dla w/w form usług opieki wytchnieniowej wynoszą nie więcej niż:
 - a) limit 240 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego;
 - b) limit 14 dni dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego;
- 4) Gmina/powiat kwalifikuje do przyznania usługi opieki wytchnieniowej na podstawie **Karty zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa – edycja 2023**.
- 5) Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci usług opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności za usługę przyznaną w ramach Programu.

MOPS w Bielsku-Białej realizował Program *Opieka wytchnieniowa – edycja 2023* w dwóch formach: dziennej i całodobowej.

- 1) W ramach pobytu dziennego, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, wsparciem objętych zostało 28 mieszkańców Bielska-Białej.
- 2) W ramach pobytu całodobowego, w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami wpisaną do rejestru wojewody śląskiego p.n.: *Górski Zakątek Opieka i Rehabilitacja* położonej w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 168, wsparciem objętych zostało 37 mieszkańców Bielska-Białej. Placówka została wyłoniona w wyniku przeprowadzonego przez MOPS w Bielsku-Białej przetargu w trybie podstawowym – art. 275 pkt 1 *Ustawy z dnia 11.09.2019r. Prawo zamówień publicznych*.

4.4.3. Program Czyste powietrze

Dział Świadczeń Rodzinnych kontynuuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 14.08.2020 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw* polegające na przyjmowaniu,

rozpatrywaniu wniosków o wydanie zaświadczenia potwierdzającego wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach programu *Czyste Powietrze* w 2023 r. wpłynęły 434 wnioski o wydanie zaświadczenia. Dział Świadczeń Rodzinnych sporządził 337 pism i wydał 428 zaświadczeń w powyższej sprawie.

Analiza ilości złożonych wniosków, sporządzonych pism i wydanych zaświadczeń w ramach programu *Czyste Powietrze* w 2023 r. w stosunku do 2022 r. wykazuje tendencję wzrostową.

4.4.4. Program osłonowy Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023*;

4.4.5. Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej p.n.: *Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2023*

Program *Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2023* miał na celu zapewnienie usługi wsparcia dla seniorów w wieku 65 lat i więcej poprzez świadczenie usług w zakresie określonym w programie, wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie miasta Bielska-Białej.

Realizacja programu swoim zakresem objęła w okresie sprawozdawczym dwa moduły:

- Moduł I – usługi wsparcia z zaangażowaniem wolontariuszy. W okresie sprawozdawczym zawarto 49 porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na czas dłuższy niż 30 dni. Z pomocy wolontariuszy skorzystały w okresie sprawozdawczym 23 osoby starsze i niepełnosprawne. Pomoc tę świadczyło 36 wolontariuszy.
- Moduł II – na podstawie rozeznaczonych potrzeb MOPS, w okresie sprawozdawczym, wyposażył 400 seniorów – mieszkańców miasta Bielska-Białej w tzw. „opaski bezpieczeństwa”, świadczące usługi opieki na odległość wraz z elektronicznym całodobowym monitoringiem sygnałów alarmowych.

4.4.6. Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2023

Program *Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej edycja – 2023*, ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Czas realizacji Programu: od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Z pomocy Asystentury skorzystało 125 osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w łącznej wysokości 44.126,5 godzin. Program finansowany z Funduszu Solidarnościowego.

4.5. Pozostałe Projekty

4.5.1. Projekt p.n.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.07.2019 r. do 28.09.2021 r. realizował projekt p.n.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne

i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT. Od 29.09.2021 r. do 28.09.2023 r. działania realizowane były w ramach utrzymania trwałości projektu.

Grupa docelowa

Projekt skierowany był do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług całodobowej opieki; osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenia tych osób w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt zakładał wsparcie 88 (62 kobiety i 26 mężczyzn) mieszkańców miasta Bielska-Białej. Grupę docelową stanowili głównie mieszkańcy osiedli zdegradowanych, ujętych w I i II strefie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, w szczególności osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, seniorzy, dzieci i młodzież (w wieku od 7 do 15 lat) z rodzin wymagających wsparcia oraz otoczenie tych osób. W projekcie objęte wsparciem były następujące grupy:

- 1) Osoby odizolowane od otoczenia, niewychodzące z domu (seniorzy, os. niepełnosprawne), dla których przewidziane były usługi opiekuńcze w tym teleopieka oraz pomoc sąsiedzka;
- 2) Dzieci i młodzież pochodząca z rodzin wymagających wsparcia;
- 3) Osoby (seniorzy) nie wymagające opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebujące asysty w codziennym funkcjonowaniu, aby zwiększyć ich samodzielność, mobilność i umożliwić reintegrację ze społeczeństwem;
- 4) Osoby zamieszkujące nowo powstałe mieszkania chronione – osoby wyłonione do projektu i objęte wsparciem na podstawie *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* i *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych*.

Zadania Projektu

- 1) Prowadzenie Willi Animacji Międzypokoleniowej *SIXT Wam*. Zadanie obejmowało:
 - zatrudnienie animatora społecznego;
 - zatrudnienie psychologa;
 - zapewnienie dojazdu i odwozu osób starszych, niesamodzielnych, częstokroć niepełnosprawnych na zajęcia organizowane w ramach projektu;
 - zakup urządzeń RTV oraz pozostałego sprzętu informatycznego – niezbędnych do funkcjonowania Willi.
- 2) *Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania* – usługami opiekuńczymi uzupełnionymi o teleopiekę objętych zostało 30 osób. Do zadań opiekunek należały m.in.: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych np. czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, czynności dotyczące zagospodarowania czasu wolnego, pomoc przy przemieszczaniu się; opieka higieniczna np. utrzymanie higieny osobistej; pielęgnacja; zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
Kolejnym przedsięwzięciem w ramach niniejszego zadania była pomoc sąsiedzka (usługi opiekuńcze, dzięki którym osoby niesamodzielne mogą korzystać z pomocy świadczonej przez osoby blisko zamieszkujące). Do zadań osób świadczących usługi sąsiedzkie należała pomoc w podstawowych czynnościach domowych i życiowych np. w dokonywaniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, wykonywaniu prac porządkowych oraz przemieszczaniu się.

W okresie od dnia 01.01.2023 r. do dnia 28.09.2023 r. w ramach zachowania trwałości projektu z usług opiekuńczych skorzystało 10 osób, w tym 10 osób z usług teleopieki, natomiast pomocą sąsiedzką objęto 3 osoby.

4.5.2. Projekt p.n.: Infokiosk dla osób niepełnosprawnych

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.06.2021 r. do 31.05.2022 r. realizował projekt p.n.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych* w ramach projektu grantowego p.n.: *Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra – Dostępność+* wdrażanego na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanego przez DGA S.A. z siedzibą w Poznaniu. Projekt realizowany był na terenie miasta Bielska-Białej.

W 2023 r. działała strona internetowa, na której wyświetlane były informacje dla osób niepełnosprawnych oraz osób starszych o następującej tematyce: aktualności, pomoc społeczna i wsparcie, zdrowie, rynek pracy i edukacja, kultura, sport i turystyka. Ponadto poprzez komunikator zainstalowany na stronie można było nawiązać połączenie (głosowe/video/czat) ze specjalistą tj. Doradcą ds. Osób Niepełnosprawnych oraz pracownikiem Działu Rehabilitacji Społecznej tut. Ośrodka.

Dla mieszkańców miasta nie posiadających dostępu do Internetu w budynku Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej przy ul. Wzgórze 14 zostało ustawione urządzenie (infokiosk) dostosowane do obsługi przez osoby niepełnosprawne, na ekranie którego wyświetlana była ww. strona internetowa wraz z wszystkimi jej funkcjonalnościami.

4.5.3. Projekt p.n.: Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz.1

Celem głównym projektu p.n.: *Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na prawach Powiatu – cz.1* była poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie gminy Bielsko-Biała, poprzez realizację usług dla 30 wychowanków placówek wsparcia dziennego, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i specyfiki grupy docelowej w okresie od 01.11.2022 r. do 30.06.2023 r.

4.5.4. Projekt p.n.: Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz. 2.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.11.2022 r. do 30.09.2023 r. realizował projekt pn.: *Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – BIELSKO BIAŁA MIASTO NA PRAWACH POWIATU – cz. 2* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.10. Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – tryb nadzwyczajny. Projekt realizowany jest na terenie miasta Bielsko-Biała.

W 2023 r. uzyskano zgodę na wydłużenie realizacji projektu, który zgodnie z założeniami umowy o dofinansowanie miał być realizowany do 30.06.2023 r.

Zgodnie z założeniami projektu miał on objąć wsparciem 30 osób (w tym 10 dorosłych i 20 dzieci) uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dn. 24.02.2022 r. i na dzień przystąpienia do projektu przebywały na terenie gminy Bielsko-Biała.

W okresie od 01.01.2023 r. do 30.09.2023 r. z działań prowadzonych w ramach projektu skorzystało 41 osób (w tym 16 osób dorosłych i 25 dzieci).

Zadania Projektu

Zadanie 1. Wsparcie ukraińskich rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach zadania realizowano następujące działania z zakresu pracy z rodziną:

- Wsparcie pracowników merytorycznych ds. integracji rodzin ukraińskich;
- Zajęcia grupowe z terapeutą dla dzieci i osób dorosłych;
- Grupy wsparcia dla osób dorosłych;
- Wsparcie językowe uczestników projektu;
- Wyjazd tematyczny dla rodzin;
- Wyjścia integracyjne (np. kino, teatr, koncert, basen, lodowisko, figlarnia itp.).

Pracownicy merytoryczni zostali przeszkoleni z zakresu psychologii – pracy z osobami, które doświadczyły traumy.

4.5.5. Projekt p.n.: *Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Bielsko-Biała Miasto na Prawach Powiatu – cz. 3*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 1.11.2022 r. do 30.09.2023 r. realizował projekt pn.: *Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – BIELSKO BIAŁA MIASTO NA PRAWACH POWIATU – cz. 3* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.10. Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – tryb nadzwyczajny.

Głównym celem projektu była poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie gminy Bielsko-Biała, poprzez realizację usług z zakresu wsparcia rodziny wynikających z indywidualnych potrzeb z uwzględnieniem specyfiki grupy docelowej.

Zadanie Projektu

Zadania projektu: Wsparcie ukraińskich rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ramach zadania zrealizowano następujące działania z zakresu pracy z rodziną:

- Wsparcie pracowników merytorycznych ds. integracji rodzin ukraińskich;
- Zajęcia grupowe z terapeutą dla dzieci i osób dorosłych;
- Zajęcia muzyczno-wokalne;
- Wsparcie językowe uczestników projektu;
- Piknik integracyjny;
- Wyjścia integracyjne (np. kino, teatr, koncert, basen, lodowisko, figlarnia itp.).

Wsparciem w ramach projektu objęto łącznie 47 uchodźców. Dodatkowo pracownicy merytoryczni zostali przeszkoleni z zakresu psychologii, pracy z osobami, które doświadczyły traumy (5 osób).

4.5.6. Projekt grantowy p.n.: *Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 12.10.2022 do 30.09.2023 r. realizował zadanie p.n.: *Deinstytucjonalizacja usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach projektu grantowego p.n.: *Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych* na podstawie umowy nr 8/2022 o powierzenie Grantu z dnia 12.10.2022 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Grantodawcą był Minister Rodziny i Polityki Społecznej. Głównym celem projektu było utworzenie i wdrożenie lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Bielska-Białej.

Grupa docelowa

Projekt zakładał, iż grupę docelową stanowiło 30 osób (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, w kryzysie psychicznym i w kryzysie bezdomności), w tym:

- 15 osób przebywających w opiece instytucjonalnej (Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Schronisko dla Osób Bezdomnych w Bielsku-Białej);
- 15 osób oczekujących na umieszczenie w całodobowych instytucjach opieki – 7 osób niesamodzielnych głównie z uwagi na niepełnosprawność intelektualną i 8 osób starszych korzystających z usług opiekuńczych MOPS, objętych planem deinstytucjonalizacji oraz 7 opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych.

W okresie sprawozdawczym działaniami projektowymi objęto łącznie 40 osób. Ponadto działania zaplanowano dla: 7 pracowników opieki instytucjonalnej, którzy rozpoczęli świadczenie usług w społeczności lokalnej i 6 pracowników jednostek Miasta Bielska-Białej, którzy otrzymali wsparcie w zakresie przygotowania i wdrażania procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Zadania Projektu

1) Opracowanie i wdrożenie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Miasta Bielska-Białej:

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Bielska-Białej powołano 12 osobowy Zespół, który utworzył *Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji dla Miasta Bielska-Białej do roku 2026*. Plan został zatwierdzony, a następnie przyjęty *Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LXIII/1406/2023 z dnia 21.09.2023 r.*

2) Działania profilaktyczne w zakresie organizowania nieinstytucjonalnego wsparcia i rozwoju usług społecznych – Utworzenie i prowadzenie Strefy Kreatywności osób niesamodzielnych, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną:

Utworzono Strefę Kreatywności osób niesamodzielnych w Miejskim Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórze 14 w Bielsku-Białej. Do udziału w projekcie zrekrutowano 7 uczestników – osoby z niepełnosprawnością sprzężoną, w tym z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym i umiarkowanym. W Strefie realizowano działania dopasowane do indywidualnych potrzeb uczestników, o charakterze edukacyjnym, aktywizującym, prozdrowotnym, rozwijające umiejętności i zainteresowania, treningi samodzielności, diagnozę i terapię logopedyczną, warsztaty ceramiczne, warsztaty o charakterze post rewalidacyjnym itp. Uczestnikom zapewniono również transport i usługi asystenckie.

3) Utworzenie i prowadzenie strefy usług dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną:

W Miejskim Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórze 14 w Bielsku-Białej realizowano usługi dla 7 opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, które obejmowały m.in. poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, socjalne, działania środowiskowe.

4) Aktywizacja i integracja osób starszych korzystających z usług opiekuńczych. Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej:

W projekcie udział wzięły osoby starsze, niesamodzielne, korzystające z pomocy tut. Ośrodka w formie usług opiekuńczych, które w ramach profilaktyki zostały objęte działaniami podtrzymującymi ich samodzielność, dające możliwość pozostania w środowisku zamieszkania przez możliwie najdłuższy okres czasu (usługi asystencji osobistej, fizjoterapia, usługi o charakterze kulturalno-rozrywkowym, poradnictwo o tematyce prozdrowotnej).

5) Działania mające na celu przejście z opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej – rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego:

Do realizacji zadania zrekrutowano osoby przebywające w placówkach pomocy całodobowej, z których 8 osób, przeszło z opieki instytucjonalnej, całodobowej (1 os. z Domu Pomocy Społecznej, 7 os. ze Schroniska dla Osób Bezdomnych), gdzie przebywały na mocy prawomocnych decyzji, do mieszkań treningowych i wspomaganych. Uczestnicy skorzystali ze wsparcia psychologicznego, treningów usamodzielniających, usług asystencji osobistej i teleopieki, fizjoterapii, usług o charakterze kulturalno-rozrywkowym oraz transportu.

6) Podnoszenie kompetencji i poprawa warunków pracy dla pracowników opieki instytucjonalnej, którzy rozpoczęli świadczenie usług w społeczności lokalnej:

W celu realizacji tego działania podpisano Porozumienie o współpracy z Fundacją Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej *Być Razem*, która prowadzi Schronisko dla Osób Bezdomnych i Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi przy ul. Stefanki 7 w Bielsku-Białej.

W zadaniu wzięło udział 7 pracowników Domów Pomocy Społecznej i Schroniska dla Osób Bezdomnych w Bielsku-Białej. Osoby te, w ramach dodatkowych zadań (umowy zlecenia) zdecydowały się świadczyć usługi w społeczności lokalnej, na rzecz osób, które opuściły placówki całodobowe i przeszły do mieszkań treningowych i wspomaganych. Pracownicy opieki instytucjonalnej otrzymali wsparcie w postaci szkoleń, poradnictwa, superwizji.

7) Utworzenie Klubu Seniora dla 30 osób w wieku 60+ nieaktywnych zawodowo:

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono remont pomieszczeń przy ul. Stawowej 29 przeznaczonych na Klub Seniora w ramach budżetu projektu. W dniu 02.10.2023 r. Klub Seniora rozpoczął swoją działalność i obejmuje wsparciem 30 osób starszych.

4.5.7. Projekt p.n.: *Gościnne Bielsko-Biała. Program integracji dla społeczności ukraińskiej.*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.09.2022 r. do 31.12.2023 r. realizował projekt p.n.: *Gościnne Bielsko-Biała. Program integracji dla społeczności ukraińskiej*, który uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu ofert p.n.: *Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023* realizowanego w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022- 2025 przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Projekt realizowany był na terenie miasta Bielsko-Biała.

Grupa docelowa

Projekt skierowany był do 150 obywateli Ukrainy (100 osób dorosłych, 50 dzieci i młodzieży), którzy przyjechali do Polski z państwa znajdującego się w sytuacji kryzysowej, związanej z prowadzonymi na ich terenie działaniami zbrojnymi.

Zadania Projektu

- 1) Wsparcie asystenta integracyjnego – działania integracyjne. W ramach tego działania realizowane było:
 - zatrudnienie asystentów integracyjnych,
 - warsztaty kulinarne,
 - warsztaty muzyczno-wokalne dla dzieci i młodzieży,
 - alternatywne formy spędzania wolnego czasu – spotkania integracyjno-kulturalne (kino, teatr, basen, figlпарк itp.),
 - przeprowadzenie treningów komunikacji,
 - warsztaty 16-godzinne z pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 2) Działanie 2: Pomoc psychologiczna, psychoterapeutyczna i prawna. W ramach tego działania realizowane było:
 - zatrudnienie psychologa,
 - zatrudnienie terapeuty/psychoterapeuty,
 - zatrudnienie prawnika.
- 3) Działanie 3: Wsparcie tłumaczy w trakcie spotkań, warsztatów, edukacji, w kontaktach z instytucjami. W ramach tego działania realizowane było:
 - zatrudnienie 5 osób świadczących wsparcie w tłumaczeniu z języka ukraińskiego na polski.
- 4) Działanie 4: Wsparcie nauczycieli języka polskiego, pedagoga, logopedy i asystentów międzykulturowych. W ramach tego działania realizowane były:
 - kurs języka polskiego dla osób dorosłych,
 - kurs języka polskiego dla dzieci i młodzieży,
 - zatrudnienie psychologa dziecięcego,
 - zatrudnienie asystentów międzykulturowych w trakcie zajęć szkolnych dla dzieci i młodzieży,
 - zatrudnienie pedagoga specjalnego oraz logopedy,
 - zakup monitorów interaktywnych dla placówek oświatowych oraz jednostek pomocy społecznej, w których prowadzone są zajęcia edukacyjne w ramach projektu.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. z działań realizowanych w ramach projektu skorzystały 234 osoby (w tym: 144 os. dorosłe i 90 dzieci).

4.5.8. Projekt p.n.: *Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.01.2023 do 31.08.2023 r. realizował projekt p.n.: *Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Projekt był realizowany na podstawie umowy ramowej o partnerstwie w realizacji Projektu pt.: *Razem z nami* zawartej w dniu 17.11.2022 r. pomiędzy Województwem Śląskim/Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej – Liderem Partnerstwa a Partnerami. Celem Projektu była reintegracja społeczno-zawodowa osób uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24.02.2022 r. ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie w formie reintegracji społeczno-zawodowej w Klubie Integracji Społecznej dla 25 osób (kobiet i dzieci), które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24.02.2022 r. Łącznie w działaniach projektowych udział wzięły 34 osoby, w tym 11 dzieci.

Zadania Projektu

1) Ścieżka reintegracji społeczno-zawodowej. W ramach tego zadania zrealizowano:

- spotkania ze Specjalistą reintegracji społeczno-zawodowej i Asystentem integracji: wspólne budowanie procesu reintegracji społeczno-zawodowej poprzez opracowywanie *Indywidualnych Planów Działania*,
- doradztwo zawodowe,
- wsparcie psychologiczne,
- kurs na prawo jazdy kat. B,
- cykl „spotkań z ekspertem” w zakresie poprawy wizerunku, poradnictwa obywatelskiego i przedsiębiorczości,
- poradnictwo socjalne – spotkania z pracownikiem socjalnym,
- działania w zakresie organizacji czasu wolnego i rozwoju zainteresowań – karnety na zajęcia sportowo-rekreacyjne do klubu Modelarnia oraz karnety na basen.

2) Działania integrujące dla osób zależnych, w tym dzieci. W ramach tego zadania zrealizowano:

- cykl zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci na hali sportowej wraz z transportem,
- działania w zakresie organizacji czasu wolnego – karnety na basen,
- zajęcia artystyczne dla dzieci.

3) Działania środowiskowe integrujące ze społecznością lokalną. Dla uczestników projektu i lokalnej społeczności ukraińskiej, matek i dzieci zorganizowano imprezę integracyjną p.n.: *Rajd na orientację na Błoniach* – 12.08.2023 r.

4.5.9. Projekt p.n.: Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zrealizował zadanie publiczne dofinansowane z budżetu państwa (w ramach *Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025. Edycja 2023*) p.n.: *Nowa jakość reintegracji w Bielsku-Białej*. Celem głównym realizacji zadania było wzmocnienie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie przez rozwijanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie w formie reintegracji społeczno-zawodowej w Klubie Integracji Społecznej dla 15 osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z uwagi na trudną sytuację, w jakiej się znaleźli, m.in. z przyczyn opisanych w art.1 ust.1 pkt 2 *Ustawy o zatrudnieniu socjalnym*. W ramach projektu poszerzono ofertę Klubu o działania adresowane w szczególności do osób z niepełnosprawnością oraz młodzież w wieku 15-29 lat. Ostatecznie udział w projekcie wzięło 20 osób.

Zadania Projektu

1) Rekrutacja, diagnoza i plan działania. W ramach zadania:

- zrekrutowano do udziału w projekcie 20 osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne, zgodnie z *Ustawą o zatrudnieniu socjalnym*. Ocena realizacji kontraktów socjalnych odbywała się raz na 3 miesiące,
- dokonano wstępnej diagnozy uczestników oraz utworzono indywidualne plany działań, w zależności od indywidualnych potrzeb i predyspozycji uczestników.

2) Aktywne włączenie w proces reintegracji. W ramach zadania zrealizowano:

- spotkania ze Specjalistą ds. reintegracji – tworzenie i pogłębianie diagnozy, analiza kompetencji społecznych i predyspozycji do poprawy potencjału reintegracyjnego, wsparcie w nauce podstawowych umiejętności obsługi komputera, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, poszukiwania zatrudnienia w sieci itp.

- indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem – diagnoza osobowościowa, badanie preferencji zawodowych, psychoedukacja, terapia indywidualna, poradnictwo, profilaktyka uzależnień itp.
 - praca socjalna i poradnictwo socjalne – realizowane w ramach kontraktu socjalnego.
- 3) Poradnictwo specjalistyczne.** W ramach zadania zrealizowano:
- indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe – warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, techniki i metody poszukiwania pracy autoprezentacja, budowanie planu działań zmierzającego do podjęcia/zmiany zatrudnienia, kształtowanie umiejętności poruszania się na rynku pracy oraz umiejętności i nawyków utrzymania się na stanowisku pracy itp.
 - poradnictwo prawne – indywidualne i grupowe udzielanie porad prawnych.
- 4) Terapia zajęciowa i rozwój indywidualnych zainteresowań.** W ramach zadania zrealizowano zajęcia artystyczne, manualne: scrapbooking, malowanie intuicyjne, joga twarzy, automasaż, oddychanie metodą Butejki, organizowanie czasu wolnego, „drugie życie ubrań”, pielęgnacja roślin itp. oraz zakupiono materiały niezbędne do realizacji terapii. Zajęcia miały charakter grupowy, integracyjny, były również formą poszerzenia oferty KIS poprzez zaangażowanie specjalistów w zależności od rodzaju zajęć.
- 5) Edukacja w Klubie.** W ramach zadania zrealizowano:
- kurs na prawo jazdy kat B wraz z badaniami lekarskimi,
 - kurs komputerowy przygotowujący do egzaminu certyfikowanego ECDL z elementami WORD, EXEL zakończony egzaminami zewnętrznymi z certyfikatem.
- 6) Zdrowy i aktywny styl życia.** W ramach zadania:
- zorganizowano spotkania grupowe i indywidualne ze specjalistą (dietetyk) w zakresie profilaktyki zdrowia – dietetyka, psychodietetyka, tworzenie planów żywieniowych, budowanie dobrych nawyków, zdrowego stylu życia, właściwego odżywiania, dbanie o zdrowie i kondycję psychofizyczną, aktywność fizyczną, zajęcia Nordic Walking,
 - zakupiono bilety wstępu na wydarzenia kulturalne, rekreacyjne, sportowe, bilety do kina, vouchery na usługi fryzjerskie i kosmetyczne,
 - przeprowadzono indywidualne zajęcia ze specjalistą od wizerunku z uwzględnieniem potrzeb i predyspozycji uczestników (pielęgnacja cery, dobór makijażu, słów, znaczenie mowy ciała itp.),
 - przeprowadzono warsztat Savoir-Vivre,
 - zorganizowano 2 wycieczki jednodniowe o charakterze integracyjno-turystycznym: „Pętla Beskidzka” i „Kraków”.

4.6 Inne programy

Na przestrzeni roku 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował także w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030* (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVII/874/2021z dn. 18.11.2021 r.) oraz różnorodnych programów o zasięgu zarówno miejskim jak i gminnym. Programy te przyjęte były Uchwałami Rady Miejskiej w Bielsku-Białej. Szczegółowe sprawozdania z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030* jak również z poszczególnych Programów ujęte są w *Raporcie o stanie miasta Bielska-Białej za rok 2023*. Wśród wspomnianych programów znajdują się m.in.:

- Program Rodzina Plus
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/374/2016 z dn. 30.08.2016 r. z późn. zm.);
- Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na Lata 2021-2023
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXVI/645/2020 z dn. 15.12.2020 r.);
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVII/875/2021 z dnia 18.11.2021 r.);

- Miejski Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie dla Bielska-Białej na lata 2021-2030
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVII/876/2021 z dnia 18.11.2021 r.*);
- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023
(*Uchwała RM w B-B Nr XLIII/991/2022 z dn. 24.03.2022 r.*)
- Program osłonowy w zakresie dożywiania Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2019-2023
(*Uchwała Rady Miejskiej w B-B Nr III/19/2018 z dnia 18.12.2018 r.*).
- Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji dla Miasta Bielska-Białej do roku 2026
(*Uchwała Rady Miejskiej w B-B Nr LXIII/1406/2023 z dnia 21.09.2023 r.*)

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, fundusz alimentacyjny

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE, OPIEKUŃCZE, WYCHOWAWCZE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

W 2023 r. Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, wychowawczych, z funduszu alimentacyjnego, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz wydawał zaświadczenia potwierdzające wysokość dochodu rodziny na potrzeby programu *Czyste Powietrze* (opisane w Rozdziale 4.4.3.), dodatek osłonowy, dodatek węglowy i dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła (opisane w Rozdziale 6.1.; 6.2.; 6.3.).

W roku sprawozdawczym przyjętych zostało łącznie 5.101 wniosków o ustalenie prawa do wypłacanych świadczeń rodzinnych, wychowawczych, z funduszu alimentacyjnego, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz 887 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych. Wystawiono łącznie 9.285 decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych, wychowawczych i jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz w sprawach dłużników alimentacyjnych. W związku z wydłużeniem ważności orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności prowadzone są postępowania w sprawie wydłużenia świadczeniobiorcom prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności do czasu wydania nowych orzeczeń o niepełnosprawności.

Dodatkowo w 2023 r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizował zadania związane z ustalaniem prawa do świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz ich wypłatą dla obywateli Ukrainy przebywających w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Ponadto sporządzono 13.379 pism i 516 postanowień w sprawach dotyczących powyższych świadczeń oraz dłużników alimentacyjnych. Celem zredukowania kosztów obsługi świadczeń, zapytania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kierowane są drogą elektroniczną poprzez platformę usług elektronicznych ZUS. Zapytania do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego o zastosowanie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego kierowane są drogą elektroniczną, podobnie jak przekazywanie do ww. Urzędu oraz innych gmin wniosków o ustalenie prawa do świadczeń. Dodatkowo wydanych zostało 241 zaświadczeń w powyższych sprawach celem przedłożenia w innych instytucjach, tj. m.in. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach, sądach, Miejskim Zakładzie Komunikacji w Bielsku-Białej czy szkołach wyższych do uzyskania stypendium, jak również w celu uzyskania świadczeń poza granicami kraju oraz zaświadczeń potwierdzających zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

Na bieżąco dokonywana jest weryfikacja przyznanych świadczeń m.in. w zakresie uprawnień do:

- Zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 rok życia celem ustalenia czy nie są uprawnione do dodatku pielęgnacyjnego;
- Świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego dla świadczeniobiorców kończących odpowiednio 60 rok życia przez kobiety i 65 rok życia dla mężczyzn i nabywających prawo do emerytury;
- Świadczeń z funduszu alimentacyjnego poprzez ustalenie czy osoba kończąca 18 rok życia kontynuuje naukę w szkole;

- Zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami i świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla rodzin, których członkami są osoby, które ukończyły 25 rok życia;
- Zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami i świadczeń z funduszu alimentacyjnego poprzez weryfikację zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego w związku z podjęciem zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy od czasu zakończenia poprzedniego zatrudnienia;
- Zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń opiekuńczych poprzez usługę ZGONY, która zwraca informacje o zgonach świadczeniobiorców lub członków rodzin zarejestrowanych w określonym przedziale czasowym;
- Świadczeń opiekuńczych poprzez kierowanie zapytań do Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w celu uzyskania informacji o tym, czy osobie niepełnosprawnej wydano nowe orzeczenie o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności;
- Przebywania dłużników w jednostkach penitencjarnych celem podjęcia działań przewidzianych w Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 17: Rodzaje i ilość świadczeń wypłaconych w latach 2021-2023 na mocy *Ustawy o świadczeniach rodzinnych*

l.p.	Rodzaj świadczenia	2021	2022	2023
		Ilość świadczeń	Ilość świadczeń	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	48.943	42.238	33.699
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	25.995	23.509	20.029
2.1	Urodzenia dziecka	218	174	68
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1.493	1.069	726
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	2.564	2.317	2.065
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	5.616	5.671	5.206
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	5.682	4.937	4.159
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	193	190	201
2.7	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	10.229	9.151	7.604
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	74.938	65.747	53.728
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	44.747	46.705	48.384
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	7.071	8.482	9.880
6.	Specjalne zasiłki opiekuńcze	651	414	141
7.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5 + w. 6)	52.469	55.601	58.405
8.	Razem (w. 3 + w. 7)	127.407	121.348	112.133
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	700	523	327
10.	Świadczenia rodzicielskie	2.794	2.235	1.575
11.	Razem (w. 8 + w. 9 + w. 10)	130.901	124.106	114.035

Analizując dane przedstawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że zmniejszyła się liczba wypłacanych w 2023 r. zasiłków rodzinnych oraz dodatków w stosunku do dwóch lat poprzednich. W porównaniu do 2022 r. spadła liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych o 18,28%. W 2023 r. wypłacono 53.728 zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, podczas gdy w 2022 r. była to liczba 65.747 świadczeń. Tendencje wzrostowe można zauważyć tylko w przypadku świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności tj.: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Tendencja spadkowa uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wynika z obowiązującego od 01.10.2015 r. niskiego kryterium dochodowego, wynoszącego dla zasiłku rodzinnego 674,00 zł na osobę lub 764,00 zł na osobę w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, a dla specjalnego zasiłku opiekuńczego 764,00 zł na osobę. Natomiast kryterium dochodowe w wysokości 1.922,00 zł warunkujące pobieranie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka nie uległo zmianie od 01.01.2013 r. Coroczny wzrost wysokości wynagrodzeń przyczynił się do poprawy sytuacji materialnej rodzin, co ma bezpośredni wpływ na spadek liczby osób uprawnionych do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami na dzieci. Zmniejsza się też liczba świadczeń wypłacanych w oparciu o zasadę „złotówka za złotówkę” tj. w niepełnej kwocie w związku z niewielkim przekroczeniem kryterium dochodowego. Jej wprowadzenie miało sprawić, że rodziny o dochodach przekraczających kryterium dochodowe nie będą tracić wsparcia, ale uzyskiwać je w pomniejszonej wysokości.

W ubiegłym roku zmniejszeniu o 29,53% w stosunku do roku 2022 uległa liczba wypłaconego świadczenia rodzicielskiego. Świadczenie jest przyznawane w wysokości 1.000,00 zł miesięcznie bez względu na kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń na okres 52 tygodni kalendarzowych.

W ramach realizacji działań wpisanych w *Program Rodzina Plus* wypłacono w 2023 r. zwiększone kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej o 50,00 zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 100,00 zł, rozpoczęcia roku szkolnego o 70,00 zł w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LIV/1245/2010 z dnia 27.04.2010 r. w sprawie podniesienia kwoty dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego i rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego (t.j. Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr X/183/2019 z dnia 27.08.2019 r.)*. W 2023 r. powyższy program objął 1.357 rodzin.

Formy zabezpieczenia społecznego stanowiące przez pieczę administracyjną na rzecz osób z niepełnosprawnościami stanowią wciąż jedną z najistotniejszych form wsparcia dla osób, które z różnych przyczyn nie posiadają pełnej sprawności psychicznej lub fizycznej. Mają one na celu udzielanie świadczeń, które zapewnią obywatelom wymagającym szczególnej opieki poczucie zabezpieczenia społecznego oraz zapewnią poprawę warunków bytowych. W myśl *Ustawy o świadczeniach rodzinnych* świadczeniami opiekuńczymi, stanowiącymi wsparcie dla osób niepełnosprawnych są: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne. Dział Świadczeń Rodzinnych opłaca za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio pobieranego świadczenia pielęgnacyjnego albo pobieranego specjalnego zasiłku opiekuńczego, czy pobieranego zasiłku dla opiekuna.

Widoczna wyraźna tendencja spadkowa wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych wynika z niskiego kryterium uprawniającego do pobierania świadczenia oraz zmiany linii orzecznictwa. Opiekunom pobierającym dotychczas specjalny zasiłek opiekuńczy w wyniku przeprowadzonego postępowania odwoławczego po złożonym wniosku o ustalenie prawa o świadczenie pielęgnacyjne przyznawane było świadczenie pielęgnacyjne. W związku z powyższym można było zaobserwować trend rezygnacji wnioskodawców ze specjalnego zasiłku opiekuńczego na rzecz świadczenia pielęgnacyjnego, które było świadczeniem korzystniejszym.

Opiekunom osób niepełnosprawnych, którzy dla sprawowania opieki nad najbliższą osobą zrezygnowali z aktywności zawodowej przyznawane było świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy na zasadach obowiązujących do 31.12.2023 r.

Świadczenie pielęgnacyjne jest najwyższym świadczeniem z zabezpieczenia społecznego, w całości finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa i niezależnym od spełnienia kryterium dochodowego, a jego wysokość podlega corocznej waloryzacji. Waloryzacja świadczenia polega na zwiększeniu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik waloryzacji, którym jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W roku 2023 świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 2.458,00 zł miesięcznie.

Świadczenia rodzinne i opiekuńcze przyznane obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski od dn. 24.02.2022 r. w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy *Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, mogą ubiegać się o świadczenia rodzinne tj. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy.

Tabela 18: Rodzaje i ilość świadczeń wypłaconych w latach 2022-2023 obywatelom Ukrainy przebywającym w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym

l.p.	Rodzaj świadczenia	2022	2023
		Ilość świadczeń	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	1.606	2.582
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	434	945
2.1	Urodzenia dziecka	9	14
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0	0
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	133	366
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	12	72
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	163	170
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	5	23
2.7	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	112	300
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	2.040	3.527
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	97	502
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	30	217
6.	Specjalne zasiłki opiekuńcze	0	0
7.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5 + w. 6)	127	719
8.	Razem (w. 3 + w. 7)	2.167	4.246
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	9	22
10.	Świadczenia rodzicielskie	60	266

l.p.	Rodzaj świadczenia	2022	2023
		Ilość świadczeń	Ilość świadczeń
11.	Razem (w. 8 + w. 9 + w. 10)	2.236	4.534

Analizując dane przedstawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że zwiększyła się liczba wypłacanych w 2023 r. zasiłków rodzinnych oraz dodatków w stosunku do roku 2022 dla obywateli Ukrainy przebywających w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym. W 2023 r. wypłacono 3.527 zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, podczas gdy w 2022 r. była to liczba 2.040 świadczeń. Tendencje wzrostowe również można zauważyć w przypadku świadczeń wypłacanych w związku z urodzeniem dziecka, takich jak: jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, czy świadczenie rodzicielskie. Ponadto wzrosła ilość wypłaconych świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności tj.: zasiłek pielęgnacyjny o ok. 517%, a świadczenie pielęgnacyjne o ok. 723%

Zasiłek dla opiekunów

Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przyznawany był osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 *Ustawy z dnia 7.12.2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw z dniem 01.07.2013 r.* Wniosek o powyższy zasiłek należało złożyć do dn. 15.09.2014 r. Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi 620,00 zł miesięcznie.

Do dnia 31.12.2023 r. opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych mieli możliwość nabycia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego (w wysokości 620,00 zł miesięcznie) lub świadczenia pielęgnacyjnego, które jest bardziej korzystne finansowo niż zasiłek dla opiekuna. Z uwagi na powyższe oraz zgony osób niepełnosprawnych w 2023 r. zasiłek dla opiekuna wypłacony był tylko dwóm świadczeniobiorcom.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje świadczeniobiorcom oraz osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów *Ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Zaznaczyć należy, że na dzień ustalania uprawnień do powyższego świadczenia nie jest wymagane legitymowanie się przez dziecko orzeczeniem o niepełnosprawności, lecz przedłożenie odpowiedniego zaświadczenia wystawionego przez lekarza stwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość tego świadczenia wynosi, bez względu na dochód rodziny wynosi 4.000,00 zł.

W 2023 r. wypłacono 21 świadczeń, co stanowi wzrost o ok. 61% w stosunku do ilości wypłaconego jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka w 2022 r.

5.2. Świadczenie wychowawcze - Program Rodzina 500 plus

Na mocy Ustawy z dnia 17.09.2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw dokonano zmiany organu prowadzącego postępowania w sprawie ustalania prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłaty. Od dnia 01.01.2022 r. organem właściwym do ich rozpatrzenia jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Dział Świadczeń Rodzinnych prowadzi postępowania i realizuje wypłatę świadczeń wychowawczych na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia sprzed zmiany ustawy na podstawie decyzji przyznających wydanych przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach. W roku 2023 wypłacono 290 świadczeń dla 31 osób uprawnionych.

5.3. Fundusz alimentacyjny

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2023 r. realizował również zadania wynikające z Ustawy z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Powyższy akt prawny określa zarówno warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego wypłacanych dla osób uprawnionych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, jak również działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. W roku 2023 wypłacone zostało 9.798 świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Natomiast w roku poprzednim liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 10.763, co stanowi spadek wypłacanych świadczeń o ok. 9%. Pomimo trzykrotnego podwyższenia kryterium uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wprowadzenia zasady „złotówka za złotówkę”, czyli przyznawania świadczenia pomniejszonego o kwotę, o którą zostało przekroczone kryterium dochodowe, nie wzrosła liczba wypłacanych świadczeń. Tendencją spadkową zauważana jest wśród osób uprawnionych w wieku od 18 r.ż. do 25 r.ż. niekontynuujących nauki w szkole lub w szkole wyższej.

Tabela 19: Działania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w rozdziale 2 Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – podjęte w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Ilość podjętych działań w tym:	2.616	1.121	2.003
1.1	Wystąpienia do organów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego z wnioskiem o podejmowanie przewidzianych prawem działań	325	101	260
1.2	Skierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	16	11	6
1.3	Wycofanie skierowanych wniosków o zatrzymanie prawa jazdy oraz skierowanie wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy w związku ze spełnieniem przez dłużnika warunków określonych w Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	13	17	10
1.4	Złożenie wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego	40	38	26
1.5	Przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika	0	0	25
1.6	Zobowiązania dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy	26	12	18

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.7	Przekazanie informacji komornikowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne mających wpływ na egzekucję świadczeń alimentacyjnych w związku z przeprowadzonym wywiadem alimentacyjnym oraz odebraniem oświadczeniem majątkowym	189	79	143
1.8	Przekazanie informacji komornikowi o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	523	320	427
1.9	Przekazanie informacji organowi właściwemu wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	300	104	215
1.10	Wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych	772	247	558
1.11	Wezwania do dłużników	16	22	23
1.12	Przekazanie informacji powiatowemu urzędowi pracy o utracie statusu dłużnika oraz ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika	22	20	0
1.13	Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	187	75	146
1.14	Odebrane oświadczenia majątkowe dłużników alimentacyjnych	187	75	146

Nowelizacja Ustawy z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny w 2021 r. spowodowała skierowanie przez Dział Świadczeń Rodzinnych 476 zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209§3kk (niealimentacji) w związku z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz dzieci.

Dążąc do ulepszania jakości obsługi klientów w MOPS oraz wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców, w 2023 r. w holu budynku przy ul. Filarowej 50 osoby odwiedzające witane były przez Pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Udzielano Interessantom wstępnych informacji, pomagano w wypełnianiu formularzy wniosków i wspierano osoby niepełnosprawne, wymagające szczególnej opieki. Zastosowano narzędzie badawcze p.n.: *Statystyka przyjęć* gdzie gromadzono dane dotyczące ilości obsłużonych mieszkańców w tym: przyjętych wniosków, doniesionych dokumentów, wydanych zaświadczeń, udzielanych informacji oraz obsługi telefonicznej. Jak wynika ze zgromadzonych danych, w 2023 r. Dział Świadczeń Rodzinnych odwiedziło 35.595 osób i udzielono 16.649 informacji telefonicznych.

Dodatek osłonowy, węglowy i dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła

6. DODATEK OSŁONOWY, WĘGLOWY I DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z TYTUŁU WYKORZYSTANIA NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA

W okresie sprawozdawczym Dział Świadczeń Rodzinnych realizował wypłatę dodatku osłonowego, węglowego i dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła, które nie zostały wypłacone w 2022 r. oraz przyznanych po zakończonych postępowaniach odwoławczych.

6.1. Dodatek osłonowy

Dodatek osłonowy, jako jeden z elementów rządowej tarczy inflacyjnej reguluje *Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r., o dodatku osłonowym*, zgodnie z którą przysługiwał on gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 2.100,00 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1.500,00 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Wysokość dodatku osłonowego uzależniona była również od ilości osób w gospodarstwie domowym oraz źródła ogrzewania. Wniosek o wypłatę dodatku osłonowego należało złożyć do 31.10.2022 r. W 2023 r. wypłacono 57 dodatków (świadczenia, których z różnych przyczyn nie udało się zrealizować w 2022 r.).

6.2. Dodatek węglowy

Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym uchwalone zostało kolejne świadczenie mające na celu wsparcie obywateli w związku z problemami energetycznymi. W odróżnieniu od dodatku osłonowego miało ono charakter bardziej powszechny, bo niezależny od dochodu gospodarstwa domowego i przysługiwało w wysokości 3.000,00 zł. Wniosek w niniejszej sprawie należało złożyć do 30.11.2022 r.

W 2023 r. przyznano i wypłacono 779 dodatków węglowych, które nie zostały wypłacone w roku 2022 oraz zostały przyznane po zakończonych postępowaniach odwoławczych.

6.3. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła

Wprowadzony *Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw* dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła stanowił jednorazowe wsparcie finansowe dla gospodarstw domowych, dla których główne źródło ciepła zasilane było peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy albo skroplonym gazem LPG albo olejem opalowym.

Dodatek dla gospodarstw domowych przyznawany był również bez wglądu na wysokość dochodów gospodarstwa domowego a wniosek należało złożyć do dn. 30.11.2022 r.

W 2023 r. przyznano i wypłacono 561 dodatków dla gospodarstw domowych, które nie zostały wypłacone w roku 2022 oraz zostały przyznane po zakończonych postępowaniach odwoławczych.

Świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy

7. ŚWIADCZENIE ZA ZAKWATEROWANIE I WYŻYWIENIE OBYWATELI UKRAINY

Podmioty, w szczególności osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo domowe zapewniające zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy mogą ubiegać się o przyznanie świadczenia pieniężnego od 24.02.2022 r. na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty.

Wysokość świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy wynosi 40,00 zł na osobę dziennie. Świadczenie jest przyznawane na podstawie wniosku, za okres faktycznego zapewniania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, nie dłużej niż za okres 120 dni i jest wypłacane z dołu. Gmina może przedłużyć okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni oraz może uzależnić przyznanie lub wypłatę świadczenia od weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty.

Tabela 20: Świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy w latach 2022-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2022	2023
1.	Ilość złożonych wniosków w tym: wnioski o przedłużenie wypłaty	4.379	2.284
		512	1.597
2.	Liczba decyzji	4.153	2.306
3.	Liczba wnioskodawców w tym: wnioskodawcy – osoby wnioskodawcy – instytucje	1.459	510
		1.413	493
		46	17
4.	Liczba zakwaterowanych obywateli Ukrainy w tym: zakwaterowanych obywateli Ukrainy o przedłużenie wypłaty	5.152	1.090
		420	506

Wypłata świadczeń pieniężnych za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej i jest realizowana z Funduszu Pomocy.

Dodatki mieszkaniowe

8. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych*.

W 2023 r. znowelizowana ustawa o dodatkach mieszkaniowych pozwala na przyznanie dodatków mieszkaniowych osobom, których dochód nie przekracza 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, dla gospodarstw jednoosobowych (2.538,46 zł/os.), oraz 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, dla gospodarstw wieloosobowych (1.903,85 zł). Zmiana przeciętnego wynagrodzenia następuje w lutym po ogłoszeniu przez Prezesa GUS.

Od 01.01.2004 r. na podstawie *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, dodatki mieszkaniowe są finansowane tylko z budżetu gminy. Na przestrzeni roku sprawozdawczego dofinansowanie do czynszu otrzymało 1.961 gospodarstw domowych.

Tabela 21: Dodatki mieszkaniowe w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok)	16.078	17.291	18.312
2.	Średnia wysokość jednego dodatku/m-c /w zł./	265	291	347
3.	Ilość dodatków dla mieszkań komunalnych	7.773	8.340	8.330
4.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach komunalnych /w zł./	281	320	398
5.	Ilość dodatków dla mieszkań innych	8.305	8.951	9.982
6.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach innych /w zł./	249	264	305
7.	Ilość korzystających rodzin (śr. na miesiąc)*	1.340	1.440	1.526

* ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (śr. na miesiąc) w 2023 r. uległa wzrostowi w porównaniu do roku 2022.

W 2023 r. przeprowadzono 145 wywiadów środowiskowych, a 161 wniosków zweryfikowano z aktami innych działów MOPS, przy danych zgodnych – pozostawiono bez dodatkowego wywiadu na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Dodatek elektryczny i refundacja podatku VAT od paliw gazowych

9. DODATEK ELEKTRYCZNY, REFUNDACJA PODATKU VAT OD PALIW GAZOWYCH

9.1. Dodatki elektryczne

Dodatki elektryczne przyznawane są na podstawie art. 33 *Ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku elektrycznego*. Wnioski o wypłatę dodatku elektrycznego można było składać w terminie od 01.12.2022 r. do 01.02.2023 r. W 2023 r. wnioski o dodatek elektryczny złożyło 297 gospodarstw domowych. Dwa wnioski złożone po 01.02.2023 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami pozostały bez rozpoznania. Wypłata dodatków elektrycznych jest zadaniem zleconym gminie i jest finansowana z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Dodatek elektryczny przysługiwał odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w przypadku gdy:

- Główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną;
- Źródło to zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 *Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz centralnej ewidencji emisyjności budynków CEEB*, do 11.08.2022 r., albo po tym dniu – w przypadku nowych źródeł ogrzewania. Oba warunki musiały zostać spełnione łącznie.

Wysokość dodatku elektrycznego wynosiła:

- 1.000,00 zł, jeżeli zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym nie przekraczało w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. 5 MWh;
- 1.500,00 zł, gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym przekraczało w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. 5 MWh.

9.2. Refundacja podatku VAT od paliw gazowych

Ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku gazu wprowadzone został zwrot podatku VAT za gaz przeznaczony do ogrzewania domu. Gospodarstwa domowe, które otrzymały zwrot VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r. spełniały poniższe warunki:

- Wnioskodawcą był członek gospodarstwa domowego, z którym została zawarta umowa na dostarczenie paliwa gazowego;
- Korzystanie z gazu do ogrzewania domu lub mieszkania było wykazane, jako główne źródło ogrzewania w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków;
- Faktury dokumentujące dostarczenie paliw gazowych od dnia 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. były przedstawione z dowodem zapłaty;
- Zwrot przysługiwał tym gospodarstwom domowym, których przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały:
 - 2100,00 zł w gospodarstwie jednoosobowym,
 - 1500,00 zł w gospodarstwie wieloosobowym.

Przy czym w przypadku wniosku złożonego od 1 stycznia do 31 lipca 2023 r. kwalifikowano w oparciu o dochody osiągnięte w 2021 roku, natomiast wnioski złożone po 31 lipca 2023 r. dochody z 2022 r.

W 2023 r. złożono 937 wniosków o refundację podatku VAT od opłaconej faktury paliw gazowych. Wypłata refundacji podatku Vat od paliw gazowych jest finansowana z Funduszu przeciwdziałania COVID

Stypendia szkolne

10. STYPENDIA SZKOLNE

Stypendia szkolne przyznawane są uczniom z rodzin, w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 pkt 2 *Ustawy o pomocy społecznej*. Wysokość przyznanego stypendium szkolnego uzależniona jest od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W 2023 r. na stypendia i zasiłki szkolne przyznano łączną kwotę 62.334,42 zł, w tym: stypendia szkolne – 61.094,42 zł, zasiłki szkolne – 1.240,00 zł. Wysokość wypłacanego stypendium szkolnego uzależniona jest od dochodu w rodzinie ucznia i wynosi od 99,20 zł do 248,00 zł miesięcznie. Natomiast zasiłki szkolne przyznawane są bez względu na dochód, ale ich wysokość nie może jednorazowo przekroczyć kwoty 620,00 zł. W 2023 r. ze stypendiów szkolnych skorzystało 59 uczniów.

Zasiłki szkolne przyznaje się uczniom z rodzin, w których z uwagi na zaistniałe zdarzenie losowe nastąpiło pogorszenie sytuacji dochodowej. Zasiłki te przeznaczone są na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

W 2023 r. pomocą w formie stypendiów i zasiłków szkolnych objęto również 19 dzieci obywateli Ukrainy, które w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przebywają na terytorium Polski i uczęszczają do polskich szkół. Łączna kwota przyznanej pomocy w formie stypendiów szkolnych dla tych dzieci wyniosła 9.518,72 zł.

Tabela 22: Stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne przyznane w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022		2023	
			Dzieci polskie	Dzieci UKR	Dzieci polskie	Dzieci UKR
1.	Liczba osób objętych pomocą w formie stypendiów w tym:	111	90	13	59	19
1.1	Uczniowie szkół podstawowych	68	53	9	31	15
1.2	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych	43	37	4	28	4
2.	Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	7	4	0	2	0

Dalszy spadek ilości osób objętych pomocą w formie stypendiów może wynikać z poprawy sytuacji finansowej rodzin. Również programy rządowe, nakierowane na poprawę sytuacji ekonomicznej, a tym samym właściwe funkcjonowanie rodzin, przyczyniły się do spadku ilości składanych wniosków.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

11. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MOPS realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, określone w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

W 2023 r. indywidualne osoby niepełnosprawne złożyły łącznie 2.801 wniosków. W roku 2022 przyjęto 2.781 wniosków, a w roku 2021 – 2.542 wnioski.

Środki finansowe w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, innych programów Funduszu oraz środki własne Miasta obejmowały dofinansowanie:

- Kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- Sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- Likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- Zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów osobom niepełnosprawnym;
- Uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- Obszarów wsparcia w ramach programu *Aktywny Samorząd*;
- Mieszkań dla absolwentów w ramach programu *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Mieszkanie dla absolwenta* oraz mieszkań wolnych od barier architektonicznych w ramach programu *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Dostępne mieszkanie*;
- Usług transportowych dla osób niepełnosprawnych wymagających leczenia stomatologicznego w znieczuleniu ogólnym.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie – rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Tak więc, osoby niepełnosprawne chcą, aby zapewnić im lepsze i bardziej godne warunki do życia i codziennego funkcjonowania. Dlatego, system wsparcia opiera się już nie tylko na zaspokojeniu podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych na poziomie zdrowotnym i pielęgnacyjnym, ale na umożliwieniu korzystania z różnych form edukacji a później zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Dzieje się tak za pośrednictwem rozwoju techniki, social mediów, daleko rozszerzonej reklamy, informacji itp. Nowinki techniczne pokazują sprzęty (wysokiej jakości) dedykowane również dla osób niepełnosprawnych. Świadomość możliwości ich wykorzystania w codziennym funkcjonowaniu skłania osoby z niepełnosprawnościami do aplikowania o środki pozwalające wspomóc zakup potrzebnych urządzeń.

Obok *Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* z 1997 r. również ustawy z 2019 r.: *o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych*, program rządowy *Dostępność Plus*, jak też inne programy PFRON, stwarzają szansę poprawy funkcjonowania społecznego osób z niepełnosprawnościami. Tak więc, dostępność i mobilność stają się coraz większą podstawą funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w obecnym społeczeństwie. Również wzrost społeczeństwa starzejącego się nie wyklucza potrzeby korzystania z udogodnień, które daje posiadanie sprzętów nowej generacji (schodolazy, protezy III stopnia, wózki inwalidzkie o napędzie elektrycznym, windy, krzeselka schodowe, transportery, telefony komórkowe, lupy elektroniczne, rowery trójkołowe itp.). Wzrasta przez to wartość wnioskowanych urządzeń. Chęć korzystania z rozwijających się technologii, potrzeba dostępu do nich oraz świadomość

możliwości ich wykorzystania w życiu codziennym sprawiają, że wnioskowane sprzęty i urządzenia są coraz bardziej nowoczesne, zaawansowane technicznie i kosztowne.

Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki* oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *Port*. W zajęciach uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bielska-Białej i okolic. W ramach warsztatów prowadzone są zajęcia rehabilitacji zawodowej i społecznej w pracowniach dostosowanych do indywidualnych predyspozycji osób niepełnosprawnych, chcących w przyszłości podjąć pracę na otwartym rynku pracy.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O środki finansowe z Funduszu na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych złożyło wnioski i ubiegało się 11 stowarzyszeń z terenu miasta. W ramach tego zadania organizowano imprezy plenerowe, wycieczki turystyczno-rekreacyjne, przedstawienia, gry, zabawy, spotkania teatralne, zawody sportowe, turnieje, które miały bezpośredni wpływ na integrację społeczną osób niepełnosprawnych. Łącznie przedsięwzięcia te zgromadziły 426 osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stanowi formę pomocy dla indywidualnych osób, które z racji swej niepełnosprawności napotykają na trudności w funkcjonowaniu w swoim mieszkaniu, środowisku i najbliższym otoczeniu. W roku 2023 złożono 417 wniosków o dofinansowanie. W ramach tego zadania skorzystało ze wsparcia 196 osób.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Dużym wsparciem finansowanym dla osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Dofinansowanie takie wypłacono łącznie 1.053 osobom; w tym na sprzęt rehabilitacyjny 50 osobom; na zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych 785 osobom a ze środków własnych Miasta na zakup przedmiotów ortopedycznych dla 218 osób. Osoby niepełnosprawne mogły w ten sposób otrzymać sprzęt niezbędny do funkcjonowania w życiu codziennym tj. wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, balkoniki, protezy, materace przeciwoleżynowe itp. oraz sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych w warunkach domowych. Ze środków PFRON dofinansowano również zakup sprzętu rehabilitacyjnego w ramach jednego wniosku złożonego przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych

O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym złożono 505 wniosków. W 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych organizowanych na terenie całego kraju wzięło udział 165 osób niepełnosprawnych wraz z 93 opiekunami.

Pilotażowy program Aktywny Samorząd

Od września 2012 r., w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Miasta Bielska-Białej do realizacji pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego Aktywny samorząd* oraz umowy z dn. 27.04.2018 r. (z późn. aneksami) zawartej

pomiędzy PFRON a Miastem Bielsko-Biała, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wnioski złożone na ten cel dla 96 osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie dotyczyło wsparcia w ramach:

1) Moduł I obszar A:

- **zadanie 1** (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu) – dofinansowanie otrzymały 2 osoby niepełnosprawne;
- **zadanie 2** (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B – dysfunkcja narządu ruchu) – dofinansowanie otrzymały 2 osoby niepełnosprawne;

2) Moduł I obszar B:

- **zadanie 1** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych) – wsparcie otrzymało 12 osób niepełnosprawnych;
- **zadanie 2** (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) – wsparcie otrzymały 2 osoby niepełnosprawne;
- **zadanie 3** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku) – wsparcie otrzymało 6 osób niepełnosprawnych;
- **zadanie 4** (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16 roku życia lub do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy) – wsparcie otrzymało 14 osób niepełnosprawnych.

3) Moduł I obszar C:

- **zadanie 1** (pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – dofinansowanie wypłacono 3 osobom niepełnosprawnym;
- **zadanie 2** (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym) – dofinansowanie wypłacono 3 osobom niepełnosprawnym;
- **zadanie 3** (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – dofinansowanie otrzymały 3 osoby niepełnosprawne;
- **zadanie 4** (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – dofinansowanie otrzymały 2 osoby niepełnosprawne;
- **zadanie 5** (pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego) – dofinansowanie otrzymało 7 osób niepełnosprawnych.

4) Moduł I obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – wsparcie wypłacono 3 osobom niepełnosprawnym.

5) Moduł II: pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wsparcie wypłacono 37 osobom niepełnosprawnym.

Niektórzy beneficjenci otrzymali pomoc w ramach kilku obszarów programu, dlatego suma uczestników poszczególnych zadań i obszarów nie jest równa liczbie beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Programu *Aktywny Samorząd*.

***Dostępność mieszkań spełniających indywidualne kryterium dla absolwentów w ramach programu
Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Mieszkanie dla absolwenta***

Dn. 23.08.2022 r. została zawarta umowa z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w sprawie realizacji programu *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Mieszkanie dla absolwenta*. Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności. W roku 2023 zawarto umowę o dofinansowanie z jedną osobą niepełnosprawną, która złożyła wniosek o wsparcie w tym zakresie.

***Dostępność mieszkań wolnych od barier architektonicznych w ramach programu Samodzielność –
Aktywność – Mobilność – Dostępne mieszkanie***

W dniu 23.08.2022 r. została zawarta umowa z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w sprawie realizacji programu *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Dostępne mieszkanie*. Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Pomimo przekazanych informacji o nowym programie i o możliwości otrzymania wsparcia w tym zakresie nie zaobserwowano zainteresowania ze strony osób niepełnosprawnych a tym samym, w roku 2022 a także 2023, nie przyjęto wniosku o dofinansowanie.

***Dostępności usług transportowych dla osób niepełnosprawnych wymagających
leczenia stomatologicznego w znieczuleniu ogólnym***

Na podstawie *Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/526/2020 z dnia 25 sierpnia 2020 r.* zwiększano dostępność usług transportowych dla osób niepełnosprawnych wymagających leczenia stomatologicznego w znieczuleniu ogólnym. W roku sprawozdawczym nie złożono wniosku o wsparcie w tym zakresie.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

12. MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od dnia 01.01.2009 r. Zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności (zaliczeniu bądź niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych) osób w wieku do 16 roku życia, wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (zaliczeniu do lekkiego bądź umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności) osób w wieku od 16 roku życia, wydawaniem legitymacji osób niepełnosprawnych, a także kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Orzeczenia w trybie przepisów *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* wydają trzyosobowe składy orzekające Zespołu, w których zasiadają: jako przewodniczący – lekarz medycyny, jako członek: psycholog lub doradca zawodowy lub pracownik socjalny oraz protokolant. Aktualnie w Zespole pracuje: siedmiu lekarzy, dwóch psychologów, trzech doradców zawodowych, trzech pracowników socjalnych, czterech protokolantów. W roku 2023 Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej przyjął przedstawione poniżej ilości wniosków oraz wydał podane ilości orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych.

Tabela 23: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Ilość złożonych wniosków dotyczących osób do 16 roku życia	303	403	389
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w tym:	297	401	384
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	289	397	375
2.2	Orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	7	3	6
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	1	1	3
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	139	243	268

W roku 2023 klienci Miejskiego Zespołu złożyli ogółem 263 odwołania do II instancji, czyli Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach, w tym 235 odwołań od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia) oraz 28 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia). W ramach samokontroli złożonych odwołań wydano ponownie 17 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia), natomiast 218 przekazano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół. W przypadku odwołań dziecięcych (poniżej 16 roku życia) wydano 1 orzeczenie o niepełnosprawności w ramach samokontroli, natomiast 27 odwołań wysłano do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Zespołu.

Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w gminie Bielsko-Biała (posiadających aktualne i ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej, przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach lub wydane przez Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej – w latach 2007 do 2023) na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 19.458 osób. Liczba ta nie zawiera w sobie ilości mieszkańców Bielska-Białej legitymujących się innymi orzeczeniami: orzeczeniami o niezdolności do pracy lekarza

orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym Lekarza Rzecznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz orzeczeniami o niezdolności do służby Komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tabela 24: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla osób po 16 roku życia w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Ilość złożonych wniosków	2.972	3.456	3.956
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	2.991	3.220	4.002
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	475	500	509
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1.389	1.470	1.762
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1.028	1.144	1.608
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	22	26	32
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	77	80	91
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	954	1.214	1.627

Od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. przyjęto 1.425 wniosków o wydanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 5 wniosków placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Wg stanu na 31.12.2023 r. wydano 1.434 karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych oraz 5 kart dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Windykacja należności

13. WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Zespół ds. Windykacji działa w oparciu o *Ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, *Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* oraz *ustawę z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych*, która określa sposób postępowania wierzyciela – Prezydenta Miasta Bielska-Białej działającego przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonywania ciążących na nich obowiązków w zakresie zwrotu wymagalnych należności powstałych w toku działania MOPS.

Do podstawowych zadań Zespołu należą:

- 1) Reprezentowanie wierzyciela tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej działającego przez Dyrektora MOPS przed:
 - osobami zobowiązanymi;
 - administracyjnymi, sądowymi organami egzekucyjnymi oraz Syndykami masy upadłości;
 - organami wymiaru sprawiedliwości (w tym w sprawach z zakresu postępowań wobec spadkobierców osób zobowiązanych), organami ścigania i innymi instytucjami;
 - innymi instytucjami w zakresie postępowania egzekucyjnego.
- 2) Gromadzenie dokumentacji dotyczącej osób zobowiązanych wobec MOPS, niezbędnej do procesu odzyskiwania wierzytelności.
- 3) Inicjowanie i monitorowanie całego przebiegu administracyjnego i sądowego postępowania egzekucyjnego.
- 4) Prowadzenie czynności egzekucyjnych poprzez:
 - wystawianie upomnień;
 - sporządzanie tytułów wykonawczych do administracyjnych organów egzekucyjnych tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej lub Naczelnika Urzędu Skarbowego;
 - sporządzanie wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do sądowego organu egzekucyjnego tj. Komornika Sądowego;
 - sporządzanie wniosków o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego w sądowym organie egzekucyjnym;
 - zgłaszanie wierzytelności do Syndyka masy upadłości.
- 5) Weryfikowanie wpłat dokonywanych przez dłużników MOPS.
- 6) Rozpatrywanie wniosków dłużników w zakresie ulg w spłacie zobowiązań wynikających z ustaw realizowanych przez MOPS.
- 7) Współpraca z Urzędami Skarbowymi, Wydziałem Dochodów Budżetowych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Komornikami Sądowymi, Syndykami masy upadłości w zakresie zadań należących do Zespołu.

Liczba dłużników ogółem na 31.12.2023 r., w stosunku do których prowadzone było postępowanie egzekucyjne wynosiła 2.599 osób, w tym dłużników alimentacyjnych 1.837.

W 2023 r. wystawiono osobom zobowiązanym ogółem 827 upomnień, a następnie sporządzono 472 tytuły wykonawcze do administracyjnych organów egzekucyjnych. Ponadto w 2023 r. skierowano do Komorników Sądowych 732 **wnioski** o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego dla świadczeń przyznanych osobom uprawnionym z funduszu alimentacyjnego na okres zasiłkowy od 01.10.2022 r. do 30.09.2023 r. na dzień 31.12.2023 r.

W 2023 r. z wnioskiem o ulgę w spłacie należności zwróciło się 255 osób (w 2021 r. – 284 osoby, w 2022 r. – 241 osób). Z tego tytułu wydano 375 decyzji administracyjnych o zastosowaniu lub odmowie zastosowania ulg w spłacie należności (w 2021 r. – 451 decyzji, w 2022 r. – 406 decyzji).

Stan należności dłużników wobec MOPS na 31.12.2023 r. wyniósł 139.353.357,36 zł, w tym:

- Fundusz alimentacyjny: 118.966.846,39 zł;
- Zaliczka alimentacyjna: 5.969.066,34 zł;
- Nienależnie pobrane: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, fundusz alimentacyjny, zaliczka alimentacyjna: 426.838,59 zł;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze: 5.159.193,84 zł;
- Piecza zastępcza: 4.898.294,94 zł;
- Pozostałe należności: 3.800.955,40 zł (wyплаcone na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* i innych ustaw).

Średnia ściągальność należności w 2023 r. wyniosła 5,43%.

Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS

14. DOSKONALENIE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW

14.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji

Na dzień 31.12.2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał ogółem 339 pracowników, z czego 65 osób to pracownicy socjalni. Spośród pracowników MOPS 236 osób posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 70% ogółu zatrudnionych.

Dodatkowo, Ośrodek zatrudniał na umowę o pracę do 6 miesięcy 40 bezrobotnych skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy. Ponadto przyjęto 7 stażystów skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy. Aby zrealizować swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska.

Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowywania ich do pracy w obszarze realizowanych zadań. Pracownicy Ośrodka w 2023 r. skorzystali ze 178 tematycznych ofert. W szkoleniach, konferencjach, webinarach, warsztatach i seminariach wzięło udział 328 pracowników. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- Zmian w rozliczaniu wynagrodzeń za okresy nowych zwolnień i zasiłków macierzyńskich oraz innych świadczeń;
- Zmian w prawie pracy,
- Dokumentacji pracowniczej;
- Autozapisu PPK;
- Korzystania z platformy ePUAP a wdrożenie doręczeń elektronicznych (e-doręczenia);
- Najnowsze orzecznictwo KIO w zakresie postępowania o udzielanie zamówień publicznych;
- Procedur administracyjnych w pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych – elektronizacja postępowań administracyjnych w 2023 r. w systemach zabezpieczenia społecznego;
- Prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy domowej. Interwencja wobec przemocy domowej;
- Procedur postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego;
- Budowania międzypokoleniowych mostów;
- Organizacji i przyznawania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;
- Nowelizacji specustawy ukraińskiej;
- Współczesnych problemów migracyjnych w Polsce;
- Usług społecznych;
- Dialogu w rodzinie;
- Rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy seksualnej względem dzieci i młodzieży;
- Deinstytucjonalizacji usług społecznych;
- Sprawozdawczości budżetowej;
- Systemie pieczy zastępczej;
- Obsługi modułu EMP aplikacji Familia i FundAI;
- Świadczeń rodzinnych w świetle ustawy o świadczeniu wspierającym;
- Tworzenia dostępnych stron www;

- Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji;
- Ustalania odpłatności a także zwolnienia z opłaty za dom pomocy społecznej;
- Przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu na terenie Bielska-Białej;
- Zamówień publicznych;
- Kodeksu Postępowania Administracyjnego;
- Egzekucji należności;
- Pomocy społecznej;
- Korupcji w administracji publicznej;
- Bezpieczeństwa i higieny pracy;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Zmian w podatku VAT;
- Ochrony danych osobowych;
- Archiwum zakładowego.

Pracownicy tutejszego Ośrodka uczestniczyli również w warsztatach i szkoleniach w obszarze:

- Przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji w miejscu pracy;
- Work life balance.

Pracownicy Ośrodka podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc także w superwizjach indywidualnych jak i grupowych, które organizowane były dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, koordynatorów, głównych specjalistów pracy socjalnej oraz pracowników pomocy społecznej.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, forach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej obejmujących m.in. następujące obszary tematyczne:

- Jak radzić sobie z dzieckiem autystycznym – całościowe zaburzenia rozwojowe;
- Budowania odporności psychicznej naszych dzieci;
- Zarządzania i organizacji usług społecznych;
- Rodzicielstwo, wychowanie i tworzenie środowisk skoncentrowanych na rozwiązaniach;
- Sami-dzielni! – nowe standardy mieszkalnictwa wspomnianego dla osób z niepełnosprawnościami sprężonymi;
- *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.*

Aby nawiązać właściwe relacje z dzieckiem i rodziną pracownicy zatrudnieni na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny skorzystali ze szkoleń m. in. w następujących modułach tematycznych:

- Bliżej dziecka...
- Zdrowie psychiczne – wspólny temat;
- Wędrówka przez pole minowe – rozpoznawanie i przeciwdziałanie przemocy seksualnej względem dzieci i młodzieży;
- XI zjazd profilaktyczny – dobre relacje – antidotum na uzależnienia;
- Trauma i Anioły.

Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka

15. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA I DZIAŁANIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

15.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa

15.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole

Zespół Prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na przestrzeni roku 2023 zaopiniował łącznie 2.111 umów, zarządzeń, uchwał i porozumień oraz wydał 206 opinii prawnych.

Działania na rzecz zapewnienia zgodności z wymogami prawa podejmowane przez Audytora wewnętrznego (1/4 etatu) w ramach działalności kontrolnej objęły zadanie audytowe zapewniające p.n.: *Realizacja świadczeń rodzinnych, wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wsparcie gospodarstw domowych w pokryciu części rosnących cen w postaci dodatku osłonowego, dodatku węglowego oraz dodatku do innych źródeł ciepła dla gospodarstw domowych.*

W ramach czynności doradczych na wniosek Dyrektora Ośrodka Audytor wewnętrzny przeprowadził zadanie p.n.: *Prawidłowość obliczania i wypłaty wynagrodzeń w ramach zawartych umów cywilnoprawnych z członkami składów orzekających Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej. Zasoby personalne oraz podział zadań członków składów orzekających Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej.* Czynności doradcze oraz ich zakres zostały zlecone Audytorowi wewnętrznemu przez Dyrektora Naczelną MOPS Panią Agnieszkę Moroń pismem z dnia 19.04.2023 r.

Główny Specjalista AW (1/4 etatu) przeprowadził wraz z Kierownikiem Działu Rehabilitacji Społecznej (DRS) w miesiącu lutym kontrolę prawidłowości wykorzystania Środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *PORT* oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie prawidłowości wykorzystania w 2022 r. środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz środków Miasta Bielska-Białej na zakup wyposażenia podlegającego ewidencji na kontach środków trwałych.

W miesiącu listopadzie Główny Specjalista AW, razem z Kierownikiem DRS przeprowadził kontrolę w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *PORT* oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*.

Zakres kontroli obejmował:

- Sprawdzenie wykonania zaleceń wynikających z wcześniejszych kontroli;
- Prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatów;
- Ważność posiadanych przez uczestników warsztatów orzeczeń oraz treść zawartych w nich wskazań;
- Prawidłowość prowadzonej dokumentacji;
- Prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatów;
- Zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztatach z przepisami i umową;
- Zgodności postanowień umowy ze stanem faktycznym;
- Prawidłowość realizacji planu działalności i indywidualnych programów rehabilitacji;
- Prawidłowość wykorzystania środków Funduszu.

Na rzecz zapewnienia efektywnej i skutecznej kontroli zarządczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Główny Specjalista w Zespole Kontroli i Audytu Wewnętrznego przeprowadził czynności związane z realizacją zadań związanych z koordynacją procesów zarządzaniem ryzykiem i dokumentowaniem procesu zarządzania ryzykiem. Koordynował sprawozdawczość z funkcjonowania kontroli zarządczej oraz z przebiegu procesu samooceny kontroli zarządczej. Brał udział w pracach zespołu ds. zarządzania ryzykiem, a także współpracował z kierownikami komórek organizacyjnych Ośrodka. Prowadził doradztwo w sprawach dotyczących zasad funkcjonowania kontroli zarządczej oraz współpracował w zakresie systemu kontroli zarządczej z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Bielska-Białej ds. Systemu Zarządzania.

W okresie sprawozdawczym tut. Ośrodek został poddany kontrolom zewnętrznym przez następujące podmioty:

- Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach oddział w Bielsku-Białej (kontrola wybranych zagadnień z zakresu prawa pracy. Rozwiązywanie i nawiązywanie stosunku pracy, procedura antymobbingowa, zasady premiowania);
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział Bielsko-Biała Wydział Kontroli Płatników Składek:
 1. Prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.
 2. Ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu.
 3. Prawidłowości i terminowości opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe.
 4. Wystawiania zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych.
 5. Prawidłowości i rzetelności danych przekazywanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we wniosku o świadczenie postojowe na podstawie *Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*.
 6. Prawidłowości i rzetelności danych przekazanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacania składek złożonego na podstawie *Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*;
- Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (kontrola doraźna w zakresie spraw określonych w piśmie pracowników MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.11.2022 r. złożonym w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach).

15.1.2. Ochrona danych osobowych

Realizację obowiązku w zakresie ochrony danych osobowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał poprzez stosowanie przede wszystkim rozporządzenia *Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), *Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych*, jak również *Ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), tj. poprzez:

- Wdrożenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych (uwzględniających charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze zagrożenia);
- Wypełnienie obowiązków informacyjnych w stosunku do osób, których dane dotyczą;
- Wypełnianie obowiązków w zakresie realizacji praw osób, których dane dotyczą;

- Uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych;
- Zapewnianie by każda osoba działająca z upoważnienia administratora danych i mająca dostęp do danych osobowych przetwarzała je wyłącznie na polecenie administratora;
- Zapewnianie by w przypadku konieczności skorzystania z usług innych podmiotów przekazanie danych realizowane było na podstawie stosownych umów powierzenia przetwarzania danych osobowych;
- Prowadzenie rejestru czynności przetwarzania danych oraz rejestru kategorii czynności przetwarzania danych;
- Ustalenie zasadności przeprowadzenia oceny skutków w zakresie ochrony danych;
- Wyznaczenie Inspektora Ochrony Danych i zapewnienie wykonywania zadań.

W 2023 r. odnotowano 7 naruszeń związanych z ochroną danych osobowych, których skutkiem było dokonanie stosownych zgłoszeń organowi nadzorczemu oraz konieczność poinformowania osób, których dane dotyczą o takim naruszeniu. W 2022 r. odnotowano 6 takich naruszeń, a w 2021 r. odnotowano 3 naruszenia.

15.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ

Realizację obowiązku z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej tut. Ośrodek w roku 2023 wykonywał poprzez:

- Informowanie pracowników o zagrożeniach i uciążliwościach występujących na zajmowanych stanowiskach pracy;
- Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz ustalanie okoliczności wypadków w drodze do pracy lub z pracy, sporządzanie odpowiedniej dokumentacji, prowadzenie rejestru wypadków przy pracy;
- Zapewnienie przeszkolenia z zakresu bhp/ppoż (wstępnego i okresowego), prowadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- Przegląd warunków pracy wybranych stanowisk;
- Współpracę z lekarzem Medycyny Pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami w szczególności przy organizowaniu badań lekarskich;
- Sporządzenie wykazu osób uprawnionych do pobrania środków czystości oraz otrzymania ekwiwalentu pieniężnego na zakup odzieży i obuwia roboczego oraz pranie, zgodnie z zapisami *Regulaminu Pracy*;
- Zapewnienie wykonania przeglądów okresowych podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, wykonania aktualizacji Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla obiektów użytkowanych.

15.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej

Realizacją obowiązku w zakresie sprawozdawczości od 01.04.2016 r. zajmuje się w Ośrodku Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej. Do jego zadań należą m.in.: opracowywanie sprawozdań z działalności Ośrodka, z realizacji uchwał Rady Miejskiej w Bielsku-Białej oraz innych raportów, zestawień i sprawozdań wynikających z obowiązujących przepisów prawa i rozeznaczonych potrzeb. Ponadto pracownicy Zespołu przygotowują materiały informacyjne dot. funkcjonowania Ośrodka oraz koordynują proces opracowania i zamieszczania treści w mediach społecznościowych.

15.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Białej dysponuje 299 stanowiskami komputerowymi, wyposażonymi w system operacyjny Windows 7 PRO, Windows 10 PRO, Windows 11 PRO oraz pakiet biurowy MS Office w wersji 2010, 2013, 2016, 2019, 2021 oraz 15 serwerów wirtualnych i 4 serwerów sprzętowych (z systemami MS Windows, 2012 Server, 2016 Server). Poniższa tabela przedstawia programy komputerowe, dostępne dla pracowników tutaj. Ośrodka – wspierające organizację ich bieżącej pracy oraz prowadzoną w MOPS sprawozdawczość.

Tabela 25: Programy komputerowe dostępne dla pracowników MOPS

	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
1.	CAS	Weryfikacja i przekazywanie sprawozdań pochodzących z programu TT-POMOST, Familia, Fundal i Działu Pieczy Zastępczej
2.	ZUS PUE	Pobieranie zaświadczeń lekarskich ubezpieczonych płatnika
3.	Portal sprawozdawczy GUS	Przekazywanie informacji statystycznych do GUS
4.	Wolterskluwer LEX	Oprogramowanie prawne
5.	Pekaobiznes24	Obsługa bankowości elektronicznej
6.	ePuap	Elektroniczna skrzynka podawcza
7.	SEKAP	Platforma e-Uслуг Publicznych
8.	ePFRON	Sprawozdawczość dot. ilości zatrudnianych osób niepełnosprawnych
9.	Rejestr Sprawców Przestępstw na tle seksualnym	Rejestr Sprawców Przestępstw na tle seksualnym
10.	SOW	System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON
11.	SI EKSMOoN	Elektroniczny Krajowy System Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności
12.	BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
13.	SEPI	Samorządowa elektroniczna platforma informacyjna
14.	Serwis internetowy dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie "pokonaj przemoc"	Edukacja społeczna
15.	eTW	Prowadzenie postępowań egzekucyjnych w administracji w Urzędach Skarbowych
16.	KRZ	Prowadzenie postępowań upadłościowych
17.	Płatnik	Obsługa dokumentów ubezpieczeniowych i wymiana informacji z ZUS
18.	InfoMonitor, Krajowy Rejestr Długów, BIG ERIFF, Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych, Krajowe	Przekazywanie informacji gospodarczych o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych i z pieczy zastępczej do Biura Informacji Gospodarczej

	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
	Biuro Informacji Gospodarczych	
19.	Lokalny System Informatyczny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Obsługa projektów realizowanych w ramach <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020</i>
20.	Program Finansowo-Księgowy	Program Finansowo-Księgowy
21.	Rejestr Opłat	System rejestru opłat lokalnych
22.	Magazyn	Program Finansowo-Księgowy
23.	Środki trwałe	Program Finansowo-Księgowy
24.	Środki Niskocenne	Program Finansowo-Księgowy
25.	Kasa – dochody	Program Finansowo-Księgowy
26.	Kasa – wydatki	Program Finansowo-Księgowy
27.	Konta (piecza zastępcza)	Oprogramowanie finansowo-księgowe (analityka Piecza Zastępcza)
28.	Portal FB	Przesyłanie częściowej deklaracji VAT-7
29.	R-deklaracje	Przygotowanie PLIKU JPK (częściowej deklaracji VAT-7 do usunięcia)
30.	Budżet RB 2	Program Kadrowo-Płacowy (program służący do sporządzania sprawozdań budżetowych w Dziale Księgowości)
31.	eDeklaracje	Program Kadrowo-Płacowy
32.	PKZP	Program Kadrowo-Płacowy
33.	Przelewy	Program Kadrowo-Płacowy
34.	Płace	Program Kadrowo-Płacowy
35.	Płace (Umowy zlecenia)	Program Kadrowo-Płacowy
36.	KadryLite	Program Kadrowo-Płacowy
37.	ADOK	Zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
38.	Archiwum	Zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
39.	Legislator	Edytor aktów prawnych
40.	TT-Pomost	Obsługa świadczeń wynikających z <i>Ustawy o pomocy społecznej</i>
41.	StypendiumNet	Obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
42.	Stypendia	Obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
43.	Kadry	Program Kadrowo-Płacowy
44.	Familia	Obsługa świadczeń rodzinnych, wychowawczych, zasiłku dla opiekuna,

	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
		jednorazowego świadczenia <i>Za życiem</i> , dodatku osłonowego, dodatku węglowego, dodatku dla gospodarstw, dodatku elektrycznego oraz refundacji VAT za gaz
45.	FundAl	Obsługa świadczeń z funduszu alimentacyjnego i prowadzenie postępowań w sprawach dłużników alimentacyjnych
46.	EwiAkt	Obsługa elektroniczna akt
47.	MiDos	Realizacja <i>Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych</i>
48.	PCPR	Obsługa Działu Rehabilitacji Społecznej – rejestr wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
49.	AS (aktywny samorząd)	Obsługa wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
50.	Ferro Backup System	Archiwizacja danych
51.	IT-MENAGER	Program do zarządzania infrastrukturą sieciową
52.	ESET Protect	Konsola zarządzania oprogramowaniem antywirusowym
53.	BAW	Baza Aktów Własnych

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również następujące zadania związane z infrastrukturą informatyczną:

- Rozpoczęto proces modernizacji serwerowni MOPS;
 - Rozpoczęto proces modernizacji systemu kopii zapasowych MOPS;
 - Rozbudowano system do zbierania logów systemowych Ośrodka;
- Kontynuowano proces modernizacji bądź wymiany komputerów stacjonarnych w MOPS.

15.3. Roboty remontowe

Brygada remontowa prowadziła prace remontowe wykonywane na terenie budynków i lokali zajmowanych przez MOPS wynikające z bieżącej eksploatacji biur i wyposażenia. Zakres prac obejmował: prace stolarskie, malarskie, montażowe, hydrauliczne, ślusarskie, posadzkarskie, brukarskie, tynkarskie, bieżącą wymianę świetlówek i żarówek w oprawach oświetleniowych oraz inne prace remontowe wynikające z bieżących potrzeb w pomieszczeniach biurowych, t.j.:

- w budynku przy ul. Karola Miarki 11;
- w budynku przy ul. 1 Maja 17A;
- w budynku przy ul. Filarowej 50;
- w budynku przy Placu Ratuszowym 9;
- w budynku przy ul. Lipnicka 36;
- w budynku przy Placu Opatrzności Bożej 18;
- w budynku przy ul. Wzgórze 14;
- w budynku przy ul. Krasińskiego 5a;
- w mieszkaniach treningowych i mieszkaniach wspomaganych (7 lokalizacji);
- w Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych (8 lokalizacji).

Dodatkowo do zakresu prac brygady remontowej należało:

- Monitorowanie utrzymania budynków MOPS w należytych stanie technicznym i czystościowym oraz dozorowanie instalacji dostarczających media do budynku;
- Utrzymywanie w czystości terenów wokół siedziby Ośrodka;
- Zimowe utrzymanie parkingów służbowych oraz sukcesywne usuwanie nagromadzonego śniegu z dachów pawilonu A i B;
- Załadunek i rozładunek akt przewożonych do Archiwum Zakładowego i brakowanie dokumentów;
- Prace związane z rozładunkiem zamawianych towarów na potrzeby ośrodka;
- Bieżąca konserwacja inwentarza biurowego.

15.4. Zamówienia publiczne

Zadania realizowano z uwzględnieniem następujących przepisów prawa: *Ustawa z dnia 20 stycznia 2021 r. o finansach publicznych; Ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych; Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*. W przeciągu 2023 r. przeprowadzono łącznie 46 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym 45 w trybie podstawowym bez przeprowadzania negocjacji w oparciu o art. 275 pkt 1 ustawy Pzp oraz jedno zamówienie z wolnej ręki (świadczenie usługi telepieki), tj.:

- Dostawa żywności dla Filarowej 50;
- Świadczenie usługi cateringowej *Gościnne BB*;
- Dostawa żywności dla OWOS i DPP;
- Świadczenie usług fizjoterapeuty w OWOS;
- Trening komunikacji;
- Szkolenie – pierwsza pomoc przedmedyczna (2 postępowania);
- Świadczenie usługi cateringowej dla OWOS (3 postępowania);
- Przeprowadzenie warsztatów kulinarnych *Gościnne BB*;
- Świadczenie wsparcia psychologicznego dla dzieci;
- Dostawa materiałów biurowych (3 postępowania);
- Dostawa żywności dla OWOS (2 postępowania);
- Usługi sprzątania budynków MOPS (2 postępowania);
- Świadczenie opieki wytchnieniowej;
- Dostawa środków czystości (3 postępowania);
- Dostawa windy wraz z montażem;
- Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych (2 postępowania);
- Dostawa samochodu;
- Przeprowadzenie kursu prawa jazdy (2 postępowania);
- Przeprowadzenie warsztatów wokalnno-muzycznych *Gościnne BB*;
- Świadczenie usług opiekuńczych;
- Przeprowadzenie kursu ECDL *Nowa Reintegracja*;
- Świadczenie usług całodobowego schronienia dla matek z dziećmi;
- Usługi pocztowe;
- Świadczenie usługi cateringu świątecznego;
- Świadczenie usługi telepieki (2 postępowania);
- Świadczenie usług fizjoterapeuty dla DPP;
- Szkolenie specjalistyczne z zakresu psychologii (2 postępowania);
- Dostawa żywności dla DPP;

- Przeprowadzenie zajęć muzyczno-wokalnych dla DPP;
- Przeprowadzenie warsztatów terapeutycznych dla dorosłych oraz dla dzieci (2 postępowania);
- Przeprowadzenie zajęć z elementami arteterapii dla dorosłych oraz dla dzieci (2 postępowania).

Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej i polityki społecznej realizowane przez MOPS

16. POTRZEBY MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ NA ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I POLITYKI SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZECZ MOPS W 2024 ROKU

Tabela 26: Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej i polityki społecznej realizowane przez MOPS w 2024 r.

Wyszczególnienie	Potrzeby na rok 2024 /w zł./
Ogółem:	134 400 433,13
Ochrona Zdrowia	
Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	170 900,00
koszty pobytu dzieci urodzonych w Bielsku-Białej, pozbawionych opieki i wychowania rodziców oraz umieszczonych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, które wymagają stałej opieki medycznej i rehabilitacyjnej ze względu na stan zdrowia	
w tym:	
Środki własne	170 900,00
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	244 780,00
wydatki dotyczą zadań realizowanych na podstawie <i>Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2023</i>	
w tym:	
Środki własne	244 780,00
Pozostała działalność	17 445,00
wydatki związane z wydawaniem przez gminę decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe	
w tym:	
Środki z dotacji	17 445,00
Pomoc Społeczna	
Domy Pomocy Społecznej	6 545 000,00
wydatki dotyczą pokrycia kosztów utrzymania mieszkańców Bielska-Białej przebywających w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	
w tym:	
Środki własne	6 545 000,00
Ośrodki Wsparcia	2 298 671,00
wydatki dotyczą prowadzenia bieżącej działalności: Schroniska dla Osób Bezdomnych, Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Noclegowni, Domów Dziennego Pobytu, Klubów Seniora	
w tym:	
Środki własne	2 298 671,00
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	12 825,00
wydatki dotyczą zadań realizowanych na podstawie <i>Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej</i>	
w tym:	
Środki własne	0,00
Środki z dotacji	12 825,00
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej	268 102,00
wydatki dotyczą opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	

	w tym:	
Środki własne		1 000,00
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń		
Środki z dotacji		267 102,00
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe		1 044 756,00
wydatki dotyczą wypłaty zasiłków celowych (na żywność, opał, leki, sprawienie pogrzebu), okresowych		
	w tym:	
Środki własne		554 800,00
Środki z dotacji		489 956,00
Zasiłki stałe		2 619 918,00
wydatki dotyczą wypłaty zasiłków stałych		
	w tym:	
Środki własne		20 000,00
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń		
Środki z dotacji		2 599 918,00
Dodatki mieszkaniowe		5 564 000,00
wydatki dotyczą wypłaty dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, dopłat do czynszu dla najemców, którzy utracili dochody w wyniku pandemii COVID-19		
	w tym:	
Środki własne		5 564 000,00
Środki z dotacji		0,00
Ośrodki Pomocy Społecznej		26 105 859,00
wydatki dotyczą bieżącej działalności MOPS, wypłaty wynagrodzenia dla opiekuna prawnego, kuratora dla osoby ubezwłasnowolnionej		
	w tym:	
Środki własne		24 175 225,00
Środki z dotacji		1 930 634,00
Mieszkania Chronione		1 293 843,20
wydatki dotyczą bieżącej działalności 7 mieszkań chronionych		
	w tym:	
Środki własne		1 293 843,20
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze		2 744 552,34
wydatki dotyczą świadczenia usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi		
	w tym:	
Środki własne		2 550 000,00
Środki z dotacji		194 552,34
Pomoc w zakresie dożywiania		1 485 820,00
wydatki dotyczą realizacji programu <i>Posilek w szkole i w domu</i>		
	w tym:	
Środki własne		740 400,00
Środki z dotacji		745 420,00
Pozostała działalność		5 718 342,13
wydatki dotyczą: realizacji <i>Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych</i> , działalności Klubu Integracji Społecznej, realizacji <i>Programu Senior+</i> , wypłata dodatku osłonowego		
	w tym:	
Środki własne		5 064 745,00
Środki z dotacji		653 597,13
Pomoc dla cudzoziemców		2 000,00
	w tym:	
Środki z dotacji		2 000,00
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych		250 000,00
wydatki dotyczą dofinansowania do zadań realizowanych z PFRON (zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego)		
	w tym:	
Środki własne		250 000,00

Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	1 553 751,86
wydatki dotyczą funkcjonowania Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
w tym:	
Środki własne	312 834,86
Środki z dotacji	1 240 917,00
Pomoc dla repatriantów	263 230,00
Środki własne	
Środki z dotacji	263 230,00
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	75 500,00
wydatki dotyczą wypłat stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	
w tym:	
Środki własne	50 500,00
Środki z dotacji	25 000,00
Rodzina	
Świadczenia wychowawcze	110 000,00
wydatki dotyczą zwrotów do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych	
w tym:	
Środki własne	110 000,00
zwroty do budżetu Wojewody nienależnie pobranych świadczeń	
Środki z dotacji	0,00
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	56 374 561,66
wydatki dotyczą wypłat świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, kosztów obsługi zadania oraz wypłat świadczeń w ramach realizacji <i>Programu Rodzina Plus</i>	
w tym:	
Środki własne	2 390 708,00
Środki z dotacji	53 983 853,66
Wspieranie Rodziny	890 191,60
wydatki dotyczą kosztów zatrudnienia asystentów rodziny zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	
w tym:	
Środki własne	890 191,60
Rodziny Zastępcze	7 639 835,00
wydatki dotyczą kosztów zatrudnienia koordynatorów pieczy zastępczej, wypłat świadczeń dla rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych, rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka, pogotowia rodzinnego, wypłat świadczeń dla wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych – zgodnie z <i>Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i> oraz wypłat dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego w ramach realizacji programu <i>Rodzina 500+</i>	
w tym:	
Środki własne	7 639 835,00
Środki z dotacji	0,00
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	836 000,00
wydatki dotyczą kosztów wypłat świadczeń dla wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – zgodnie z <i>Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</i>	
w tym:	
Środki własne	836 000,00
Środki z dotacji	0,00
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	841 343,00
wydatki dotyczą opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna	
w tym:	
Środki własne	15 000,00
Środki z dotacji	826 343,00
Opieka wytchnieniowa	453 866,34
realizacja programu dotyczy świadczenia opieki wytchnieniowej (pobyt dzienny oraz całonocowy) w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego	

<i>Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej</i>	2 975 340,00
realizacja programu w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego	
Fundusz PFRON	6 000 000,00

Jak co roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco analizuje wydatkowanie środków na poszczególne zadania. W przypadku wystąpienia niedoboru na zadania własne, tut. Ośrodek zwraca się z prośbą do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie brakujących środków. Natomiast potrzeby w zakresie realizowanych zadań z dotacji Wojewody, są zgłaszane w formie sprawozdań kwartalnych i przekazywane drogą elektroniczną w terminach wskazanych przez Wojewodę. Brakujące środki z dotacji na bieżąco są zwiększane.

Zakończenie

17. ZAKOŃCZENIE

Kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku 2024:

1. Wystąpienie z wnioskami o dofinansowanie w ramach *Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025* (2024) Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówek Senior+, dotyczy Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62; Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20; Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13.
2. Realizacja programu p.n.: *Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024* w ramach Funduszu Solidarnościowego.
3. Realizacja Programu MRiPS p.n.: *Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2024*.
4. Rozwój usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich.
5. Realizacja programu MRiPS p.n.: *Opieka wytchnieniowa dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024*.
6. Kontynuacja realizacji *Programu rozwoju rodzinnych domów pomocy* na rok 2024.
7. Realizacja *Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Miasta Bielska-Białej do roku 2026*.
8. Aplikowanie o dofinansowanie projektów i programów ze środków zewnętrznych, w szczególności w obszarze rozwoju usług społecznych, włączenia społecznego oraz deinstytucjonalizacji.
9. Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na realizację zadań.
10. Realizacja zadań wynikających z powstania Społecznego Zespołu Tworzącego Alternatywne Miejsca Aktywności SZTAMA (porozumienie w tej sprawie zawarto 21.02.2024 r.).
11. Kontynuacja współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu pozyskania środków finansowych na potrzeby mieszkań treningowych i wspomaganych oraz pozyskania środków rzeczowych służących doposażeniu mieszkań treningowych i wspomaganych.
12. Kontynuacja współpracy w zakresie kwalifikowania osób/rodzin do pomocy żywnościowej z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej będącego realizatorem działań w ramach *Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023.
13. Kontynuacja współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas.
14. Kontynuacja współpracy z Państwową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską, Urzędem Miejskim, Kuratorium Oświaty w Katowicach, Śląskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Fundacją Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień *Nadzieja* na rzecz profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych w ramach zawartego porozumienia.
15. Kontynuacja współpracy z Centrum Integracji Społecznej prowadzonym przez Fundację BSA *Teatr Grodzki*, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich.

16. Realizacja programu dofinansowanego ze środków PFRON: *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Mieszkanie dla absolwenta* oraz *Samodzielność – Aktywność – Mobilność – Dostępne mieszkanie*.
17. Realizacja zadania polegająca na refundacji podatku VAT od opłaconej faktury paliw gazowych na podstawie *Ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu*.
18. Realizacja zadania polegająca na weryfikacji uprawnień do świadczeń opiekuńczych i przedłużeniu ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności w związku z wejściem w życie *Ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności*.
19. W związku z napływem uchodźców wojennych z terenu Ukrainy na bieżąco podejmowane są różnorodne działania, ukierunkowane na zapewnienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. MOPS realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* w tym m.in. kontynuacja wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę z przeznaczeniem na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe; świadczenia dla podmiotów, w szczególności osób fizycznych, które zapewniają zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy; objęcie wsparciem i nadzorem opiekunów tymczasowych, prowadzenie ewidencji małoletnich, którzy przybyli na terytorium Polski bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi lub przed przybyciem byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy; występowanie do ZUS o ustalenie prawa do świadczenia 800+ oraz *Dobry Start*; ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i opiekuńczych dla obywateli Ukrainy; realizacja zadania polegająca na ustaleniu prawa do świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy.
20. Zapewnianie pomocy uchodźcom wojennym w budynku przy ul. Filarowej 50 (udostępniono 130 miejsc noclegowych – organizacja doraźnego miejsca zakwaterowania, wyżywienia oraz zapewnienie środków czystości, higieny osobistej i innych produktów). Podejmowanie działań wynikających z *Ustawy o pomocy społecznej* dla tej grupy osób.
21. Koordynacja realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030*.
22. Udział w realizacji zadań wynikających z przyjętych strategii, różnorodnych programów miejskich oraz gminnych.
23. Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej* dla gminy i powiatu.
24. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz udział w szkoleniach.